

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดพิจิตร

ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2571 – 2575)

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางและกรอบเป้าหมายการพัฒนาในระดับประเทศ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) ตลอดจนนโยบายรัฐบาลและ (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)

จังหวัดพิจิตรเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงด้านการเกษตร มีความได้เปรียบเชิงกายภาพทั้งพื้นที่ราบลุ่มขนาดใหญ่ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการมีแม่น้ำสายสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และแม่น้ำพิจิตร ไหลผ่าน แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้จึงได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก (ด้วยเครื่องมือ ฐานทุนเชิงพื้นที่ McKinsey ๗-S Framework, PESTEL Analysis และ TOWS Matrix) ตลอดจนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ ประเด็นการพัฒนา โครงการสำคัญ และเป้าหมายการดำเนินงานในระยะ ๕ ปี

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร หวังว่าแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) ฉบับนี้ จะใช้เป็นกรอบแนวทางและเครื่องมือสำคัญในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันเกษตรกร และเกษตรกรในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรไปสู่ “เกษตรมูลค่าสูง ด้วยนวัตกรรมสีเขียวแบบครบวงจรสู่คุณภาพชีวิตเกษตรกรและทรัพยากรที่ยั่งยืน” เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดพิจิตรให้มีความมั่นคงต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร

กันยายน ๒๕๖๙

สารบัญ

คำนำ	(ก)
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑ - ๑๔
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	๑๕ - ๔๐
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	๔๑ - ๔๘
ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพิจิตร ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)	๔๙ - ๖๓
ส่วนที่ ๕ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)	๔๖ - ๑๐๓
ส่วนที่ ๖ ภาคผนวก	

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๕ กำหนดให้ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบ ในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว มาตรา ๗๒ กำหนดให้รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน (๑) วางแผนการใช้ที่ดินของ ประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (๓) จัดให้มี มาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (๔) จัดให้มี ทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอื่น ๆ มาตรา ๗๓ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบ เกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด มาตรา ๗๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจ ของประชาชนและประเทศ โดยรัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน ค้ำครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน รวมถึงมาตรา ๗๖ กำหนดให้รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งส่วนราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐ อย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือในการ ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมี ประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ๑.๒ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีทิศทางและเป็นระบบ แผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์ฉบับนี้จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องและยึดโยงกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศให้มีความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” อันเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคการเกษตรและสหกรณ์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว ๑.๓ นอกจากนี้ ยังเป็นไปตามทิศทางการพัฒนาตาม (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ “เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น อย่างทั่วถึง และยั่งยืน” และกำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาของแผน คือ การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐานให้มั่นคงควบคู่ไปกับการสร้างความพร้อมและโอกาสสำหรับอนาคต ประกอบกับทิศทาง (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาภาคการเกษตรคือ “เกษตรกรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกษตรไทยสู่เกษตรสมัยใหม่ที่ยั่งยืน ปลอดภัย และแข่งขันได้ ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม” โดยมีมุ่งปรับโครงสร้างภาคการเกษตรจากการผลิตเชิงปริมาณสู่การผลิตที่เน้นประสิทธิภาพ มูลค่าเพิ่มและความยั่งยืน ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก สภาพภูมิอากาศ เทคโนโลยีดิจิทัล และโครงสร้างประชากร อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ และ (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ยังอยู่

ระหว่างกระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้จึงอ้างอิงกรอบแนวทางตามร่างดังกล่าวเป็นหลัก และจะมี การปรับปรุงให้สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนที่ได้รับความเห็นชอบอย่างเป็นทางการต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ และคงไว้ซึ่งความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ในทุกระดับ

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนฯ โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
- ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก)
- ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ(๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม เป็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความสอดคล้องกับบริบท และสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสาขาเกษตร และเพิ่มผลผลิตการผลิตของภาคเกษตรอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ตลอดจนการเสริมสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน การดำเนินการมุ่งเน้นการปรับโครงสร้างภาคเกษตร จากการผลิตเชิงปริมาณไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง โดยอาศัยศักยภาพ ด้านอัตลักษณ์พื้นถิ่น ความหลากหลายทางชีวภาพ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ตลอดจน การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาด การบริโภค ไปจนถึงระบบโลจิสติกส์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและ

ความเชื่อมโยงอย่างบูรณาการ ทั้งนี้ แผนดังกล่าวมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การสร้าง โอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการปรับสมดุลและ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมุ่งหมายให้การพัฒนาภาคเกษตรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการ พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาวประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาและต่อยอด สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ซึ่งครอบคลุมสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มี เอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย สินค้าศิลปาชีพ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รวมถึงสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อน โดยการนำจุดเด่นของอัตลักษณ์พื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งสินค้าที่ได้รับ การรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีความโดดเด่นจากทำเลที่ตั้งในเขตโซนร้อน และความหลากหลายของ ผลผลิตทางการเกษตรของไทยในแต่ละพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ และนำมาผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ ตลาดสม่ำเสมอรวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนา สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า สร้างความแตกต่าง และโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น รวมถึงการพัฒนา ระบบ ฐานข้อมูลเกษตรอัตลักษณ์ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อ การส่งออกไปยังตลาดโลก

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัย ของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น ผ่านการพัฒนาการผลิต สินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย โดยมีกรอบการค้าระหว่างประเทศ และแนวโน้ม ความต้องการการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัย ที่ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารต้องมีการ ปรับตัวให้เข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อ สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง ได้แก่ (๑) สินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและ (๒) สินค้าอินทรีย์ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีคุณภาพและความปลอดภัย ภายใต้ดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (อันดับของโลก ภายในปี ๒๕๗๐/ ๒๕๗๕/ ๒๕๘๐)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อน ของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลผลผลิตเกษตรปลอดภัย สถาบันเกษตรกรและเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้เข้าถึงแหล่งทุน และสามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการ ปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสม พัฒนาระบบฐานข้อมูลสินค้าด้านเกษตรปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง ได้แก่ (๑) สินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและ (๒) สินค้าอินทรีย์ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีคุณภาพและความปลอดภัย ภายใต้ดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (อันดับของโลก ภายในปี ๒๕๗๐/ ๒๕๗๕/ ๒๕๘๐)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตร

ธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลผลผลิตเกษตรปลอดภัย สถาบันเกษตรกรและเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้เข้าถึงแหล่งทุน และสามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการ ปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย เพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสม พัฒนาระบบฐานข้อมูลสินค้าด้านเกษตรปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมทั้งวิสาหกิจการเกษตรจากฐาน ชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ ซึ่งจะให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการ ผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง ภายใต้ระบบ การผลิตที่คำนึงถึงการทำเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกษตรชีวภาพ ปลอดภัย และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด การจดทะเบียนดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวกับเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ) แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และ เชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการเชื่อมโยงไปสู่ภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ มีการยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้

ประโยชน์ และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๔) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนากระบวนการข้อมูลด้านเกษตรชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการ แปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรและ สถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และ ภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์ คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป อาทิบรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่ง และยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม หรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/

อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ

(เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำ เกษตรในร่ม และเกษตรแนวตั้ง เพื่อนำมาใช้ในการกระบวนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทางเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูล สารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่ สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

มีเป้าหมายเพื่อให้ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น ผ่านการสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตร ให้สามารถปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

ตัวชี้วัด ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สัดส่วนของจำนวนสถาบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน ได้แก่ (๑) สหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งระดับ ๑ และ ๒ (๒) วิสาหกิจชุมชนที่มี ศักยภาพในระดับดีและ (๓) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งระดับ ๑ และ ๒ ต่อจำนวนสถาบันเกษตรกร ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งหมด (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงอาหาร อาทิ ทรัพยากรน้ำ

ทรัพยากรดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองที่ดินทางการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำมาวางแผนการผลิต ให้สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร และนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสร้างความมั่นคง ด้านอาหารและโภชนาการให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ สนับสนุนให้ชุมชน ทำ การเกษตรของท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริมการทำ การเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานใน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาท ดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและ เหมาะสม รวมทั้งการมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหาร ได้อย่าง ทัวถึง การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริม ให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์ และ อุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม และข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร รวมทั้งการ พัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย และกลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับ สินค้าเกษตรและ ผลผลิตในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า กฎระเบียบ การค้าระหว่างประเทศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนด มาตรการรองรับ มาตรการเตือน ภัย มาตรการการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤต และการประกัน ความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์รวมทั้ง ให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความ ร่วมมือ ระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการ ขยาย เครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์และสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้ เงื่อนไข ที่ผ่อนปรนมากขึ้น เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง ตลอดจนการให้มีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร อย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริม การวิจัย พื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ ผลผลิตต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมถึง เทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบ ต่อภาคเกษตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้ และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์ เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็น ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ยกระดับการผลิตสินค้าและ ผลผลิต ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งจัดให้มีระบบ

การตรวจ รับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยี และ เครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้า การรณรงค์ ให้ความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็น ที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ บรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพ การให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่าย ในการทำธุรกรรมทางการค้า รวมทั้งการพัฒนาด้านโลจิสติกส์การเกษตร เพื่อลดการสูญเสียระหว่างทางขนส่ง ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้า ตลอดจนเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพ สินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

๒.๓ (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)

สืบเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กำลังจะ สิ้นสุดระยะเวลาการบังคับใช้ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๗๐ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้ดำเนินการยกร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) เพื่อเป็นแผนระดับ ๒ ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี(ร่าง) กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๔ จัดทำขึ้นภายใต้สถานการณ์โลกและภายในประเทศที่มี ความผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แบบก้าวกระโดดและความท้าทายด้านภูมิรัฐศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนา จากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สู่การจัดโครงสร้างพื้นฐานและกลไกเชิงระบบภายใต้แนวคิดหลัก (Theme) คือ “การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐาน เพื่อสร้างอนาคต” ทั้งนี้ ปัจจุบัน ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินกระบวนการจัดทำแผนให้แล้วเสร็จ เพื่อให้แผนพัฒนาฯ ดังกล่าวเป็นแผนที่เกิดจาก กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สศช.) จึงได้กำหนดให้มีการรับฟัง ความคิดเห็นจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ และสร้างแนวร่วมในการ ขับเคลื่อนประเทศสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในระยะต่อไป โดยสรุปสาระสำคัญของ (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)

๑. วัตถุประสงค์

เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น อย่างทั่วถึง และยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพ การเติบโตที่ลดความเปราะบางและไม่เพิ่มความเหลื่อมล้ำ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาหลัก ดังนี้

๑) เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น จากการยกระดับผลิตภาพการผลิตและบริการผ่าน การลงทุน ในเทคโนโลยีและนวัตกรรม การยกระดับคุณภาพและทักษะฝีมือแรงงาน และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ

๒) ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่าง ทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติ โดยประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสในการทำงาน มีรายได้ที่มั่นคง และเข้าถึง ระบบสวัสดิการอย่างเป็นธรรม

๓) เศรษฐกิจเติบโตอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เกิดสมดุลและการพัฒนาที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวมระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒. อิมการพัฒนา (Theme)

การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐานให้มั่นคง ควบคู่ไปกับการสร้างความพร้อมและโอกาสสำหรับอนาคต ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความพร้อมของประเทศในการรับมือกับ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศให้มีคุณภาพ มีส่วนร่วมและยั่งยืนต่อไป

๓. หลักคตินำทาง (Guiding Principles) : ประกอบด้วย ๔ ประการ ดังนี้

๑) การมุ่งยกระดับผลิตภาพของประเทศ (Productivity)
๒) การสร้างประโยชน์อย่างทั่วถึงแก่ประชาชน (Inclusivity)
๓) การเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วในทุกมิติ

๔) การสร้างภูมิคุ้มกันและความมั่นคง (Immunity) ให้สามารถรองรับต่อความผันผวนและแรง ปะทะจากภายนอก โดยคำนึงถึงสมดุลระหว่างความสามารถในการแข่งขัน ความร่วมมือระหว่างประเทศ และการพึ่งพาตนเอง

ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดลำดับของสิ่งที่ต้องดำเนินการ

๔. เสาหลักการพัฒนา ดังนี้

เสาหลักที่ ๑ : การพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ (Transform the Economy)
เสาหลักที่ ๒ : การปฏิรูปภาครัฐ (Reform the Public Sector)
เสาหลักที่ ๓ : การยกระดับทุนมนุษย์ (Upgrade Human Capital)
เสาหลักที่ ๔ : การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Sustain Resources and the Environment)

เสาหลักที่ ๕ : การถ่ายทอดและลงทุนในวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Transfer and Invest in Research, Technology and Innovation)

๒.๔ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๘ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑) การปรับโครงสร้างและยกระดับภาคเกษตรกรรม (Structural Transformation) มุ่งเน้น การเปลี่ยนผ่านภาคการเกษตรไทยให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก

๑.๑) การเปลี่ยนจาก “ปริมาณ” ไปสู่ “มูลค่า”: วางรากฐานเพื่อยกระดับการผลิตที่เน้น มูลค่าเพิ่มแทนการผลิตเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว

๑.๒) การขับเคลื่อนเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) : นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มผลิตภาพ ลดความเสี่ยงจากความผันผวนของภัยธรรมชาติ และสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารให้เป็นที่ยอมรับ

๑.๓) การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ : ส่งเสริมวิถีเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเตรียมความพร้อมเกษตรกรสู่การเป็น "เกษตรกรรุ่นใหม่" ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๒) นโยบายเศรษฐกิจเกษตรและการคุ้มครองผู้ผลิต มุ่งเน้นการสร้างรายได้ที่มั่นคงและแก้ปัญหา หนี้สินให้เกษตรกร

๒.๑) การบริหารจัดการราคาสินค้าเกษตร : รักษาระดับราคาผลผลิตให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ควบคู่กับการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้แก่เกษตรกรและชุมชน

๒.๒) การลดรายจ่ายด้วยพลังงานทางเลือก : สนับสนุนการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน แสงอาทิตย์ (Solar Cell) ในกิจกรรมทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้สุทธิ

๒.๓) มาตรการโต้ตอบและรองรับผลกระทบทางการค้า : ดำเนินการเชิงรุกเพื่อช่วยเหลือ เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการภาษีของต่างประเทศ (โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา) การสกัดกั้นการ สวมสิทธิ์ถิ่นกำเนิดสินค้า และการป้องกันการทุ่มตลาดสินค้าเกษตรจากต่างประเทศ

๓) การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันและความยั่งยืน ในพื้นที่เกษตร

๓.๑) มาตรการแก้ปัญหา PM ๒.๕ : กำหนดมาตรการห้ามนำเข้าสินค้าเกษตรที่มี กระบวน การผลิตจากการเผาในประเทศเพื่อนบ้าน และเข้มงวดกับการลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ภายในประเทศ

๓.๒) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ : พัฒนาระบบน้ำให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อ การ ประกอบเกษตรกรรม พร้อมทั้งเร่งพัฒนาเครื่องมือเตือนภัยพิบัติในพื้นที่เสี่ยงเพื่อลดความสูญเสียของ เกษตรกร การจัดการที่ดินทำกิน: บริหารจัดการที่ดินรัฐเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงสิทธิในการทำกินได้อย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

๔) การพัฒนาศักยภาพมนุษย์และเทคโนโลยีดิจิทัล

๔.๑) การเพิ่มทักษะ (Reskill/Upskill) : ใช้กลไกความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน ในการ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเพิ่มทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงนวัตกรรมในราคาที่จับต้องได้ ๔.๒) การพัฒนารัฐบาลดิจิทัล : บูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานราชการเพื่ออำนวยความสะดวก และให้บริการแก่เกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

๕) การสืบสานและต่อยอดงานพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

๕.๑) ความยั่งยืนของทรัพยากร : รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสืบสานและต่อยอดโครงการ พระราชดำริ เพื่อเป็นแนวทางหลักในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๒.๕ (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

๑) วิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกษตรไทยสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มีมั่นคง ปลอดภัย และแข่งขันได้ ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

๒) ประเด็นการพัฒนา แบ่งออกเป็น ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ ธุรกิจ เกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ยกระดับการผลิตสู่เกษตรอัจฉริยะ ปลอดภัย และยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยแปรรูปและ การตลาด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคง

๓) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๓.๑) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๔.๕ ต่อปี

๓.๒) ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑.๒ ต่อปี

๓.๓) ดัชนีความผูกพันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น อยู่ที่ระดับ ภายในปี ๒๕๖๕

๓.๔) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า บาท/ครัวเรือน ภายในปี ๒๕๖๕

๔) ประเด็นการพัฒนา/เป้าหมาย/แนวทางการพัฒนา/ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ
ธุรกิจ เกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย : เกษตรกรสามารถบริหารจัดการด้านการเกษตรของตนเองได้ มีรายได้ที่มั่นคง
และ สถาบันเกษตรกรเป็นกลไกทางธุรกิจที่เข้มแข็ง

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาทักษะให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง
- ๒) พัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
- ๓) สนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- ๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑) ผลผลิตภาพแรงงานภาคการเกษตร (มูลค่า GDP ภาคเกษตร/จำนวนแรงงานภาคเกษตร)
เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ต่อปี

- ๒) สหกรณ์มีความเข้มแข็งระดับ ๑ และ ๒ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๕ ภายในปี ๒๕๗๕
- ๓) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดี ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ภายในปี ๒๕๗๕
- ๔) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในระดับที่ ๑ และ ๒ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ภายในปี ๒๕๗๕
- ๕) จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ราย
- ๖) เกษตรกรได้รับสิทธิทำประโยชน์ในที่ดิน จำนวน รายต่อปี
- ๗) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินเกษตรกรลดลง ลดลงร้อยละ ภายในปี ๒๕๗๕

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ยกระดับการผลิตสู่เกษตรอัจฉริยะ ปลอดภัย และยั่งยืน

เป้าหมาย : มีระบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Smart Agriculture) สร้างผลผลิต
ที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยสูง (Safety) และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาสังแวดล้อม
(Sustainability)

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ๒) ยกระดับกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
- ๓) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- ๔) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุปสงค์และอุปทาน
- ๕) ยกระดับมาตรฐานและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าเกษตรและอาหารตัวชี้วัด

และค่าเป้าหมาย

๑) พื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ของพื้นที่
เกษตรทั้งหมด

๒) พื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ของ
พื้นที่เกษตรทั้งหมด

- ๓) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ต่อปี
- ๔) ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยการแปรรูปและ
การตลาด (Value-Added) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

แนวทางการพัฒนา

- ๑) ยกระดับการแปรรูปสินค้าเกษตรจากขั้นต้นสู่อุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง

๒) การตลาดเชิงรุก

๓) พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเอกลักษณ์ไทย

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและอาหาร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ... ต่อปี

๒) สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ต่อมูลค่าการส่งออกสินค้า ทั้งหมด / มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ /มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกินดุล เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ ... ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคง

เป้าหมาย : ภาคการเกษตรใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุม และประเทศมีความมั่นคงทางด้านอาหาร

๑) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

๓) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรครบวงจร

๔) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการเกษตร

๕) การส่งเสริมและต่อยอดการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร

๖) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

๗) การพัฒนากฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตร

๘) ควบคุมดูแลการลักลอบนำเข้าและการสวมสิทธิ์สินค้าเกษตรอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางการเกษตรลดลง ร้อยละ ภายในปี ๒๕๗๕

๒) พื้นที่เกษตรเข้าถึงแหล่งน้ำชลประทานเพิ่มขึ้น (รวมนอกและในเขตชลประทาน) จำนวน ... ไร่ ภายในปี ๒๕๗๕

๓) พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า ล้านไร่ ภายในปี ๒๕๗๕

๔) สัดส่วนงานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการนำไปใช้ประโยชน์เทียบกับงานวิจัยที่แล้วเสร็จ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ต่อปี ๕) ความไม่มั่นคงทางอาหารในระดับบุคคลลดลง น้อยกว่าร้อยละ ในปี ๒๕๗๕

๒.๖ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ประกาศวิสัยทัศน์ "เกษตรนวัตกรรม เพื่อความยั่งยืนเกษตรกรไทย" และกำหนด ๕ นโยบายหลัก พร้อม ๖ เรื่องเร่งด่วน (War Room) ดังนี้

๕ นโยบายหลัก

๑. ยกระดับการเกษตรด้วย AI และ Big Data

- นำ AI, Big Data และเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาภาคเกษตร
- ส่งเสริม Smart Agriculture และ Precision Agriculture
- ใช้ข้อมูลเพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มคุณภาพสินค้าเกษตร

๒. เพิ่มรายได้เกษตรกรผ่านการแปรรูป

- เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- สนับสนุนอุตสาหกรรมแปรรูป

- ยกระดับมาตรฐานสินค้าเพื่อรักษาและขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ

๓. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสมัยใหม่

- สร้าง Smart Farmer และ Young Smart Farmer
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- พัฒนาทักษะเกษตรกรทุกช่วงวัยให้สามารถแข่งขันได้

๔. ปรับโครงสร้างการผลิต "ตลาดนำการผลิต"

- วางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- เชื่อมโยงการผลิต การแปรรูป และการตลาด
- ปรึาบบรามสินค้าเกษตรพิดกฏหมายและการลักลอบนำเข้า
- ยกระดับราคาสินค้าเกษตรอย่างยั่งยืน

๕. บริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ

- พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน
- เตรียมรับมือทั้งน้ำท่วมและภัยแล้ง
- พัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้า
- สร้างความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค

๖. ห้องรบ (War Room) ได้แก่

๑. รับมือผลกระทบจากสถานการณ์ตะวันออกกลาง โดยเฉพาะปุ๋ย พลังงาน และต้นทุนการผลิต
๒. บริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อการบริโภคและการส่งออก
๓. แก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ
๔. บริหารจัดการน้ำและเตรียมรับมือภัยแล้ง-น้ำท่วม
๕. ปรึาบบรามสินค้าเกษตรพิดกฏหมายและการลักลอบนำเข้า
๖. เร่งลดขั้นตอนการทำงานของกระทรวง และผลักดันการใช้ระบบดิจิทัลในการบริหารงาน

๒.๗ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕

๒.๘ ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๒.๙ ยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาภาคเกษตรเขตพัฒนาเศรษฐกิจ ฯลฯ

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดพิจิตร ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ระหว่างเส้นแวงที่ ๙๙ องศา ๔๕ ลิปดาตะวันออกและระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๕ องศา ๕๐ ลิปดากับ ๑๖ องศาลิปดาเหนือ มีพื้นที่ ๔,๕๓๑.๐๑๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒,๘๓๑,๘๘๓ ไร่ มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน ๓ สาย ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และแม่น้ำพิจิตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ขึ้นมาทางเหนือระยะทางประมาณ ๓๔๗ กิโลเมตร

๒) อาณาเขต

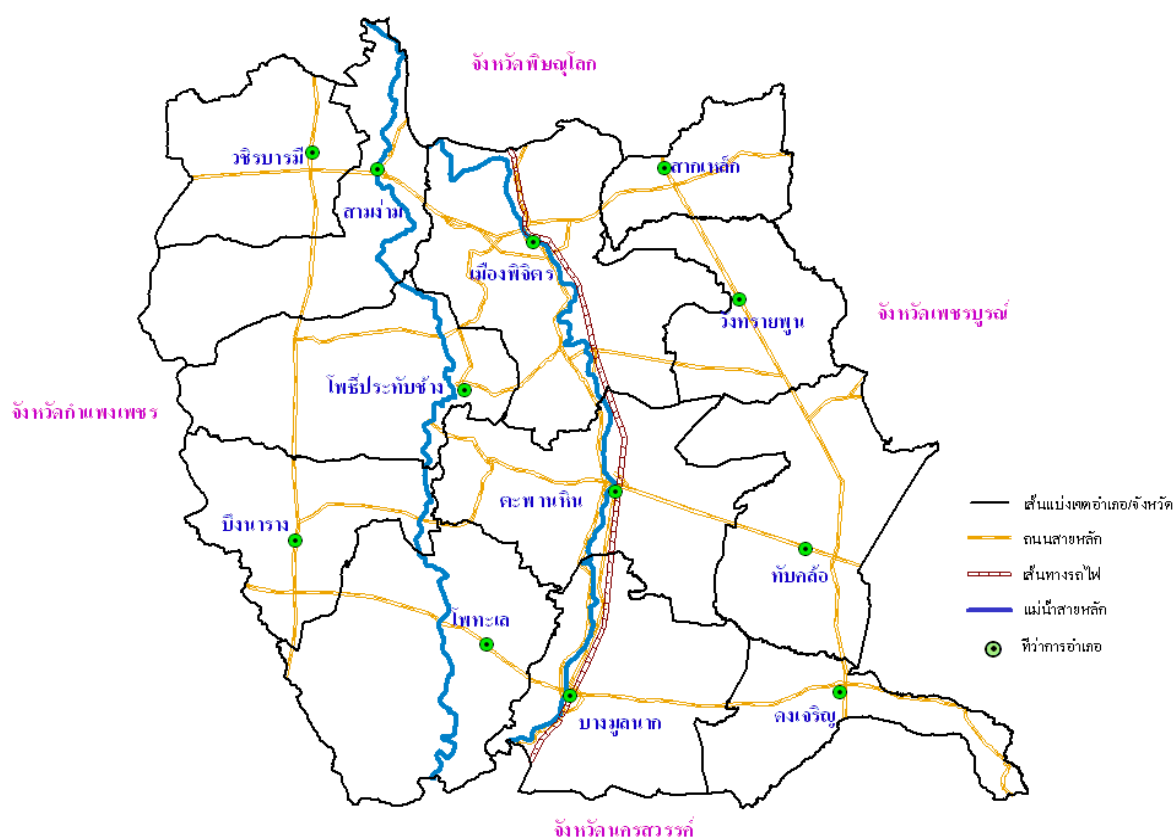
มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ด้านทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดพิษณุโลก

ด้านทิศตะวันออกติดต่อกับ จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพิษณุโลก

ด้านทิศใต้ติดต่อกับ จังหวัดนครสวรรค์

ด้านทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดนครสวรรค์

๓) สภาพพื้นที่

ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดพิจิตร เป็นพื้นที่ราบลุ่มแอ่งกระทะทิศตะวันออกเป็นที่ลาดเชิงเขา ทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำกว่าจังหวัดกำแพงเพชรประมาณ ๒๐ เมตร มีแม่น้ำ ๓ สาย ที่ไหลจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ คือ แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน และแม่น้ำพิจิตร สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ดินดีมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง เนื่องจากตะกอนที่น้ำพัดมาทับถมเหมาะแก่การทำนา และปลูกพืชหมุนเวียน พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกบุกเบิกเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จึงมีพื้นที่ป่าเหลือน้อยมากจนแทบไม่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและจากการที่ตอนกลางของจังหวัดพิจิตรมีแม่น้ำไหลผ่านถึง ๓ สาย ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และแม่น้ำพิจิตร ซึ่งสามารถแบ่งพื้นที่ตามสภาพภูมิประเทศ ออกเป็น ๓ พื้นที่ ดังนี้

๓.๑) พื้นที่ทางทิศตะวันออกของแม่น้ำน่านเป็นที่ราบแบบลูกฟูก มีความลาดเทจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก โดยบริเวณที่ติดแม่น้ำน่านจะมีพื้นที่ค่อนข้างต่ำส่วนพื้นที่ที่อยู่ห่างจากแม่น้ำน่านออกไปทางทิศทางตะวันออกจะมีลักษณะค่อนข้างสูง มีลำคลองธรรมชาติที่เกิดจากเทือกเขาเพชรบูรณ์หลายสาย ซึ่งจะไหลผ่านพื้นที่นี้และไหลลงสู่แม่น้ำน่านในที่สุด พื้นที่ดังกล่าวนี้ได้แก่บางส่วนของอำเภอเมืองพิจิตร อำเภอสากเหล็ก อำเภอวังทรายพูน อำเภอทับคล้อ อำเภอดงเจริญ อำเภอชุมตาบง และอำเภอเนินมะปราง มีพื้นที่การเกษตรประมาณ ๑,๐๙๒,๘๐๑ ไร่

๓.๒) พื้นที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม พื้นที่นี้มีลักษณะเป็นลูกฟูกโดยมีลักษณะพื้นที่ลาดเทจากทิศเหนือ ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร และอำเภอสากเหล็ก แล้วค่อยๆ ลาดต่ำลงไปทางทิศใต้ ในเขต อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอดงเจริญ อำเภอชุมตาบง อำเภอโพทะเล และอำเภอบางมูลนาก อีกทั้งยังมีแม่น้ำพิจิตร (แม่น้ำน่านเดิม) ไหลผ่านระหว่างแม่น้ำทั้งสอง บริเวณนี้มีพื้นที่โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ได้แก่ โครงการส่งน้ำฯ พลายชุมพล โครงการส่งน้ำฯ ดงเจริญ และโครงการส่งน้ำฯ ท่าบว รวมพื้นที่ชลประทานประมาณ ๓๘๒,๘๗๘ ไร่

๓.๓) พื้นที่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำยม พื้นที่ส่วนนี้มีลักษณะลาดเทจากทิศตะวันตกไปทางทิศ ตะวันออก ซึ่งพื้นที่ที่ติดแม่น้ำยมจะเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำน้ำท่วมถึงในฤดูน้ำหลากน้ำจากแม่น้ำยมจะเอ่อล้นตลิ่งท่วมพื้นที่ลุ่มต่ำอยู่เสมอ พื้นที่ส่วนนี้ประกอบด้วยพื้นที่เขตอำเภอบึงนาราง อำเภอสามง่าม อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอเนินนาราย และอำเภอโพทะเล มีพื้นที่การเกษตรประมาณ ๘๘๓,๐๓๙ ไร่

(ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพิจิตร)

๔) แหล่งน้ำธรรมชาติ

แม่น้ำน่าน ไหลจากจังหวัดพิษณุโลก ผ่านจังหวัดพิจิตร ที่อำเภอเมืองพิจิตร ตะพานหิน บางมูลนาก ไปจังหวัดนครสวรรค์ มีคลองใหญ่รับน้ำไหลลงสู่แม่น้ำน่าน ๗ คลอง แม่น้ำน่านช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดพิจิตร มีความยาวประมาณ ๙๗ กิโลเมตร ปริมาณน้ำไหลสูงสุด ๑,๐๔๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที พื้นที่ในลุ่มน้ำ ประมาณ ๒,๖๐๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๖๒๖,๒๕๐ ไร่

แม่น้ำยม ไหลจากจังหวัดพิษณุโลกผ่านจังหวัดพิจิตรที่อำเภอสากเหล็ก โพธิ์ประทับช้าง โพทะเล ไปจังหวัดนครสวรรค์ มีคลองใหญ่รับน้ำไหลลงสู่แม่น้ำยม ๗ คลอง แม่น้ำยมช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดพิจิตร มีความยาวประมาณ ๑๒๔ กิโลเมตร มีปริมาณน้ำไหลสูงสุด ๙๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที พื้นที่ในลุ่มน้ำ ประมาณ ๒,๐๔๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๒๗๖,๗๕๐ ไร่

แม่น้ำพิจิตร เดิมเป็นแม่น้ำน่าน เมื่อมีการขุดลอกคลองแยกสายทำให้ต้นเขิน โดยอยู่กึ่งกลาง ระหว่างแม่น้ำน่านกับแม่น้ำยม มีความยาว ๑๒๗ กิโลเมตร ไหลผ่านอำเภอเมืองพิจิตร โพธิ์ประทับช้าง ตะพานหิน แล้วไปบรรจบกับแม่น้ำยมที่บ้านบางคลาน อำเภอโพทะเล แม่น้ำสายนี้ต้นเขินมากและมีฝายกั้นน้ำ เป็นช่วงๆ เพื่อใช้ในสวนผลไม้

๕) ลักษณะดิน

๕.๑) ดินในพื้นที่ลุ่ม จำนวน ๑๒ ชุดดิน แบ่งตามลักษณะดินได้ ๔ กลุ่ม ดังนี้

๑) กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ได้แก่ ชุดดินบางมูลนาก ชุดดินบางระกำชุดดินชุมแสง

๒) กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ได้แก่ ชุดดินเฉลียงลับ ชุดดินน่าน ชุดดินโพทะเล ชุดดินพิษณุโลก ชุดดินสุโขทัย และชุดดินอุตรดิตถ์

๓) กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง ได้แก่ ชุดดินโคกสำโรง

๔) กลุ่มดินที่มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ พบในสภาพพื้นที่ค่อนข้างดอน ได้แก่ ชุดดินบ้านกลาง และชุดดินพิจิตร

๕.๒) ดินในพื้นที่ดอนจำนวน ๑๒ ชุดดิน แบ่งตามลักษณะดินได้ ๙ กลุ่ม ดังนี้

๑) กลุ่มดินเหนียวลึกมากสีดำที่มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกลาง ถึงเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง ได้แก่ ชุดดินชัยบาดาน

๒) กลุ่มดินทรายแบ่งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ได้แก่ ชุดดินกำแพงเพชร ชุดดินน้ำคูก และชุดดินตะพานหิน

๓) กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ได้แก่ ชุดดินดอนไร่

๔) กลุ่มดินร่วนหยาบลึกมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ มีปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลางการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ได้แก่ ชุดดินไทรงาม

๕) กลุ่มดินต้นถึงกึ่งกรวด หรือเศษหินปนลูกรังหนามากปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ได้แก่ ชุดดินชนแดน

๖) กลุ่มดินต้นถึงกึ่งหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ได้แก่ ชุดดินแก่งคอย และชุดดินไพศาลี

๗) กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นมาร์ลหรือก้อนปูน ปฏิกริยาดินเป็นด่างการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ได้แก่ ชุดดินสมอทอด

๘) ดินร่วนที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ได้แก่ ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน

๙) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร เป็นพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

๖) ป่าไม้

ป่าไม้ในจังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ป่าไม้ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๑๒,๑๗๒.๔๕ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๔๕ ของพื้นที่จังหวัด โดยมีพื้นที่ป่าไม้เกือบทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอบางมูลนาก อำเภอสามง่าม และอำเภอยางชุมน้อย เช่น เขารูปช้าง เขาพระ เขารวก เขาทราย เขานกยูง เขาเจ็ดลูก เขาพนมพา และเขาพนมกวาว เป็นต้น สภาพป่าส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบ ได้แก่ ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง

ตารางที่ ๑ ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดพิจิตร ย้อนหลัง ๕ ปี

รายละเอียด	ปี พ.ศ.				
	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	๑๐,๖๙๙.๕๙	๑๑,๓๐๒.๑๒	๑๒,๕๑๐.๗๒	๑๒,๓๕๐.๑๓	๑๒,๑๗๒.๔๕
ร้อยละพื้นที่ป่าไม้	๐.๔๐	๐.๔๒	๐.๔๖	๐.๔๖	๐.๔๕

ที่มา : สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้

ป่าไม้ในจังหวัดพิจิตร แบ่งตามประเภทของกฎหมายหรือความคุ้มครอง ดังนี้

๖.๑ ป่าสงวนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ จำนวน ๓ ป่า เนื้อที่ ๓,๙๑๐ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๒ ป่าสงวนแห่งชาติในจังหวัดพิจิตร

ที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	ที่ตั้ง	เนื้อที่ (ไร่)	กฎกระทรวง
๑	ป่าหนองดง	ต.ท่าเสา อ.โพทะเล	๘๘๕	ฉบับที่ ๑๕๕ (พ.ศ. ๒๕๐๙)
๒	ป่าเขาทราย และป่าเขาพระ	ต.เขาทราย อ.ทับคล้อ	๑,๘๗๕	ฉบับที่ ๑๐๖๗ (พ.ศ. ๒๕๒๗)
๓	ป่าเขาเจ็ดยักษ์ ป่าเขาตะพานนก และป่าเขาชะอม	ต.เขาเจ็ดยักษ์ อ.ทับคล้อ	๑,๑๕๐	ฉบับที่ ๑๐๙๒ (พ.ศ. ๒๕๒๗)
รวม			๓,๙๑๐	

หมายเหตุ : ป่าสงวนแห่งชาติป่าลุ่มน้ำวังทองฝั่งซ้าย (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖๗ (พ.ศ. ๒๕๐๙)) เป็นป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดพิษณุโลก แต่แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวงมีบางส่วนล้ำเข้ามาอยู่ในท้องที่จังหวัดพิจิตร ทั้งนี้ กรมป่าไม้ อยู่ระหว่างการพิจารณาสร้างแนวเขตใหม่ เพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าลุ่มน้ำวังทองฝั่งซ้าย ตามกฎกระทรวงดังกล่าว

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิจิตร

๖.๒ ป่าชุมชน ตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๕๐ ป่า เนื้อที่ ๖,๖๖๖ - ๐ - ๓๒ ไร่

ตารางที่ ๓ ป่าชุมชนในจังหวัดพิจิตร

ที่	ชื่อป่าชุมชน	ที่ตั้ง			เนื้อที่			หมายเหตุ
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ไร่	งาน	ตารางวา	
๑	บ้านวังเรือน	๕	วังจี้วใต้	ดงเจริญ	๑๗๐	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๒	บ้านเขาโล้น	๖	เขาเจ็ดยักษ์	ทับคล้อ	๔๖๕	๐	๐	ป่าสงวนฯ
๓	บ้านเนินพวง	๑๑	เขาเจ็ดยักษ์	ทับคล้อ	๖๘๕	๐	๐	ป่าสงวนฯ
๔	บ้านดงพลับ	๖	หนองพระ	วังทรายพูน	๓๓	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๕	บ้านใหม่ ดงเจริญ	๖	วังจี้วใต้	ดงเจริญ	๑,๐๘๗	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๖	บ้านวังม้ง	๑๑	วังทรายพูน	วังทรายพูน	๗๕	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๗	บ้านเขาทราย	๔	เขาทราย	ทับคล้อ	๑๕๒	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๘	บ้านเขารูปช้าง	๑	ดงป่าคำ	เมืองพิจิตร	๒๓	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑

ที่	ชื่อป่าชุมชน	ที่ตั้ง			เนื้อที่			หมายเหตุ
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ไร่	งาน	ตารางวา	
๙	บ้านตากแดด	๖	วังทรายพูน	วังทรายพูน	๒๑	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๑๐	บ้านคลองขุด	๗	วังหลุม	ตะพานหิน	๗๐	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๑๑	บ้านเขาพนม กาว	๙	หนองพยอม	ตะพานหิน	๒๒๐	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๑๒	บ้านเขาพนม พา	๗	หนองพระ	วังทรายพูน	๗๓	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๑๓	บ้านเขารวก	๕	วังหลุม	ตะพานหิน	๖๔๙	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๑๔	บ้านเขาทราย	๑๐	เขาทราย	ทับคล้อ	๑๓๑	๐	๐	ป่าสงวนฯ
๑๕	บ้านเขาพนม กาว	๔	หนองปล้อง	วังทรายพูน	๘๗	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๑๖	บ้านเขานกยูง	๘	เขาทราย	ทับคล้อ	๘๐๐	๐	๐	ป่า พ.ร.บ.๑
๑๗	บ้านเขาพระ	๗	เขาทราย	ทับคล้อ	๑,๔๘๒	๐	๐	ป่าสงวนฯป่าพรบฯ
๑๘	บ้านวังทับไทร	๑	วังทับไทร	สากเหล็ก	๘๔	๐	๓๒	พท.นสล.
๑๙	บ้านคลองท่า หลวง	๘	ปากทาง	เมืองพิจิตร	๕	๐	๐	พท.นสล.
๒๐	บ้านปากทาง	๓	ปากทาง	เมืองพิจิตร	๕	๐	๐	พท.นสล.
๒๑	บ้านท่าฟ่อ	๒	ท่าฟ่อ	เมืองพิจิตร	๓	๐	๐	พท.นสล.
๒๒	บ้านหนองหนู	๑๐	ชะมั่ง	เมืองพิจิตร	๑๔	๐	๐	พท.นสล.
๒๓	บ้านอยู่ตะเภา	๘	ดงป่าคำ	เมืองพิจิตร	๑๐	๐	๐	พท.นสล.
๒๔	บ้านถ้ำคนอง	๔	สากเหล็ก	สากเหล็ก	๓	๐	๐	พท.นสล.
๒๕	บ้านปากดง	๑๑	สากเหล็ก	สากเหล็ก	๕	๐	๐	พท.นสล.
๒๖	บ้านหนองสอง ห้อง	๓	วังทับไทร	สากเหล็ก	๙	๐	๐	พท.นสล.
๒๗	บ้านหนองสอง ห้องเหนือ	๕	วังทับไทร	สากเหล็ก	๒๓	๐	๐	พท.นสล.
๒๘	บ้านคลอง ทราย	๒	หนองหญ้า ไทร	สากเหล็ก	๕	๐	๐	พท.นสล.
๒๙	บ้านเกาะแก้ว	๑	เขาเจ็ดยอด	ทับคล้อ	๙	๐	๐	พท.นสล.
๓๐	บ้านมาบแพบ	๗	เนินปอ	สามง่าม	๔๗	๐	๐	พท.นสล.
๓๑	บ้านสระยายชี	๕	เนินปอ	สามง่าม	๖	๐	๐	พท.นสล.
๓๒	บ้านสระยายชี	๖	เนินปอ	สามง่าม	๓	๐	๐	พท.นสล.
๓๓	บ้านบึงเสือ ร้อง	๑๒	เนินปอ	สามง่าม	๓	๐	๐	พท.นสล.
๓๔	บ้านบึงตะคต	๑๓	เนินปอ	สามง่าม	๗	๐	๐	พท.นสล.
๓๕	บ้านเนินหัวไผ่	๕	วังทรายพูน	วังทรายพูน	๑๐	๐	๐	พท.นสล.
๓๖	บ้านเขาเขต	๘	หนองพระ	วังทรายพูน	๑๒	๐	๐	พท.นสล.
๓๗	บ้านบึงทับจั่น	๓	แหลมรัง	บึงนาราง	๒๘	๐	๐	พท.นสล.
๓๘	บ้านดงยาง	๓	วังโมกข์	วิเชียรบุรี	๓๐	๐	๐	พท.นสล.
๓๙	บ้านเนิน ตะคล้อ	๑๗	ไผ่รอบ	โพธิ์ประทับ ช้าง	๔	๐	๐	พท.นสล.

ที่	ชื่อป่าชุมชน	ที่ตั้ง			เนื้อที่			หมายเหตุ
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ไร่	งาน	ตารางวา	
๔๐	บ้านราชช้างขวัญ	๑	ปากทาง	เมืองพิจิตร	๖	๐	๐	พท.นสล.
๔๑	บ้านราชช้างขวัญ	๔	ปากทาง	เมืองพิจิตร	๒	๐	๐	พท.นสล.
๔๒	บ้านหนองต้นไทร	๗	โพธิ์ประทับช้าง	โพธิ์ประทับช้าง	๑๗	๐	๐	พท.นสล.
๔๓	บ้านบึงตะโกน	๒	ท่าหลวง	เมืองพิจิตร	๕	๐	๐	พท.นสล.
๔๔	บ้านมะมั่ง	๒	มะมั่ง	เมืองพิจิตร	๓	๐	๐	พท.นสล.
๔๕	บ้านคลองข่อย	๕	บางลาย	บึงนาราง	๖	๐	๐	พท.นสล.
๔๖	บ้านวังตะขบ	๗	วังโมกข์	วชิรบารมี	๘	๐	๐	พท.นสล.
๔๗	บ้านหนองหญ้าปล้อง	๒	วังโมกข์	วชิรบารมี	๓	๐	๐	พท.นสล.
๔๘	บ้านบึงเฒ่า	๕	หนองโสน	สามง่าม	๔๓	๐	๐	พท.นสล.
๔๙	บ้านท่าตาเสือ	๒	วัดขวาง	โพทะเล	๑๐	๐	๐	พท.นสล.
๕๐	บ้านกรองทอง	๗	วัดขวาง	โพทะเล	๔	๐	๐	พท.นสล.
รวม					๖,๖๖๖	๐	๓๒	

ที่มา : กรมป่าไม้

๖.๓ ป่าอนุรักษ์ ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒ แห่ง เนื้อที่ ๑,๔๔๑ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๔ ป่าอนุรักษ์

ที่	ชื่อป่าอนุรักษ์	ที่ตั้ง	เนื้อที่ (ไร่)	ประกาศกระทรวงฯ
๑	วนอุทยานนครไชยบุรี	ต.ท่าเสา อ.โพทะเล	๑,๑๔๒	วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓
๒	สวนรุกขชาติกาญจนกุมาร	ต.โรงช้าง อ.เมืองพิจิตร	๒๙๙	วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔
รวม			๑,๔๔๑	

ที่มา : สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๒ จังหวัดนครสวรรค์

๗) ลักษณะภูมิอากาศ

๗.๑) ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดพิจิตร พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่พฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือ เดือนธันวาคมและมกราคม

๗.๒) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ (ข้อมูล ๑๐ ปี)

ตารางที่ ๕ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘

ปี	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์(%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๙	๓๔.๕	๒๔.๐	๒๙.๒	๙๐	๕๑	๗๑
๒๕๖๐	๓๓.๔	๒๔.๑	๒๘.๘	๙๒	๕๖	๗๔
๒๕๖๑	๓๓.๒	๒๓.๙	๒๘.๖	๙๒	๕๖	๗๔
๒๕๖๒	๓๔.๗	๒๔.๒	๒๙.๕	๙๑	๕๑	๗๑
๒๕๖๓	๓๔.๘	๒๔.๑	๒๙.๕	๙๐	๕๐	๗๐
๒๕๖๔	๓๔.๓	๒๓.๑	๒๘.๗	๙๒	๔๘	๗๐
๒๕๖๕	๓๓.๖	๒๔.๓	๒๙.๐	๙๓	๕๗	๗๕
๒๕๖๖	๓๔.๑	๒๔.๓	๒๙.๒	๙๒	๕๓	๗๓
๒๕๖๗	๓๔.๑	๒๔.๙	๒๙.๕	๙๓	๕๖	๗๕
๒๕๖๘	๓๔.๕	๒๒.๗	๒๘.๖	๙๑	๔๗	๖๙

ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยาพิจิตร

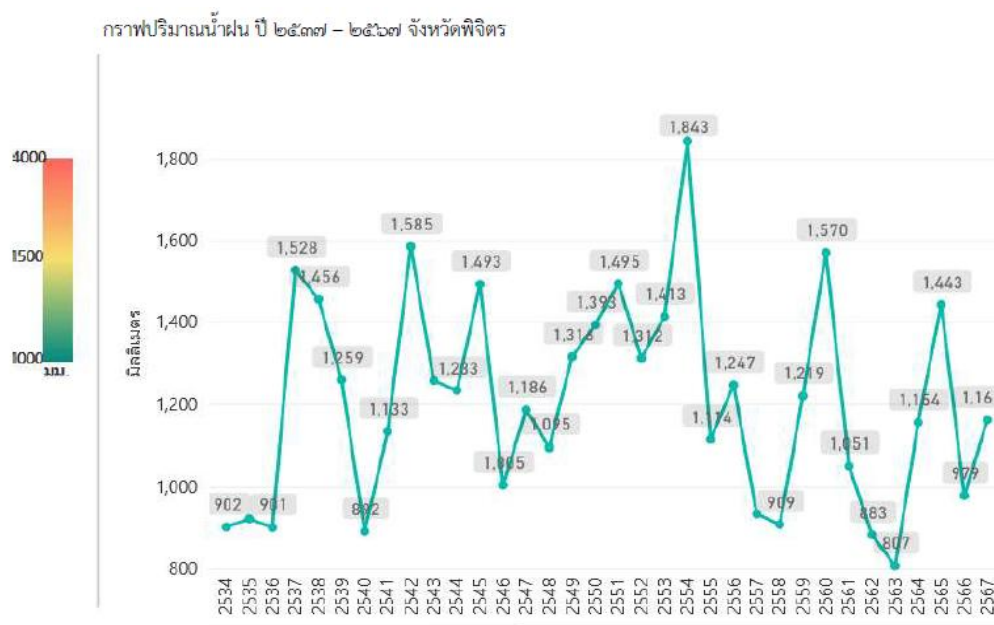
๗.๓) ปริมาณน้ำฝน (ข้อมูล ๑๐ ปี)

ตารางที่ ๖ ปริมาณน้ำฝนจังหวัดพิจิตร ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
๒๕๕๙	๑,๑๗๐.๐๐
๒๕๖๐	๑,๕๔๒.๗๐
๒๕๖๑	๑,๐๙๑.๓๐
๒๕๖๒	๘๓๗.๖๐
๒๕๖๓	๖๗๘.๗๐
๒๕๖๔	๑,๐๒๕.๑๐
๒๕๖๕	๑,๓๐๙.๕๐
๒๕๖๖	๑,๐๙๘.๕๐
๒๕๖๗	๑,๑๖๐.๐๐
๒๕๖๘	๑,๐๑๘.๔๐

ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยาพิจิตร

๗.๔) สภาพฝนในพื้นที่จังหวัดพิจิตร ๓๐ ปี ย้อนหลัง (ปี ๒๕๓๗- ๒๕๖๗) จังหวัดพิจิตร

กราฟปริมาณน้ำฝน (รายเดือน) ๓๐ ปี ย้อนหลัง ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๖๗ จังหวัดพิจิตร

: จังหวัดพิจิตรมีศักยภาพสูงด้านการเกษตรจากความได้เปรียบเชิงกายภาพ ทั้งพื้นที่ราบลุ่ม ขนาดใหญ่ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการมีแม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และแม่น้ำพิจิตรไหลผ่านพื้นที่ ส่งผลให้มีแหล่งน้ำต้นทุนที่สำคัญและเอื้อต่อการผลิตสินค้าเกษตรหลากหลายชนิดตลอดทั้งปี

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจังหวัดจะมีความพร้อมด้านทรัพยากรดินและน้ำ แต่ยังคงเผชิญความท้าทายจากความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝนที่ไม่สม่ำเสมอ รวมถึงความเสี่ยงจากน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มและภัยแล้ง ในบางช่วงเวลา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรได้

นอกจากนี้ พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๐.๔๕ ของพื้นที่ทั้งหมด สะท้อนถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรเป็นหลัก จึงมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการฟื้นฟูพื้นที่สีเขียว และการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างสมดุล เพื่อรักษาความมั่นคงด้านทรัพยากรในระยะยาว

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครอง สังคม และวัฒนธรรมของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดพิจิตร แบ่งหน่วยการปกครองออกเป็นอำเภอ ๑๒ อำเภอ ๘๖ ตำบล ๘๙๐ หมู่บ้าน หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๑ แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน ๓ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๒๗ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๗๑ แห่ง รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๗ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดพิจิตร

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	จำนวน				
			หมู่บ้าน	ตำบล	อบต.	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล
เมืองพิจิตร	๗๓๘.๙๓๙	๑๖.๓๑	๑๓๕	๑๕	๑๓	๑	๕
วังทรายพูน	๒๕๙.๕๐๑	๕.๗๓	๕๗	๔	๓	-	๒
โพธิ์ประทับช้าง	๓๗๘.๕๖๑	๘.๓๕	๙๘	๗	๕	-	๒
ตะพานหิน	๔๖๘.๙๓	๑๐.๓๕	๙๑	๑๒	๑๐	๑	๑
บางมูลนาก	๓๗๗.๗๓๘	๘.๓๔	๗๙	๙	๖	๑	๔
โพทะเล	๔๘๔.๒๐๙	๑๐.๖๙	๙๗	๑๑	๙	-	๔
สามง่าม	๓๓๘.๐๘๓	๗.๔๖	๘๐	๕	๔	-	๓
ทับคล้อ	๓๗๘.๒๘๗	๘.๓๕	๕๖	๔	๔	-	๒
สากเหล็ก	๑๗๖.๓๕๑	๓.๘๙	๔๐	๕	๕	-	๑
บึงนาราง	๔๕๐.๖๑	๙.๙๕	๕๑	๕	๕	-	-
ดงเจริญ	๒๒๐.๓๐๓	๔.๘๖	๕๕	๕	๓	-	๓
วชิรบรรมี	๒๕๙.๕๐๑	๕.๗๓	๕๑	๔	๔	-	-
รวม	๔,๕๓๑.๐๑๓	๑๐๐.๐๐	๘๙๐	๘๖	๗๑	๓	๒๗

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๙

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๘ จำนวนประชากรของจังหวัด

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	ครัวเรือน (หลัง)
เมืองพิจิตร	๕๐,๐๙๐	๕๔,๑๓๙	๑๐๔,๒๒๙	๔๖,๔๖๘
วังทรายพูน	๑๑,๓๘๐	๑๑,๘๗๐	๒๓,๒๕๐	๘,๗๐๘
โพธิ์ประทับช้าง	๒๐,๗๓๖	๒๑,๔๘๙	๔๒,๒๒๕	๑๕,๙๐๔
ตะพานหิน	๒๙,๘๖๘	๓๒,๑๕๔	๖๒,๐๒๒	๒๕,๖๓๐
บางมูลนาก	๒๐,๑๑๔	๒๑,๘๑๖	๔๑,๙๓๐	๑๙,๓๗๑
โพทะเล	๒๗,๘๔๗	๒๙,๑๐๕	๕๖,๙๕๒	๒๑,๒๔๒
สามง่าม	๑๙,๗๙๓	๒๐,๖๒๗	๔๐,๔๒๐	๑๕,๕๔๘
ทับคล้อ	๑๗,๘๔๕	๒๐,๖๘๗	๔๐,๕๓๒	๑๗,๑๒๔
สากเหล็ก	๑๑,๐๘๑	๑๑,๔๖๓	๒๒,๕๔๔	๘,๙๑๙
บึงนาราง	๑๓,๘๖๗	๑๔,๕๔๓	๒๘,๔๑๐	๑๑,๒๕๖
ดงเจริญ	๙,๒๒๑	๙,๔๖๙	๑๘,๖๙๐	๗,๖๕๒
วชิรบำรุง	๑๕,๐๖๙	๑๕,๕๔๗	๓๐,๖๑๖	๑๑,๗๐๖
รวม	๒๔๘,๙๑๑	๒๖๒,๙๐๙	๕๑๑,๘๒๐	๒๐๙,๕๒๘

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๙

: จังหวัดพิจิตรมีประชากรจำนวน ๕๑๑,๘๒๐ คน และมีจำนวนครัวเรือน ๒๐๙,๕๒๘ ครัวเรือน ซึ่งเป็นฐานประชากรที่สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาคการผลิตสินค้าเกษตรซึ่งยังคงเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัด อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย อาจส่งผลให้แรงงานภาคเกษตรลดลงในอนาคต และอาจเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว จึงควรมีการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ จะเป็นกลไกสำคัญในการรักษาศักยภาพการผลิตทางการเกษตรของจังหวัดในอนาคต

๑.๒.๓ ด้านการศึกษา

ด้านการศึกษาจากข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖ ข้อมูลด้านการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ และเขต ๒ มีดังนี้

ตารางที่ ๙ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร

หน่วยงาน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน	โรงเรียนขยายโอกาส
สนง.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑	๑๒๗	๑,๐๒๔	๑๓,๙๕๗	๓๕
สนง.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๒	๑๑๕	๑,๑๓๘	๑๓,๗๒๕	๔๕
รวม	๒๔๒	๒,๑๖๒	๒๗,๖๘๒	๘๐

ที่มา : เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

๑.๒.๔ ด้านศาสนาและวัฒนธรรม

- ศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๙.๘๐ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาร้อยละ ๐.๑๗ นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ ๐.๐๒ นับถือศาสนาอิสลาม และ ร้อยละ ๐.๐๑ นับถือศาสนาอื่นๆ

- วัฒนธรรม

๑) ประเพณีแข่งเรือ

จังหวัดพิจิตรมีการแข่งเรือประเพณีมาเป็นเวลานานแล้วเพราะมีธรรมเนียมว่าวัดใดถ้าจัดงานปิดทองไหว้พระแล้วก็ต้องจัดงานแข่งเรือควบคู่กันไปด้วย มักจัดกันในฤดูน้ำหลาก ประมาณวันเสาร์ - อาทิตย์ต้นเดือนกันยายนของทุกปี ในงานจะมีการแข่งเรือประเพณีและการประกวดขบวนแห่เรือต่างๆ ในแม่น้ำน่าน หน้าวัดท่าหลวงมีการจัดกิจกรรมภายในงานที่น่าสนใจมากมาย การแข่งเรือยาวของวัดท่าหลวงเริ่มในสมัยท้าวเจ้าคุณพระธรรมทัสสมันนีวงศ์ (เอี่ยม) เจ้าอาวาสวัดท่าหลวง และเจ้าคณะจังหวัดพิจิตรเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้กำหนดงานจัดงานแข่งขันเรือตามกำหนดวัน คือ วัน ขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี ภายหลังน้ำในแม่น้ำน่านลดลงเร็วเกินไป ไม่เหมาะสมจะแข่งขันเรือยาว จึงเปลี่ยนมาเป็นวันขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๑๐ และทางวัดแข่งขันเพียงวันเดียว การแข่งขันเรือยาวได้จัดนำผ้าห่มหลวงพ่อเพชรมอบให้เป็นรางวัลสำหรับเรือยาวที่ชนะเลิศ และรองชนะเลิศ ต่อมาได้เปลี่ยนรางวัลเป็นธงที่มีรูปหลวงพ่อเพชรแทน

๒) ประเพณีกำฟ้า

เป็นประเพณีสำคัญของชาวบ้านป่าแดง ตำบลหนองพยอม อำเภอตะพานหิน ซึ่งเป็นชาวไทยพวน ซึ่งถือปฏิบัติต่อกันมา เป็นเวลาช้านาน จัดตรงกับวันขึ้น ๒ ค่ำและ ๓ ค่ำ เดือน ๓ (ประมาณเดือนกุมภาพันธ์) เพื่อแสดงความเคารพบูชาเทวดาและพระมหากษัตริย์ เมื่อถึงวันกำฟ้าชาวไทยพวนจะกลับมายังบ้านของตน เพื่อร่วมทำบุญกับญาติพี่น้อง พบปะสังสรรค์และเล่นกีฬาพื้นบ้าน

๑.๒.๕ การท่องเที่ยว

- ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

วัดมหาธาตุ เป็นโบราณสถานก่อด้วยอิฐ ตั้งอยู่กึ่งกลางเมืองพิจิตรเก่า ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่านเก่า กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานของวัดนี้เมื่อพ.ศ. ๒๔๗๘ ประกอบไปด้วยพระธาตุเจดีย์ เป็นเจดีย์ทรงลังกา ภายในมีพระเครื่องชนิดต่างๆ ซึ่งได้ถูกลักลอบขุดค้นไป ด้านหน้าพระเจดีย์เป็นที่ตั้งของวิหารเก๋าทรง ด้านหลังพระเจดีย์เป็นพระอุโบสถ มีใบเสมา ๒ ชั้น มีรากไทรเกาะอยู่ ที่หน้าบัน หลังคาถูกต้นไม้ล้มทับหักลงมาองค์พระก็พลอยโค่นลงมาด้วย บัดนี้เหลือแต่ฐานอิฐสูง กรมศิลปากรดำเนินการขุดแต่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ บริเวณใต้เนินดิน ส่วนวิหารได้พบสิ่งก่อสร้าง ๒ ยุคสมัยคือ สมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา บริเวณโดยรอบพบเจดีย์รายจำนวนมากและแนวกำแพงขนาดใหญ่ วัดมหาธาตุตั้งอยู่ใน “อุทยานเมืองเก่าพิจิตร” ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางประวัติศาสตร์โบราณคดีและธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดพิจิตร ภายในอุทยานมีโบราณสถานและปูชนียสถานหลายแห่ง รวมทั้งสภาพโดยทั่วไปยังมีความร่มรื่นและเงียบสงบ เนื่องจากเป็น “สวนรุกขชาติกาญจนกุมาร” เหมาะทั้งการท่องเที่ยวเพิ่มพูนความรู้ สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สร้างเสริมประสบการณ์ และพักผ่อนหย่อนใจมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางไปยังสถานที่สำคัญภายในอุทยานและป้ายบรรยายให้ข้อมูลโบราณสถานแต่ละแห่งตัวโบราณสถานและสภาพภูมิทัศน์ได้รับการดูแล อนุรักษ์ และบูรณปฏิสังขรณ์เป็นอย่างดี แม้ว่าจะมีพืชและสิ่งต่างๆ รบกวนอยู่บ้าง ทั้งที่ขึ้นบนตัวโบราณและพื้นที่โดยรอบ โดยเฉพาะไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ที่ขึ้นชิดกับโบราณสถาน

วัดโพธิ์ประทับช้าง หนึ่งในหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากมายที่สะท้อนให้เห็นว่า “พิจิตร” คือจังหวัดที่เก่าแก่มาจังหวัดหนึ่งในประเทศไทย นั่นก็คือ วัดโพธิ์ประทับช้าง โบราณสถานของจังหวัดอันเป็นที่ประสูติของพระเจ้าเสือ หรือ สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ จากตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา ว่ากันว่า วัดนี้พระเจ้าเสือทรงโปรดฯ ให้สร้างขึ้นในช่วงประมาณปี พ.ศ. ๒๒๔๒ - ๒๒๔๔ เพื่อเป็นอนุสรณ์ระลึกถึงสถานที่ที่พระองค์ประสูตินั่นเอง ปัจจุบันวัดแห่งนี้ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานและกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ศิลปะ สมัยอยุธยาตอนปลายที่มีคุณค่า ทั้งปูชนียวัตถุสำคัญอย่างอุโบสถ ซึ่งมีโครงสร้างก่ออิฐถือปูน มีกำแพง

ล้อมรอบ ๒ ชั้น ตัวอุโบสถมีหน้าต่างถี่ ชุ่มประตุมิขนาดใหญ่วางแบบชุ่มประตุมิราชบุรณะ ส่วนลวดลายชุ่มประตุมิและหน้าต่างคล้ายกับที่วัดกุฎีดาว ด้านหน้าอุโบสถมีการสร้าง “มุขเด็จ” ลักษณะเป็นเฉลียงยื่นออกมาไว้สำหรับพระมหากษัตริย์ออกพบปะประชาชนยามเสด็จประพาสมายังวัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นวัดหลวงนั่นเองเมื่อมาที่นี่ นอกจากจะได้ศึกษาศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลายแล้ว เรายังจะได้สักการะพระพุทธรูปสำคัญที่เรียกกันว่า “หลวงพ่อดโต” อีกด้วย ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นสมัยกรุงศรีอยุธยา มีหน้าตักกว้าง ๔ ศอก กว้าง ๕ ศอก อายุราว ๓๐๐ ปีเศษ เป็นพระประธานประจำอุโบสถวัดโพธิ์ประทับช้าง ไม่เพียงเท่านั้น ที่หน้าวัดยังมีต้นตะเคียนใหญ่ ขนาดโดยรอบ ๗ เมตร ๖๐ เซนติเมตร หรือ ๗ คนโอบ ซึ่งเชื่อว่ามีอายุมากกว่า ๒๖๐ ปี

- ท่องเที่ยวเชิงศาสนา

หลวงพ่อพะ วัดท่าหลวงความสงบสมกับเป็นเมืองพระของจังหวัดพิจิตร กลายเป็นเสน่ห์ที่ทำให้หลายคนมุ่งหน้ามาที่นี่ เพื่อมาชมความงดงามทางประวัติศาสตร์ของวัดวาอารามเก่าแก่ต่างๆ อย่าง “วัดท่าหลวงแห่งนี้ วัดสำคัญของจังหวัด ซึ่งเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ อายุนับร้อยปี อันเป็นที่ประดิษฐานของ “หลวงพ่อพะ” พระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะเชียงแสนที่มีอายุกว่า ๘๐๐ ปีเลยทีเดียว จากตำนานที่มีการเล่าสืบต่อกันมาเกี่ยวกับหลวงพ่อพะ ว่ากันว่า พระพิจิตรผู้เป็นเจ้าเมืองอยากได้พระประธานมาประดิษฐานที่เมืองพิจิตร เมื่อทัพกรุงศรีอยุธยาเดินทางผ่านเมืองเพื่อไปปราบขบถจอมทองเมืองเชียงใหม่ ท่านจึงได้ขอร้องแม่ทัพให้หาพระพุทธรูปมาฝาก ครั้นพอเสร็จศึก แม่ทัพเลยอาราธนาพระพุทธรูปหลวงพ่อพะมาให้เจ้าเมืองตามคำขอ หลังจากวันนั้น หลวงพ่อพะ ได้กลายเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพิจิตรมาจนถึงปัจจุบัน

หลวงพ่อกเงิน วัดบางคลาน หากเอ่ยถึงเกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดพิจิตร เชื่อว่าหลายคนต้องนึกถึง “หลวงพ่อกเงินวัดบางคลาน” พระชื่อดังกับเรื่องราวปาฏิหาริย์จนผู้คนมากมายเลื่อมใสศรัทธาย้อนไปในปี พ.ศ. ๒๓๗๗ “วัดวังตะโก” หรือ “วัดบางคลาน” ถูกสร้างขึ้นโดยหลวงพ่อกเงิน จากนั้นได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยแรงศรัทธาของผู้คนที่มื่อต่อท่านมาจนถึงปัจจุบัน “วัดบางคลาน” แห่งนี้ก็ยังเป็นเป้าหมายของลูกศิษย์ลูกหาที่นับถือหลวงพ่อกเงิน และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์รวมถึงโบราณวัตถุต่างๆ เนื่องจากทางวัดได้สะสมไว้โดยส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุที่มีผู้นำมาถวาย เช่น พระพุทธรูป พระพิมพ์ เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีสิ่งก่อสร้าง ที่น่าสนใจ คือ พิพิธภัณฑสถานไชยบรร ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑสถานรูปมณฑป ๒ ชั้น ชั้นบนประดิษฐานรูปหล่อเท่าองค์จริงของหลวงพ่อกเงิน ส่วนชั้นล่างเป็นพิพิธภัณฑสถานไชยบรร พิพิธภัณฑสถานแห่งแรกและแห่งเดียวของจังหวัดพิจิตร จัดแสดงโบราณวัตถุต่างๆ ที่ทางวัดได้เก็บรักษาไว้

๑.๓ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๓.๑ การคมนาคมขนส่ง

๑) ระบบขนส่งทางถนน

(๑) เส้นทางที่ ๑ จากกรุงเทพฯ ทางหลวงหมายเลข ๑ แยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงจังหวัดนครสวรรค์ แยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๑๑๑๘ เส้นทางจังหวัดนครสวรรค์ - อำเภอยะรัง - อำเภอบางมูลนาก - อำเภอตะพานหิน - จังหวัดพิจิตร รวมระยะทางประมาณ ๓๔๕ กิโลเมตร

(๒) เส้นทางที่ ๒ จากกรุงเทพฯ ทางหลวงหมายเลข ๑ แยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงอำเภอสว่างบุรี จังหวัดสิงห์บุรี แยกเข้าสู่เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๑ เส้นทางอำเภอดงรัก - เขาทาย อำเภอบ้านไร่ - อำเภอสากเหล็ก - แยกเข้าสู่จังหวัดพิจิตร ตามทางหลวงหมายเลข ๑๑๑ รวมระยะทางประมาณ ๓๔๔ กิโลเมตร

(๓) เส้นทางที่ ๓ จากกรุงเทพฯ ทางหลวงหมายเลข ๑ แยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงอำเภอสว่างบุรี จังหวัดสิงห์บุรี แยกเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๑๑ เส้นทางอำเภอดงรัก - เขาทาย อำเภอบ้านไร่ - แยกเข้าอำเภอยะรังตามทางหลวงหมายเลข ๑๑๓ เข้าสู่จังหวัดพิจิตร ตามทางหลวงหมายเลข ๑๑๓ รวมระยะทางประมาณ ๓๓๘ กิโลเมตร

(๔) เส้นทางที่ ๔ จากกรุงเทพฯ ทางหลวงหมายเลข ๑ แยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงจังหวัดนครสวรรค์ แยกเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๑๑๗ เส้นทางจังหวัดนครสวรรค์ - พิชณุโลก ถึงอำเภอวิเชียรบุรี - แยกเข้าอำเภอสว่างมั่งตามทางหลวงหมายเลข ๑๑๕ เข้าสู่จังหวัดพิจิตร รวมระยะทางประมาณ ๓๖๐ กิโลเมตร

๒) ระบบขนส่งทางราง

จังหวัดพิจิตรมีทางรถไฟสายกรุงเทพ - เชียงใหม่ ตัดผ่านเชื่อมโยงกับจังหวัดตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ในส่วนของจังหวัดพิจิตร ผ่านอำเภอบางมูลนาก อำเภอตะพานหิน และอำเภอเมืองพิจิตร ซึ่งจะทำให้เพิ่มขีดความสามารถในการขนส่งระหว่างจังหวัดและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในอนาคต อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกในด้านการคมนาคมของประชาชน

๑.๓.๒ ไฟฟ้า (ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพิจิตร)

กระแสไฟฟ้าจำหน่ายจังหวัดพิจิตรรับซื้อจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย แหล่งผลิตเขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ และเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก โดยมีการจัดการภายใต้ความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแบ่ง ออกเป็น ๒ เขต ตามเขตการปกครอง ดังนี้

- เขตการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพิจิตร (การไฟฟ้าระดับ ๒) รับผิดชอบในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดพิจิตร อำเภอสว่างมั่ง อำเภอวังทรายพูน อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอสามโก้และอำเภอวิเชียรบุรี

- เขตการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอตะพานหิน (การไฟฟ้าระดับ ๒) รับผิดชอบในเขตพื้นที่อำเภอตะพานหิน อำเภอบางมูลนาก อำเภอโพทะเล อำเภอทับคล้อ อำเภอดงเจริญ อำเภอบึงนาราง มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น ๒๒๐ MW

๑.๓.๓ ประปา

(๑) การประปา จังหวัดพิจิตร มีประปาโดยการดำเนินงานของการประปาส่วนภูมิภาค จำนวน ๓ แห่ง คือ สำนักงานประปาพิจิตร สำนักงานประปาตะพานหิน และสำนักงานประปาบางมูลนาก : จังหวัดพิจิตรมีศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคในระดับที่เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรและเศรษฐกิจของจังหวัด โดยมีโครงข่ายคมนาคมทั้งทางถนนและทางรางที่สามารถเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าและการเดินทางได้อย่างสะดวก ประกอบกับการให้บริการด้านไฟฟ้าและประปาที่ครอบคลุมพื้นที่ ส่งผลให้สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการผลิตภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ควรมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์และระบบสาธารณูปโภคให้มีความทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการพัฒนาจังหวัดในระยะยาว และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑.๔ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๑.๔.๑ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป (ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัด)

สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดพิจิตร พืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรจังหวัดพิจิตร พืชไร่ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน รองลงมาได้แก่ไม้ผล คือ มะม่วง ส้มโอ มะยงชิด ไม้ยืนต้น ได้แก่ ยางพารา

๑.๔.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ /ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาวะเศรษฐกิจจังหวัดพิจิตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ พิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพิจิตร (Gross Provincial Products of Phichit) ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า ๕๔,๘๐๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากในปีที่ผ่านมา จำนวน ๗๒๖ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๓๔

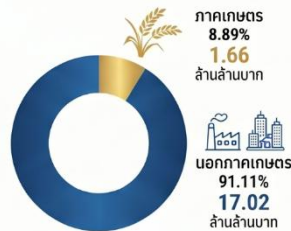
โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดพิจิตร พิจารณาจากสัดส่วนมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี ขึ้นอยู่กับภาคเกษตร มีสัดส่วนร้อยละ ๔๑.๖๖ และภาคนอกเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ ๕๘.๓๔ โดยสาขาการผลิตที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัด คือ สาขาเกษตรกรรมฯ มีมูลค่า ๒๒,๘๓๐ ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ ๔๑.๖๖ รองลงมาได้แก่ สาขาการขนส่ง การขายปลีกฯ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๔.๕๐ และสาขาอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๔๔

เศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพิจิตร ประจำปี 2567 (Phichit Province Economic Overview & GPP Report 2024)

1. ภาพรวมเศรษฐกิจประเทศไทย ปี 2567 (Macro View)

GDP ประเทศไทย
มูลค่ารวม **18.68**
ล้านล้านบาท

โครงสร้างเศรษฐกิจระดับประเทศ
ขับเคลื่อนโดยภาคบริการและ
อุตสาหกรรมเป็นหลัก

2. เศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 (Regional View)

พิจิตรมีขนาดเศรษฐกิจ (GPP) เป็นอันดับ 3 ของกลุ่มจังหวัด
อยู่ในกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพการเติบโตเคียงคู่กับกำแพงเพชร นครสวรรค์ และอุทัยธานี

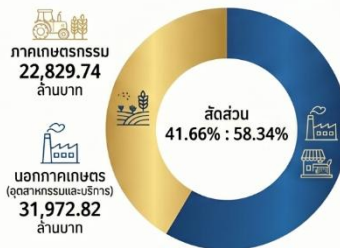

3. โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดพิจิตร ปี 2567 (Provincial Focus)

GPP พิจิตร
54,802.55 ล้านบาท

เป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนภาคเกษตรเข้มข้น
โดยมีมูลค่า 22,829.74 ล้านบาท

ภาคเกษตรกรรมคิดเป็นเกือบครึ่งหนึ่งของเศรษฐกิจ
จังหวัด (41.66%) ขณะที่นอกภาคเกษตร
(อุตสาหกรรมและบริการ) คิดเป็น 58.34%

4. แนวโน้มการเติบโต 5 ปีล่าสุด (Historical Trend)

แนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2564
เศรษฐกิจพิจิตรขยายตัวจาก 4.7 หมื่นล้านบาท
สู่ 5.4 หมื่นล้านบาทในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

Source: NotebookLM

เศรษฐกิจไทยในช่วงปัจจุบันยังคงขับเคลื่อนด้วยภาคบริการ การท่องเที่ยว และการส่งออกเป็นหลัก ขณะที่ภาคการเกษตรยังมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารและการจ้างงานของประเทศ แม้จะมีสัดส่วน ต่อ GDP ประเทศไม่สูงมากนัก แต่เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญของพื้นที่ชนบทและจังหวัดเกษตรกรรมทั่วประเทศ

สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ (กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร และอุทัยธานี) จังหวัดพิจิตร มีขนาดเศรษฐกิจเป็นอันดับ ๓ ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ แต่มีสัดส่วนภาคเกษตรสูงที่สุด (๔๑.๖๖%) สะท้อนความเป็นฐานการผลิตอาหารสำคัญของประเทศ ในขณะที่กำแพงเพชรและนครสวรรค์มีการกระจายตัวทางเศรษฐกิจไปสู่อุตสาหกรรมและบริการมากกว่า ดังนั้นการพัฒนาพิจิตรในระยะต่อไปควรมุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มจากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เพื่อยกระดับรายได้และลดความเปราะบางจากความผันผวนของภาคการเกษตร

จังหวัดพิจิตรมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาภาคการเกษตรในสัดส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยมีจุดแข็งด้านทรัพยากรดิน น้ำ และระบบชลประทานที่เอื้อต่อการผลิตสินค้าเกษตรหลากหลายชนิด ทั้งพืช ประมง และปศุสัตว์ ส่งผลให้ภาคเกษตรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัด สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

จังหวัดพิจิตรมีพื้นที่ทั้งหมด ๒,๘๓๑,๘๘๓ ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร ๒,๒๕๐,๓๑๖ ไร่ (คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๔๗ ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นพื้นที่ปลูกข้าว ๑,๙๙๐,๒๖๐ ไร่ (คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๔๔ ของพื้นที่ทำการเกษตร) พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก ๑๕๒,๖๗๔ ไร่ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น ๙๓,๕๐๒ ไร่ และเกษตรอื่นๆ ๑๓,๘๘๐ ไร่

จำนวนครัวเรือน ๒๐๑,๐๘๙ ครัวเรือน ขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) จำนวน ๘๕,๒๐๐ ครัวเรือน
แรงงานภาคเกษตรกร ๑๒๖,๕๙๘ คน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙)

๒.๑ ครัวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ ๑๐ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดพิจิตร

ที่	อำเภอ	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร (ทบก.)			จำนวนแรงงานภาค เกษตร (คน)
			ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	
๑	เมืองพิจิตร	..	๑๒,๐๑๘	๒,๓๔๕	๑,๕๖๑	๑๖,๒๓๔
๒	วังทรายพูน	๘,๓๖๖	๔,๙๐๘	๑,๓๗๘	๔๔๐	๗,๕๖๓
๓	โพธิ์ประทับช้าง	๑๕,๒๐๑	๖,๙๒๗	๒,๘๓๐	๙๘๓	๑๑,๔๑๒
๔	ตะพานหิน	๒๔,๗๐๘	๙,๕๓๐	๒,๔๑๙	๓๕๙	๑๓,๒๘๓
๕	บางมูลนาก	๑๘,๗๓๐	๗,๙๐๖	๒,๒๗๒	๑,๓๔๙	๑๐,๓๓๒
๖	โพทะเล	๒๐,๕๐๕	๑๐,๔๔๒	๓,๔๔๑	๑,๗๖๓	๑๖,๙๘๗
๗	สามง่าม	๑๕,๐๔๙	๘,๒๔๖	๑,๙๕๑	๕๙๕	๑๓,๓๙๖
๘	ทับคล้อ	๑๖,๔๕๙	๕,๗๙๓	๑,๖๕๓	๘๖	๘,๑๑๕
๙	สากเหล็ก	๘,๕๗๔	๓,๓๘๖	๑,๑๑๕	๒๔๕	๔,๕๔๕
๑๐	บึงนาราง	๑๐,๘๙๖	๕,๔๙๖	๒,๒๓๒	๙๙๐	๗,๙๓๕
๑๑	ดงเจริญ	๗,๒๖๒	๔,๒๑๐	๒,๒๔๒	๕๕๕	๖,๖๓๑
๑๒	วชิรบำรุง	๑๑,๐๘๐	๖,๓๓๘	๒,๗๔๕	๕๑๔	๑๐,๑๖๕
รวม		๒๐๑,๐๘๙	๘๕,๒๐๐	๒๖,๖๒๓	๙,๔๔๐	๑๒๖,๕๙๘

ที่มา : มา : ๑) จำนวนครัวเรือน จากฐานข้อมูลทะเบียนสำนักงานสถิติจังหวัดพิจิตร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖
๒) จำนวนครัวเรือนเกษตรกร จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๙ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๖๙
๓) จำนวนครัวเรือนเกษตรกร (ด้านปศุสัตว์) จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙
๔) จำนวนครัวเรือนเกษตรกร (ด้านประมง) จากสำนักงานประมงจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙
๕) จำนวนแรงงานภาคเกษตร จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๘ ณ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๘

: จังหวัดพิจิตรมีครัวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตรเป็นจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นว่าภาคการเกษตรยังคงเป็นฐานอาชีพหลักและเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประชาชนในจังหวัด โดยประชากร ส่วนหนึ่งยังคงพึ่งพาการผลิตทางการเกษตรทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมงในการดำรงชีพ

จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มีสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับครัวเรือนทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของภาคการเกษตรต่อเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ทั้งในด้านการสร้างรายได้ การจ้างงาน และการรักษาความมั่นคงทางอาหาร

อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศที่เข้าสู่สังคมสูงวัย รวมถึงการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ อาจส่งผลให้แรงงานภาคเกษตรลดลงในอนาคต จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร รวมทั้งพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและรักษาศักยภาพภาคการเกษตรของจังหวัดในระยะยาว

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๑๑ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดพิจิตร

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร								รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
		ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น		พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก		เกษตรอื่นๆ			
		จำนวน (ไร่)	ร้อยละ พื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ ทั้งหมด
เมืองพิจิตร	๔๖๑,๘๓๗	๒๔๓,๒๕๒	๕๔.๖๙	๙,๓๙๙	๓.๖๖	๓,๙๙๑	๑.๕๕	๒๕๑	๐.๑๐	๒๕๖,๘๙๓	๕๕.๖๒
วังทรายพูน	๑๖๒,๑๘๘	๑๓๐,๙๑๘	๙๓.๓๙	๓,๒๒๐	๒.๓๐	๒,๘๘๘	๒.๐๗	๓,๑๔๑	๒.๒๔	๑๔๐,๑๗๗	๘๖.๔๓
โพธิ์ประทับช้าง	๒๓๖,๖๐๑	๑๘๐,๙๓๙	๘๕.๕๖	๑๒,๙๙๗	๖.๑๕	๑๖,๕๑๘	๗.๘๑	๑,๐๑๑	๐.๔๘	๒๑๑,๔๖๕	๘๙.๓๘
ตะพานหิน	๒๙๓,๐๘๑	๒๒๒,๑๕๒	๙๔.๑๑	๕,๕๙๕	๒.๓๗	๘,๐๗๗	๓.๔๒	๒๔๔	๐.๑๐	๒๓๖,๐๖๘	๘๐.๕๕
บางมูลนาก	๒๓๖,๐๘๖	๒๑๕,๓๐๔	๙๙.๐๓	๑,๑๙๑	๐.๕๕	๒๗๒	๐.๑๓	๖๔๐	๐.๒๗	๒๑๗,๔๐๗	๙๒.๐๙
โพทะเล	๓๐๒,๖๓๑	๒๒๙,๓๙๙	๘๗.๑๒	๑๘,๖๗๔	๗.๐๙	๑๒,๐๑๔	๔.๕๖	๓,๒๑๒	๑.๒๒	๒๖๓,๒๙๙	๘๗.๐๐
สามง่าม	๒๑๑,๓๐๒	๑๗๙,๑๕๔	๘๗.๘๖	๑,๖๓๕	๐.๘๒	๒๒,๑๒๓	๑๑.๑๖	๒๙๕	๐.๑๕	๑๙๘,๒๐๗	๙๓.๘๐
ทับคล้อ	๒๓๖,๔๓๐	๑๘๙,๙๘๘	๙๒.๓๓	๑,๐๗๑	๐.๕๓	๑๕,๐๗๖	๖.๙๑	๔๗๔	๐.๒๓	๒๐๓,๖๐๙	๘๖.๑๒
สากเหล็ก	๑๑๐,๒๑๙	๖๙,๑๔๐	๗๒.๖๖	๒๒,๐๗๒	๒๓.๑๙	๒,๙๐๗	๓.๐๕	๑,๐๔๐	๑.๐๙	๙๕,๑๕๙	๘๖.๓๔
บึงนาราง	๒๘๑,๖๓๑	๙๔,๒๖๙	๕๕.๕๖	๑๖,๖๕๗	๙.๘๒	๕๕,๒๐๔	๓๒.๕๔	๓,๕๓๗	๒.๐๘	๑๖๙,๖๖๗	๖๐.๒๔
ดงเจริญ	๑๓๗,๖๘๙	๑๐๔,๗๘๔	๙๐.๕๒	๘๗๘	๐.๗๖	๑๐,๐๗๑	๘.๗๐	๒๕	๐.๐๒	๑๑๕,๗๕๘	๘๔.๐๗
วชิรบารมี	๑๖๒,๑๘๘	๑๓๗,๙๖๑	๙๖.๗๔	๑๑๓	๐.๐๘	๔,๕๒๓	๓.๑๗	๑๐	๐.๐๑	๑๔๒,๖๐๗	๘๗.๙๓
รวม	๒,๘๓๑,๘๘๓	๑,๙๙๐,๒๖๐	๘๘.๔๔	๙๓,๕๐๒	๔.๑๖	๑๕๒,๖๗๔	๖.๗๘	๑๓,๘๘๐	๐.๖๒	๒,๒๕๐,๓๑๖	๗๙.๔๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙

๒.๓ การจัดที่ดินของ สปก.

พื้นที่ดำเนินการและการจัดที่ดินในเขตพื้นที่ สปก. รวม ๘ อำเภอ ๓๐ ตำบล

๒.๓.๑ พื้นที่ประกาศเขต ๓๖๗,๘๑๔ ไร่ (ร้อยละ ๑๒.๙๙ ของพื้นที่จังหวัด)

๒.๓.๒ ดำเนินการแล้ว ๓๕,๕๐๐ ราย ๔๓,๗๔๒ แปลง ๕๐๘,๓๓๙ ไร่

- จัดที่ดินแปลงเกษตรกรรม จำนวน ๑๖,๘๙๕ ราย ๒๒,๑๔๕ แปลง ๓๔๖,๓๗๐ ไร่
- จัดที่ดินแปลงชุมชน จำนวน ๙,๙๖๘ ราย ๑๐,๙๑๙ แปลง ๖,๗๖๔ ไร่
- จัดที่ดินเอกชน จำนวน ๖๘๙ ราย ๗๗๑ แปลง ๑๔,๖๓๑ ไร่
- สาธารณูปโภคและกิจการเกี่ยวเนื่อง ๙๗ ราย ๑๐๙ แปลง ๖๕๓ ไร่
- ปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ จาก ส.ป.ก.๔-๐๑ เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร

จำนวน ๗,๘๕๑ ราย ๙,๗๘๘ แปลง เนื้อที่ ๑๓๙,๙๒๑ ไร่

(ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๙)

๒.๔ การใช้ประโยชน์และความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map analytic)

จังหวัดพิจิตรมีพื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม โดยแยกรายละเอียดตามพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้

ตารางที่ ๑๒ ความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map analytic) จังหวัดพิจิตร

ชนิดพืช	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมเล็กน้อย	พื้นที่ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่
๑.ข้าว					
พื้นที่ศักยภาพของดิน	๑,๙๗๑,๑๑๓ (๑๐๐%)	๑๘๔,๗๗๙	๑๔,๙๐๖	๕๒๗,๑๕๙	๒,๖๙๗,๙๕๗
พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสม	๑,๗๗๖,๑๙๒ (๙๐.๑๑%)	๑๗๑,๒๕๙	๑๔,๙๐๖	๑๐,๒๖๘ (๑.๙๕%)	๑,๙๗๒,๖๒๕
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	๑๙๔,๙๒๑ (๙.๘๙%)	๑๓,๕๒๐ (๗.๓๒%)	-	-	๗๒๕,๓๓๒
๒.อ้อย					
พื้นที่ศักยภาพของดิน	๑๕๔,๐๙๖ (๑๐๐%)	๓๒๕,๐๕๕	๙๔,๘๗๙	๒,๑๒๓,๐๔๘	๒,๖๙๗,๐๗๘
พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสม	๗,๗๑๐ (๕.๐๐%)	๑๒๑,๑๐๐	-	๒,๓๙๑ (๐.๑๑%)	๑๓๑,๒๐๑ (๔.๘๖%)
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	๑๔๖,๓๘๖ (๙๕.๐๐%)	๒๐๓,๙๕๕	๙๔,๘๗๙	๒,๑๒๐,๖๕๗	๒,๕๖๕,๘๗๗
๓.มันสำปะหลัง					
พื้นที่ศักยภาพของดิน	๒๖๔,๐๒๖ (๑๐๐%)	๒๒๑,๙๘๐	๔๑,๕๕๖	๒,๑๗๐,๓๘๔	๒,๖๙๗,๙๔๖
พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสม	๔๒๕ (๐.๑๖%)	๑๙,๕๓๒	๒,๕๖๐ (๖.๑๖%)	๑๐,๓๔๔ (๐.๔๘%)	๓๒,๘๕๖ (๑.๒๒%)
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	๒๖๓,๖๐๑ (๙๙.๘๔%)	๒๐๒,๔๔๘	๓๘,๙๙๖	๒,๑๖๐,๐๔๓	๒,๖๖๕,๐๙๐
๔.ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					
พื้นที่ศักยภาพของดิน	๑๑๒,๒๑๒ (๑๐๐%)	๓๖๒,๔๒๙	๕๓,๖๔๔	๑,๙๘๗,๒๘๗	๒,๕๑๕,๕๗๒
พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสม	๓,๓๔๓ (๒.๙๘%)	๑๒,๐๐๘ (๓.๓๑%)	๒,๗๙๑ (๕.๒๐%)	๖,๑๙๔ (๐.๓๑%)	๒๔,๓๓๖ (๐.๙๗%)
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	๑๐๘,๘๖๙ (๙๗.๐๒%)	๓๕๐,๔๒๑	๕๐,๘๕๓	๑,๙๘๑,๐๙๓	๒,๔๙๑,๒๓๖

(ที่มา : สถาบันพัฒนาที่ดินพิจิตร ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙)

: จังหวัดพิจิตรมีพื้นที่เกษตรกรรมเป็นสัดส่วนสูงของพื้นที่จังหวัด โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนาข้าว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญและความได้เปรียบด้านการผลิตข้าวของจังหวัด อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังมีความเสี่ยงต่อความผันผวนของราคาและสภาพภูมิอากาศ

ในด้านสิทธิการถือครองที่ดิน จังหวัดมีพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.) ครอบคลุมหลายอำเภอ และมีการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรจำนวนมาก สะท้อนบทบาทของการปฏิรูปที่ดินในการสร้างความมั่นคงด้านที่ดินทำกิน

เมื่อพิจารณาพร้อมกับข้อมูล Agri-Map พบว่าหลายพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการผลิตข้าวและพืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ยังมีบางพื้นที่ที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

๒.๕ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๕.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

ตารางที่ ๑๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

ที่	อำเภอ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา (โครงการชลประทานขนาดใหญ่)					โครงการ ชลประทาน ขนาดกลางและ สถานีสูบน้ำด้วย ไฟฟ้า	รวมพื้นที่ ชลประทาน	พื้นที่นอกเขต ชลประทาน
		พลายชุม พล	ดงเศรษฐี	ท่าบัว	วังยาง-หนอง ขวัญ	วังบัว			
๑	เมืองพิจิตร	๔,๗๙๐	๖๒,๑๓๗	๓๒,๘๖๔	-	-	๕๐,๖๘๘	๑๕๐,๔๗๙	๓๑๑,๓๕๗
๒	วังทรายพูน	-	-	-	-	-	-	-	๑๖๒,๑๘๘
๓	โพธิ์ประทับ ช้าง	-	๑๘,๕๖๔	๑๐,๐๑๓	-	๑๐๐,๙๒๒	-	๑๒๙,๔๙๙	๑๐๗,๑๐๑
๔	ตะพานหิน	-	๓๙,๒๓๖	๕๕,๒๑๐	-	-	๑๘,๘๗๔	๑๑๓,๓๒๐	๑๗๙,๗๖๑
๕	บางมูลนาก	-	๑,๕๘๙	๒๘,๙๗๘	-	-	๔๑,๑๕๕	๗๑,๗๒๒	๑๖๔,๓๖๔
๖	โพทะเล	-	๓๙,๘๗๕	๖๐,๗๔๗	๑๑๗,๕๓๓	-	๘๑,๕๕๑	๒๙๙,๗๔๖	๒,๘๘๕
๗	สามง่าม	๒๒,๑๕๑	๑,๖๒๔	-	-	๑๐๕,๙๗๖	๓๐,๐๐๐	๑๕๙,๗๕๑	๕๑,๕๕๔
๘	ทับคล้อ	-	-	-	-	-	๑๑,๒๙๐	๑๑,๒๙๐	๒๒๕,๑๓๙
๙	สากเหล็ก	-	-	-	-	-	-	-	๑๑๐,๒๑๙
๑๐	บึงนาราง	-	๕,๑๐๐	-	๘๒,๙๘๓	๒๗,๐๔๙	-	๑๑๕,๑๓๒	๑๖๖,๔๙๙
๑๑	ดงเจริญ	-	-	-	-	-	๒๕,๘๓๕	๒๕,๘๓๕	๑๑๑,๘๕๔
๑๒	วชิรบำรุง	-	-	-	-	๑๐,๙๕๕	-	๑๐,๙๕๕	๑๕๑,๒๓๓
รวม		๒๖,๙๔๑	๑๖๘,๑๒๕	๑๘๗,๘๑๒	๒๐๐,๕๑๖	๒๔๔,๙๐๒	๒๕๙,๔๓๓	๑,๐๘๗,๗๒๙	๑,๗๔๔,๑๕๔

ที่มา : โครงการชลประทานพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๙

๒.๕.๒ แหล่งน้ำอื่น ๆ

๒.๕.๒.๑ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๑๔ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๙)

ที่	อำเภอ	จำนวน (บ่อ)																			รวม ทั้งสิ้น (บ่อ)	
		๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘		
๑	เมืองพิจิตร	๔๒	๒๐	๕๕	๒๖	๑๐	๒๐	๑๐๐	๘๖	๔๒	๒๘	๒๓	๔๑	๒๗	๓๑	๒	๑๓	๑๐	๔	๒	๑	๕๘๓
๒	วังทรายพูน	๑๙	๕๐	๐	๒๐	๐	๐	๒๐๐	๑๓๑	๑๘๒	๓๙	๓๓	๓๕	๕๗	๓๘	๑๔	๓๔	๑๙	๑๖	๙	๒๕	๙๒๑
๓	โพธิ์ประทับ ช้าง	๕๙	๐	๐	๑๐	๑๐	๒๗	๒๐	๑๖	๐	๒๖	๒	๔	๒๘	๗๕	๑๙	๒๒	๕	๒๐	๗	๔	๓๕๔
๔	ตะพานหิน	๑๔	๓๕	๐	๐	๑๐	๓๐	๔๐	๐	๘๖	๑๙	๒๗	๑๐	๓๖	๒๑	๑๒	๓๑	๔	๗	๓	๙	๓๙๔
๕	บางมูลนาก	๖๔	๒๐	๖๕	๑๕	๐	๖๓	๕๕	๘๗	๓๔	๑๔	๒๓	๑๗	๓๙	๑๓	๖	๑๒	๕	๖	๒	๕	๕๕๕
๖	โพทะเล	๘๗	๐	๐	๐	๑๕	๐	๐	๐	๐	๑๐	๐	๒๖	๖	๑๘	๔	๒๑	๒	๙	๑	๐	๑๙๙
๗	สามง่าม	๙๘	๔๐	๐	๑๒	๑๐	๒๐	๖๐	๑๕	๖๒	๑๙	๐	๖๖	๑๐	๔๒	๑๔	๔๕	๙	๑๑	๗	๖	๕๕๖
๘	ทับคล้อ	๓๐	๐	๔๕	๐	๑๑	๓๐	๔๐	๒๗	๑๑๓	๒๕	๓๓	๔๑	๗๓	๑๙	๒๕	๓๕	๑	๑๑	๔	๑๓	๕๗๖
๙	สากเหล็ก	๑๗	๐	๐	๙	๐	๒๐	๖๐	๔๖	๓๔	๐	๐	๖	๒๓	๕	๔	๒๐	๑	๕	๐	๐	๒๕๐
๑๐	บึงนาราง	๑๐	๐	๐	๒๗	๐	๐	๐	๐	๑๐	๐	๑๑	๕	๒๖	๑๖	๕	๙	๑๐	๒	๓	๔	๑๓๘
๑๑	ดงเจริญ	๒๗	๐	๐	๓๓	๙	๐	๘๐	๔๕	๓๙	๑๒	๑๘	๘	๒๒	๒๕	๗	๒๐	๑๐	๗	๐	๒	๓๖๔
๑๒	วชิรบำรุง	๕๓	๑๐	๕๕	๑๘	๐	๒๐	๑๔๕	๑๔๗	๙๘	๘	๓๐	๑๖	๒๕	๒๕	๖	๒๙	๔	๖	๖	๕	๗๐๖
รวม		๕๒๐	๑๗๕	๒๒๐	๑๗๐	๗๕	๒๓๐	๘๐๐	๖๐๐	๗๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๗๕	๓๗๒	๓๒๖	๑๑๘	๒๙๑	๘๐	๑๐๔	๔๔	๗๔	๕,๕๗๖

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙

๒.๕.๒.๒ บ่อน้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดพิจิตร จำนวนทั้งสิ้น ๖,๖๙๑ บ่อ

- บ่อน้ำบาดาลที่เจาะโดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จำนวน ๑,๘๖๖ บ่อ
- บ่อน้ำบาดาลที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมจังหวัดพิจิตร จำนวน ๔,๘๒๕ บ่อ

ตารางที่ ๑๕ บ่อบาดาล

ลำดับที่	อำเภอ	ธุรกิจ (บ่อ)	อุปโภคหรือบริโภค (บ่อ)	เกษตรกรรม (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	อำเภอเมืองพิจิตร	๔๒	๒๐	๔๐๘	๔๗๐
๒	อำเภอสามงาม	๗	๓๓	๒๔๘	๒๘๘
๓	อำเภोजิตรบรรมี	๒๘	๕๖	๑,๑๓๐	๑,๒๑๔
๔	อำเภอโพธิ์ประทับช้าง	๑๓	๔๕	๔๘๖	๕๔๔
๕	อำเภอบึงนาราง	๙	๑๔	๑๓๗	๑๖๐
๖	อำเภอโพทะเล	๑๑	๔๕	๒๔๗	๓๐๓
๗	อำเภอบางมูลนาก	๙	๒๓	๕๒๘	๕๖๐
๘	อำเภอตะพานหิน	๒๙	๔๕	๔๑๒	๔๘๖
๙	อำเภอทับคล้อ	๑๗	๑๖๐	๒๒๐	๓๙๗
๑๐	อำเภอวังทรายพูน	๓	๒๒	๑๒๖	๑๕๑
๑๑	อำเภอสามโก้	๑๐	๔๗	๘๕	๑๔๒
๑๒	อำเภอดงเจริญ	๔	๒๘	๗๙	๑๑๑
	รวม (บ่อ)	๑๘๑	๕๓๘	๔,๑๐๖	๔,๘๒๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิจิตร (ข้อมูล ณ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๙)

: จังหวัดพิจิตรมีศักยภาพด้านทรัพยากรน้ำสูง เนื่องจากตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสำคัญของประเทศ ได้แก่ ลุ่มน้ำน่าน และลุ่มน้ำยม ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญสำหรับการอุปโภคบริโภค การเกษตร และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัด ส่งผลให้จังหวัดพิจิตรมีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรตลอดทั้งปี โดยเฉพาะการปลูกข้าว นาปี และข้าวนาปรัง ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงปศุสัตว์ และการผลิตพืชเศรษฐกิจอื่นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจังหวัดจะมีต้นทุนด้านทรัพยากรน้ำค่อนข้างสูง แต่ยังคงเผชิญความเสี่ยงจากความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ ทั้งปัญหายุ้งน้ำในช่วงฤดูฝนทั้งช่วง และปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มต่ำช่วงฤดูน้ำหลาก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร รายได้ของเกษตรกร และเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

ซึ่งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างบูรณาการ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน การพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำในระดับชุมชน และการส่งเสริมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในภาคเกษตร จะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงด้านน้ำ ลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรจังหวัดพิจิตรอย่างยั่งยืน

๒.๖ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดพิจิตร

๒.๖.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดพิจิตร ปีการผลิต ๒๕๖๗/๖๘

การทำเกษตรกรรมของจังหวัดพิจิตรส่วนใหญ่เกษตรกรทำการเพาะปลูกพืช โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดพิจิตร ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ข้าวนาปี มูลค่าการผลิต ๖,๖๒๑,๑๐๘,๓๘๔ บาท ข้าวนาปรัง มูลค่าการผลิต ๒,๘๔๑,๙๔๓,๗๖๖ บาท และอ้อยโรงงาน มูลค่าการผลิต ๗๒๖,๖๑๘,๕๔๒ บาท นอกจากนี้ยังมีพืชเศรษฐกิจหลักอีกหลายชนิด เช่น ส้มโอ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะม่วงน้ำดอกไม้ มั่นสำปะหลัง และยางพารา ซึ่งมีมูลค่าการผลิตรวมกว่า ๑,๗๘๔ ล้านบาท

ตารางที่ ๑๖ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด ปีการผลิต ปี ๒๕๖๘/๖๙

ที่	ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน/ปี)	มูลค่าการผลิต (บาท)
๑	ข้าวนาปี	๗๖,๙๑๑	๑,๗๐๙,๙๙๗	๑,๐๓๔,๕๔๘	๖,๖๒๑,๑๐๘,๓๘๔
๒	ข้าวนาปรัง	๓๙,๘๔๑	๗๖๑,๙๔๓	๕๐๘,๒๑๖	๒,๘๔๑,๙๔๓,๗๖๖
๓	อ้อยโรงงาน (๑ ก.ย. ๖๗ - ๓๑ ต.ค.)	๑,๕๖๓	๗๐,๐๗๔	๖๗๙,๗๑๘	๖๐๔,๙๔๘,๘๔๒
๔	มะม่วง	๓,๖๘๐	๒๖,๒๘๒	๒๙,๘๐๔	๕๙๖,๐๗๐,๐๙๐
๕	ส้มโอ	๑,๕๑๑	๑๖,๘๒๗	๒๑,๕๖๑	๒๑๕,๖๑๐,๐๐๐
๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒,๕๔๔	๓๕,๓๖๔	๒๗,๓๗๒	๑๘๐,๖๕๓,๔๕๘
๗	มันสำปะหลัง (๑ ก.ย. ๖๗ - ๓๑ ต.ค.)	๑,๒๗๘	๑๑,๐๔๑	๓๓,๕๗๖	๖๐,๔๓๖,๒๒๖
๘	ยางพารา	๙๓	๒,๔๗๒	๓๑๑	๘,๐๙๘,๒๗๒
รวมมูลค่า					๑๑,๑๒๘,๘๖๙,๐๓๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๙

๒.๖.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด

สินค้าเกษตรด้านปศุสัตว์ที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดพิจิตร ๓ ลำดับแรก ได้แก่ สุกร มีมูลค่าการผลิต ๑,๒๘๙,๕๑๑,๒๐๐ บาท ไก่ไข่ มีมูลค่าการผลิต ๑,๒๐๔,๖๒๔,๗๐๐ บาท และไก่เนื้อ มีมูลค่าการผลิต ๑,๐๔๘,๔๔๒,๐๖๖ บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าเกษตรด้านปศุสัตว์อีกหลายชนิด เช่น เป็ดไข่ไล่ทุ่ง ไก่พื้นเมือง โคเนื้อ กระบือ แพะ และโคนม ซึ่งมีมูลค่าการผลิตรวมกว่า ๑,๖๒๒ ล้านบาท

ตารางที่ ๑๗ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด

ที่	ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วย)	มูลค่าการผลิต (บาท)
				จำนวน	หน่วยนับ		
๑	สุกร	๑,๗๕๒	๑๒๑,๖๕๒	๒๔๓,๓๐๔	ตัว	๕,๓๐๐	๑,๒๘๙,๕๑๑,๒๐๐
๒	ไก่ไข่	๑,๓๕๖	๓๑๗,๐๐๖,๕๐๐	๓๑๗,๐๐๖,๕๐๐	ฟอง	๓.๘	๑,๒๐๔,๖๒๔,๗๐๐
๓	ไก่เนื้อ	๗๑	๓,๑๘๖,๗๕๔	๒๒,๓๐๗,๒๗๘	ตัว	๔๗	๑,๐๔๘,๔๔๒,๐๖๖
๔	เป็ดไข่ (ไล่ ทุ่ง)	๑๓๖	๖๔๙,๔๗๕	๑๘๑,๘๕๓,๐๐๐	ฟอง	๔.๘	๘๗๒,๘๙๔,๔๐๐
๕	ไก่พื้นเมือง	๒๔,๙๔๔	๑,๖๐๔,๐๖๕	๔,๘๑๒,๑๙๕	ตัว	๑๒๐	๕๗๗,๔๖๓,๔๐๐
๖	โคเนื้อ	๑,๐๓๕	๑๔,๓๓๔	๗,๑๗๐	ตัว	๑๐,๐๐๐	๗๑,๗๐๐,๐๐๐
๗	กระบือ	๗๘๑	๑๑,๑๑๖	๕,๕๖๐	ตัว	๑๕,๐๐๐	๘๓,๔๐๐,๐๐๐
๘	แพะ	๑๓๒	๔,๐๕๓	๘,๑๐๖	ตัว	๒,๐๐๐	๑๖,๒๑๒,๐๐๐
๙	โคนม	๙	๒๑๙	๒๒,๓๐๐	กิโลกรัม	๒๓	๕๑๒,๙๐๐
รวม		๓๐,๒๑๖	๓๒๒,๕๙๘,๑๖๘				๕,๑๖๔,๗๖๐,๖๖๖

๒.๖.๓ ด้านการประมงของจังหวัด

สินค้าเกษตรด้านประมงที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดพิจิตร ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ปลาตาก มีมูลค่าการผลิต ๑๒๑,๙๖๓,๐๐๐ บาท ปลานิล มีมูลค่าการผลิต ๗๕,๐๙๘,๐๐๐ บาท และปลาสร้อย มีมูลค่าการผลิต ๔๗,๒๗๔,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ยังมีสินค้าเกษตรด้านประมงอีกหลายชนิด เช่น ปลาตะเพียน และปลาแรด ซึ่งมีมูลค่าการผลิตรวมกว่า ๖๙ ล้านบาท

ตารางที่ ๑๘ ด้านการประมงของจังหวัด

ลำดับที่	ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวน (ฟาร์ม)	จำนวน หน่วยเลี้ยง (บ่อ/กระชัง)	เนื้อที่เลี้ยง (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
๑	ปลาดุก	๑,๘๙๑	๒,๖๒๘	๒,๐๓๗.๙๒	๒,๔๑๑.๐๐	๑๒๑,๙๖๓,๐๐๐
๒	ปลานิล	๓,๕๓๘	๔,๘๒๓	๓,๙๒๐.๕๘	๑,๕๖๐.๐๐	๗๕,๐๙๘,๐๐๐
๓	ปลาสร้อย	๑,๘๘๕	๒,๕๓๕	๒,๑๔๘	๑,๑๓๓.๐๐	๔๗,๒๗๔,๐๐๐
๔	ปลาตะเพียน	๖๖๑	๑,๐๕๗	๘๔๗.๔๗	๕๔๖.๐๐	๔๒,๒๗๑,๐๐๐
๕	ปลาแรด	๑,๒๒๘	๑,๔๕๓	๑,๒๓๘.๙๕	๔๑๑	๑๗,๖๙๑,๐๐๐
๖	ปลาแรด	๑๓๖	๒๗๑	๒๗๒.๑๙	๖๖	๔,๒๑๔,๐๐๐
รวม					๖,๑๒๗.๐๐	๓๐๘,๕๓๑,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๙

: ภาวการณ์เกษตรของจังหวัดพิจิตร ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง ยังคงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ แม้จะเผชิญกับความท้าทายจากต้นทุนการผลิต สภาพภูมิอากาศ และความผันผวนของตลาด แต่จังหวัดพิจิตรยังมีศักยภาพจากทรัพยากรการผลิตที่หลากหลาย ระบบชลประทานที่ครอบคลุม และองค์ความรู้ของเกษตรกรในพื้นที่ การมุ่งพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน และการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน จะเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนให้กับจังหวัดพิจิตรต่อไป

๒.๗ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI)

“ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร” (Som-O Thakhoi Mueang Phichit) หมายถึง ส้มโอพันธุ์ท่าข่อย ที่มีรสหวานอมเปรี้ยว เนื้อนุ่มชุ่มฉ่ำ รสชาติดี เมล็ดเล็กหรือลึบ บางผลไม่มีเมล็ด ที่ปลูกในเขตพื้นที่จังหวัดพิจิตร เป็นผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ทะเบียนเลขที่ สข ๕๖๑๐๐๐๕๒ ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ปัจจุบันมีเกษตรกร ผู้ปลูกส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (GI) สินค้า “ส้มโอท่าข่อยเมืองพิจิตร” แล้ว จำนวน ๒๘ ราย ในเขตพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จำนวน ๒๐ ราย อำเภอเมืองพิจิตร จำนวน ๖ ราย และ อำเภอดงเจริญ จำนวน ๒ ราย รวม ๓๓ แปลง พื้นที่ ๑๖๘ ไร่ ๑ งาน

“ข้าวขาวกอเดียวจังหวัดพิจิตร” (Khao Kaw Gor Diew Phichit) ข้าวสารพันธุ์ขาวกอเดียวกอเดียวกอ ๓๕ เป็นข้าวนาปีไวต่อช่วงแสง เมล็ดยาว เมื่อบริโภคสุกแล้วนุ่มเหนียว ปลูกในพื้นที่จังหวัดพิจิตรนิยมนำไปแปรรูปทำแป้งข้าวเจ้า ทำขนมจีน เป็นต้น สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพิจิตร ได้ดำเนินการจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จังหวัดพิจิตร สินค้า “ข้าวขาวกอเดียวกอพิจิตร” ได้รับการขึ้นทะเบียน เลขที่ สข ๖๔๑๐๐๑๕๔ อยู่ระหว่างสมัครขอรับใบอนุญาต เป้าหมาย ๒ สมักร ๑ คน เพื่อส่งเสริมการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือในการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และมาตรฐานการผลิตรวมทั้งเป็นการยกระดับสินค้าและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าชุมชน

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพิจิตร

๒.๘ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

๑) การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ตารางที่ ๑๙ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวน		
		ราย	แปลง	ไร่
๑	พืชผัก	๔	๔	๗.๕
	- มาตรฐาน Organic Thailand	๔	๔	๗.๕
	- ระยะปรับเปลี่ยน	-	-	-

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๙

๒) การรับรองมาตรฐาน GAP

ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลมาตรฐาน GAP ด้านพืช

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวน		
		ราย	แปลง	ไร่
๑	พืชผัก	๓๓๘	๓๓๘	๒๘๕.๘๕
๒	ไม้ผล	๑,๒๗๗	๑,๒๗๗	๑๐,๐๖๐.๔๒
๓	พืชไร่	๕๓	๕๓	๕๘๐.๖๙
๔	พืชสมุนไพร	๑๑๖	๑๑๖	๑๒๓.๐๗
รวม		๑,๗๘๔	๑,๗๘๔	๑๑,๐๔๙.๗๖

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ ข้อมูลมาตรฐาน GAP ด้านประมง

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวน		
		ราย	บ่อ	ไร่
๑	ปลาสวาย	๓๖	๓๙ บ่อ/๒๓ กระจัง	๑๑๙.๕ ไร่/ ๑๒๖ ตรม.
๒	ปลาดุก	๘	๘๖	๔๔.๖๒
๓	ปลาตะเพียน	๒	๑๑	๙
๔	ปลาหัวทิม	๗	กระจัง ๑๗๕ กระจัง	พื้นที่ ๓,๑๕๔ ตรม.
๕	ปลาแรด (แปลงใหญ่)	๓๗	๑๔๖	๑๐๐.๕
๖	ปลานิล	๒	๖	๖.๗๕
๗	กบนา	๑	๒๘	๒
รวม		๙๓	๓๑๖ บ่อ / ๑๙๘ กระจัง	๒๘๔.๔๒ ไร่ / ๓,๒๘๐ ตรม.

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลมาตรฐาน GAP ด้านปศุสัตว์

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวน	
		ราย	ฟาร์ม
๑	มาตรฐานฟาร์มสุกร	๕๗	๕๗
๒	มาตรฐานฟาร์มไก่เนื้อ	๔๒	๔๒
๓	มาตรฐานฟาร์มไก่ไข่	๓	๓
๔	มาตรฐานฟาร์มโคนม	๙	๙
๕	มาตรฐานฟาร์มผึ้ง	๘	๘
รวม		๑๑๙	๑๑๙

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๙

๓) การรับรองมาตรฐาน GFM

ตารางที่ ๒๓ ข้อมูลมาตรฐาน GFM

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวน (ราย)	จำนวน (ฟาร์ม)
๑	GFM สุกร	๑๒	๑๒
๒	GFM สัตว์ปีกเลี้ยง	๓๑๗	๓๑๗
๓	GFM เป็ด	๕	๕
๔	GFM แพะ แกะ	๖	๖
๕	GFM กระบือ	๑	๑
๖	GFM โคเนื้อ	๑	๑
รวม		๓๔๒	๓๔๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๙

๒.๙ สินค้า OTOP ของจังหวัด

- จังหวัดพิจิตร มีผู้ประกอบการ OTOP ที่ลงทะเบียน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ – ๒๕๖๙ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๙ จำนวน ๖๗๕ ราย ๑,๙๘๕ ผลิตภัณฑ์

ตารางที่ ๒๔ ผู้ประกอบการ OTOP ของจังหวัดพิจิตร

ที่	ประเภท	จำนวน (ราย)	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน (ผลิตภัณฑ์)					รวม (ผลิตภัณฑ์)
			อาหาร	เครื่องดื่ม	ผ้าฯ	ของใช้ฯ	สมุนไพรฯ	
๑	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	๓๐๓	๔๗๑	๓๒	๑๑๔	๒๖๙	๑๒๗	๑,๐๑๓
๒	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	๓๕๘	๔๙๗	๕๖	๓๒	๒๐๖	๑๑๓	๙๐๔
๓	ผู้ผลิตที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)	๑๔	๑๙	๑๙	๕	๑๔	๑๑	๖๘
รวม		๖๗๕	๙๘๗	๑๐๗	๑๕๑	๔๘๙	๒๕๑	๑,๙๘๕

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิจิตร ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๙)

- จังหวัดพิจิตร มีผู้ผลิต ผู้ประกอบการ สินค้า OTOP ๕ ดาว ๒๔ ผลิตภัณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ ๒๕ สินค้า OTOP ๕ ดาวของจังหวัดพิจิตร

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม หรือ ชื่อผู้ประกอบการ	อำเภอ	ประเภท
๑	กระเป๋াপักแฮนด์เมด	ผ้าต่อนุชา	ดงเจริญ	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๒	ชุดเครื่องแต่งกายกะลามะพร้าว	กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว	ดงเจริญ	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๓	น้ำพริกปลาสดกรอบ	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพการแปรรูปพืชเกษตร	ตะพานหิน	อาหาร
๔	กระเป๋าคัดบขวา	จักสานคัดบขวา บ้านทุ่งโพธิ์	ตะพานหิน	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๕	โฟมล้างมือ สบู่ล้างมือ กลิ่นมะกรูดและกานพลู(Areaherb Aromatherapy Hand Foam)	บริษัท อาร์เอิร์บ จำกัด	ตะพานหิน	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร
๖	สมุนไพรอบตัว	กลุ่มสมุนไพรไทยทุ่งทรายทอง	ตะพานหิน	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร
๗	ชากระเจียบ ชนิดซองซอง ตรา บ้านดิน	วิสาหกิจชุมชนพืช ผักสมุนไพร ผลิตภัณฑ์แปรรูป	ทับคล้อ	เครื่องดื่ม
๘	กระเป๋าสะพายช้าง	ของขวัญแฮนด์เมด	บึงนาราง	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๙	ผ้าทอมัดหมี่	กลุ่มทอผ้าบ้านห้วยแก้ว	บึงนาราง	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๑๐	ผ้าขาวม้า	กลุ่มทอผ้าบ้านห้วยแก้ว	บึงนาราง	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๑๑	มีดตัดหวายลูกนิมิต	สืบสานตำนานช่างตีมีดหมอ	โพทะเล	ของใช้ ของตกแต่งของที่ระลึก
๑๒	ผ้าพื้นตัดเสื้อ	กลุ่มทอผ้าบ้านหนองพง	โพธิ์ประทับช้าง	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๑๓	ผ้าทอมือ	กลุ่มทอผ้าแม่ตารีบ้านราษฎร์รวมใจพิจิตร	โพธิ์ประทับช้าง	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๑๔	กล้วยตากธรรมชาติ	ห้างหุ้นส่วนจำกัด แม่ตะเพียนการเกษตร	เมืองพิจิตร	อาหาร
๑๕	กล้วยตากเคลือบรสช็อคโกแลต	ห้างหุ้นส่วนจำกัด แม่ตะเพียนการเกษตร	เมืองพิจิตร	อาหาร
๑๖	มะขามแก้วสีรส	บ้านมะขามแก้วสีรส	เมืองพิจิตร	อาหาร
๑๗	เม็ดบัวทอดแม่จินดา (รสเค็ม)	เม็ดบัวทอดแม่จินดา	เมืองพิจิตร	อาหาร
๑๘	ผ้ามัดย้อม	B.K.Y.บ้านคุณยาย (ย่านเก่าวังกรด)	เมืองพิจิตร	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๑๙	ตุ๊กตาขายหญิง (งานถัก)	B.K.Y.บ้านคุณยาย (ย่านเก่าวังกรด)	เมืองพิจิตร	ของใช้ ของตกแต่งของที่ระลึก
๒๐	สเปรย์สมุนไพรปรับอากาศ กลิ่น PHICHIT	ยูนิซ	เมืองพิจิตร	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร
๒๑	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	พรแพร	วชิรบรรมี	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๒๒	น้ำส้มตำปูร่า ตราคุณทิพย์	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคุณทิพย์ฟาร์มปศุสัตว์พิจิตร	สามง่าม	อาหาร
๒๓	ผ้าซิด	กลุ่มอาชีพทอผ้าตีนจกบ้านสระยายชี	สามง่าม	ผ้า เครื่องแต่งกาย
๒๔	สบู่กลีเซอรินผสมน้ำมันรำข้าว	กลุ่มสมุนไพรวอ	สามง่าม	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิจิตร)

๒.๑๐ ข้อมูลปฏิทินผลผลิตสินค้าเกษตร ด้านพืช รายเดือนจังหวัดพิจิตร

ตารางที่ ๒๖ ข้อมูลคาดการณ์ผลผลิตสินค้าเกษตร ด้านพืช รายเดือนจังหวัดพิจิตร

ชนิดสินค้า	คาดการณ์ผลผลิต ปี พ.ศ. 2569												ผลผลิต (ตัน)
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
นาปรัง (ข้าวเจ้า)	1,075.00	59,216.14	158,079.22	160,837.38	58,339.60	8,577.10	1,141.00	-	-	-	-	-	447,265.44
นาปี (ข้าวเจ้า)	4,275.00	1,044.00	-	-	-	-	118,437.30	197,445.00	210,049.00	184,169.00	237,312.00	69,561.00	1,022,292.30
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 1	-	25.00	95.00	46.00	-	356.00	1,174.00	7,558.00	2,137.00	1,752.00	432.00	200.00	13,775.00
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 2	68.00	171.00	410.00	395.30	-	-	-	-	20.00	15.00	12.00	30.00	1,121.30
ปาล์มน้ำมัน	33.50	10.00	10.00	192.00	272.00	198.00	645.00	579.00	574.00	41.00	21.00	53.00	2,628.50
มะนาว	92.20	67.12	60.32	110.34	93.99	147.70	203.45	191.19	190.68	105.50	59.70	73.22	1,395.41
มะม่วงน้ำดอกไม้	97.40	2,286.80	5,567.20	2,982.70	32.50	-	-	-	-	-	-	-	10,966.60
ส้มโอขาวแตงกวา	1,902.00	1,972.00	2,467.00	701.00	883.00	1,921.00	4,034.00	4,305.00	2,301.00	1,029.00	9.00	9.00	21,533.00
ส้มโอท่าช้อยเมืองพิจิตร	198.00	210.00	240.00	80.00	248.00	318.00	345.00	345.00	315.00	80.00	-	-	2,379.00
ส้มโอท่าช้อย	502.00	502.00	600.00	600.00	500.00	728.00	1,033.00	1,024.00	814.00	300.00	-	-	6,603.00
อ้อยโรงงาน	57,746.00	43,410.00	18,030.00	4,400.00	-	-	-	-	-	-	445.00	38,456.00	162,487.00

๒.๑๑ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๑๑.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๒๗ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๓๖	๗๑,๗๗๑
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๖	๑๗,๒๔๙
รวม	๔๒	๘๙,๐๒๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙

๒.๑๑.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดพิจิตร

ตารางที่ ๒๘ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดพิจิตร

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร		กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร		กลุ่มยุว เกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
เมืองพิจิตร	๙	๕๐๗	๕	๑๒๘	๖	๑๑๒	๑	๔๓	๒๐	๔๑๖
วังทรายพูน	๕	๒๘๕	๗	๑๒๔	๕	๙๑	๔	๗๔	๑๗	๒๔๕
โพธิ์ประทับช้าง	๓	๒๔๓	๑	๒๓	๖	๖๖	๓	๖๑	๔๙	๘๘๙
ตะพานหิน	๕	๒๘๒	๕	๗๘	๘	๙๓	๒	๓๒	๒๖	๔๓๖
บางมูลนาก	๒	๑๐๓	๔	๕๘	๕	๖๘	๒	๖๘	๒๒	๔๘๐
โพทะเล	๕	๓๔๔	๕	๑๕๐	๕	๕๑	๓	๔๕	๓๙	๖๙๒
สามง่าม	๔	๘๒๘	๕	๖๙	๕	๖๔	๒	๔๐	๗๓	๒,๔๑๗
ทับคล้อ	๒	๑๘๔	๕	๕๖	๒๒	๒๒๘	๑	๑๐	๙๐	๑,๔๒๔
สากเหล็ก	๓	๑๓๙	๒	๒๔	๑	๑๐	๑	๒๐	๑๓	๒๘๖
บึงนาราง	-	๐	๑	๑๓	๑	๑๐	๑	๒๗	๔๐	๖๘๕
ดงเจริญ	๔	๑๕๙	๘	๑๕๙	๘	๑๒๑	๑	๑๑	๑๘	๓๕๑
วชิรบรรมี	-	๐	๓	๙๙	๔	๖๖	๑	๒๑	๒๕	๔๖๙
รวม	๔๒	๓,๐๗๔	๕๑	๙๘๑	๗๖	๙๘๐	๒๒	๔๕๒	๔๓๒	๘,๗๙๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร/สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙

๒.๑๒ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒๙ อาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ของจังหวัดพิจิตร จำนวน ๘,๐๕๔ ราย

ที่	หน่วยงาน	สาขาอาสาสมัครเกษตร (อกษ.)	จำนวนพิมพ์ (ราย)
๑	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พิจิตร	ครูบัญชีอาสา	๒๖
๒	สถานีพัฒนาที่ดินพิจิตร	หมอดินอาสา	๑,๐๒๖
๓	สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจิตร	อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๒๓
๔	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร	อาสาปศุสัตว์	๖๖๔
๕	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร	อาสาสมัครสหกรณ์	๕๑
๖	โครงการชลประทานพิจิตร	อาสาสมัครชลประทาน	๕๘
๗	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพิจิตร	ชาวนาอาสา	๔,๘๑๓
๘	สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร	เกษตรหมู่บ้าน	๑,๐๒๒
๙	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร	สารวัตรเกษตรอาสา	๒๗๐
๑๐	ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคกลาง	อาสาสมัครฝนหลวง *	๕๙
๑๑	กรมหม่อนไหม	หม่อนไหมอาสา *	๑
๑๒	การยางแห่งประเทศไทย	ครูยางอาสา *	๖
๑๓	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	เศรษฐกิจการเกษตรอาสา *	๑๔
๑๔	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)	Q อาสา *	๒๑

ที่มา : ข้อมูลจากระบบรายงานการบันทึกข้อมูลอาสาสมัครเกษตร (<https://asa-center.doae.go.th/>)

๒.๑๓ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑๓.๑ จังหวัดพิจิตรมี Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่ผ่านโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง ได้รับการพัฒนารายเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง

ตารางที่ ๓๐ จำนวนเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และ Young Smart Farmer ของจังหวัดพิจิตร

ที่	อำเภอ	จำนวน Smart Farmer (ราย)	จำนวน Young Smart Farmer (ราย)
๑	เมืองพิจิตร	๘๘๐	๓๕
๒	วังทรายพูน	๕๔๐	๒๗
๓	โพธิ์ประทับช้าง	๗๙๗	๒๓
๔	ตะพานหิน	๗๗๐	๒๓
๕	บางมูลนาก	๑,๐๔๓	๒๒
๖	โพทะเล	๔,๐๒๖	๓๐
๗	สามง่าม	๔๘๔	๕๓
๘	ทับคล้อ	๓,๑๗๔	๑๙
๙	สากเหล็ก	๓๕๗	๑๖
๑๐	บึงนาราง	๒๗๗	๒๕
๑๑	ดงเจริญ	๒๖๘	๑๖

ที่	อำเภอ	จำนวน Smart Farmer (ราย)	จำนวน Young Smart Farmer (ราย)
๑๒	วชิรบุรี	๓๐๕	๑๑
รวม		๑๒,๙๒๑	๓๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๙

: จังหวัดพิจิตรมีเครือข่าย Smart Farmer และ Young Smart Farmer กระจายอยู่ในทุกอำเภอ สะท้อนถึงศักยภาพในการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรสมัยใหม่ สามารถเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสู่เกษตรกรรายอื่นในพื้นที่

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัด ที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

ฐานทุนและข้อจำกัดเชิงพื้นที่ในการพัฒนาภาคการเกษตรจังหวัดพิจิตร

การพัฒนาภาคการเกษตรมิได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของหน่วยงานหรือระบบบริหารจัดการเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขพื้นฐานของพื้นที่ ทั้งลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ พื้นที่การเกษตร ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการผลิต การรวบรวม การแปรรูป และการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตร ซึ่งถือเป็น “ฐานทุนเชิงพื้นที่” (Area-based Development Capital) ที่กำหนดทั้งศักยภาพและข้อจำกัดของการพัฒนา

การวิเคราะห์ฐานทุนเชิงพื้นที่ของจังหวัดพิจิตรจึงพิจารณาทั้ง **จุดแข็ง (Strengths)** ซึ่งเป็นศักยภาพที่สามารถนำมาต่อยอด และ **จุดอ่อน (Weaknesses)** ซึ่งเป็นข้อจำกัดเชิงกายภาพที่จำเป็นต้องได้รับการบริหารจัดการหรือพัฒนาเพิ่มเติม โดยจำแนกออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

ตารางที่ ๓๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยการใช้ฐานทุนและข้อจำกัดเชิงพื้นที่

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. ฐานทุนด้านภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง	
S๑ จังหวัดมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและมีพื้นที่เกษตรกรรมต่อเนื่อง เหมาะแก่การพัฒนาการผลิตเชิงพื้นที่ S๒ ทำเลที่ตั้งของจังหวัดสามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดโดยรอบและเส้นทางการค้าในภาคเหนือตอนล่างได้	W๑ ลักษณะพื้นที่ราบลุ่มบางบริเวณทำให้มีความเปราะบางต่อสถานการณ์น้ำหลากและอุทกภัย W๒ ศักยภาพการผลิตของแต่ละพื้นที่แตกต่างกันตามระดับพื้นที่ จึงไม่สามารถใช้แนวทางการพัฒนาแบบเดียวกันครอบคลุมทั้งจังหวัดได้
๒. ฐานทุนด้านดินและพื้นที่การเกษตร	
S๓ จังหวัดมีพื้นที่เกษตรกรรมขนาดใหญ่และต่อเนื่องเป็นฐานรองรับการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ โดยเฉพาะข้าว S๔ พื้นที่มีศักยภาพรองรับในการสนับสนุนการพัฒนาเกษตรแม่นยำและบริหารจัดการการผลิตตามสภาพพื้นที่	W๓ คุณสมบัติและความเหมาะสมของดินมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ W๔ การผลิตอย่างต่อเนื่องและการจัดการดินที่ไม่เหมาะสม อาจส่งผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของดินและทำให้ต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น W๕ การใช้พื้นที่โดยไม่สอดคล้องกับศักยภาพของดิน อาจทำให้ต้นทุนสูงแต่ให้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า
๓. ฐานทุนด้านทรัพยากรน้ำและระบบชลประทาน	
S๕ จังหวัดมีศักยภาพด้านการบริหารจัดการน้ำในเขตพื้นที่ชลประทาน S๖ มีฐานทรัพยากรการผลิตที่เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตร เช่น ดิน แหล่งน้ำ ระบบการกระจายน้ำ และมีแม่น้ำสายสำคัญ (น่าน, ยม, พิจิตร)	W๖ พื้นที่เกษตรบางส่วนอยู่นอกเขตชลประทานหรือมีข้อจำกัดในการเข้าถึงและการกระจายน้ำ W๗ พื้นที่บางส่วนมีความเสี่ยงต่ออุทกภัยและน้ำหลาก ทำให้จังหวัดเผชิญปัญหาเชิงพื้นที่ทั้ง “น้ำมาก” และ “น้ำน้อย” ซึ่งอาจเกิดต่างพื้นที่หรือต่างช่วงเวลา

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. ฐานทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพเพื่อการผลิตและสร้างมูลค่า	
S๗ จังหวัดมีโครงสร้างพื้นฐานรองรับการผลิตและเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตร S๘ จังหวัดมีโครงสร้างด้านการรวบรวมและแปรรูปบางประเภทที่สามารถใช้เป็นฐานต่อยอดการสร้างมูลค่าเพิ่มและเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่าได้	W๘ โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุมความต้องการของสินค้าแต่ละชนิดและแต่ละพื้นที่ (การรักษาคุณภาพ การรวบรวม การแปรรูปสินค้าเกษตรมูลค่าสูง W๙ ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่มีได้เต็มประสิทธิภาพ (ขนาด ที่ตั้ง หรือรูปแบบของโครงสร้างไม่สัมพันธ์กับฐานการผลิต)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรในปัจจุบันทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตารางที่ ๓๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
ปัจจัยด้านกลยุทธ์ด้านการเกษตร (Strategy)	
S๙ จังหวัดมีนโยบายและทิศทางการพัฒนาการเกษตรที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ S๑๐ จังหวัดกำหนดทิศทางการมุ่งเน้นส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และการสร้างอาชีพเสริมให้แก่เกษตรกร S๑๑ จังหวัดมีการส่งเสริมการทำเกษตรที่สอดคล้องกับแนวคิด BCG /CARBON CREDIT และการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	W๑๐ การพัฒนาด้านการเกษตร ยังไม่ครอบคลุมตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน (Value Chain) W๑๑ การพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ของจังหวัดยังไม่สามารถยกระดับสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มได้อย่างเต็มศักยภาพ W๑๒ การขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตรบางประเด็น ยังขาดความต่อเนื่องระหว่างแผนกับการปฏิบัติ
ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กรด้านการเกษตรของจังหวัด (Structure)	
S๑๒ จังหวัดมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ครอบคลุมภารกิจการพัฒนาภาคการเกษตรครบทุกด้าน S๑๓ เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการด้านการผลิต/แปรรูป/จำหน่าย S๑๔ มีสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ (ส้มโอท่าช่อ) และเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชสำคัญในพื้นที่ (มะม่วง-น้ำดอกไม้, ส้มโอ) แห่งหนึ่งของประเทศ	W๑๓ การรวมกลุ่มของเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา W๑๔ รูปแบบการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มเฉพาะกิจเพื่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนแต่ไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง W๑๕ โครงสร้างการรวมกลุ่มของเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่เข้มแข็ง และยังมีอำนาจต่อรองทางการตลาดจำกัด

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
S๑๕ ภาครัฐและภาคีเครือข่ายบูรณาการความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่หลากหลาย S๑๖ มีศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตั้งอยู่ในพื้นที่ทำให้มีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีจำหน่ายสำหรับเกษตรกร S๑๗ จังหวัดมีโรงแปรรูปสมุนไพรที่ได้รับรองมาตรฐาน GMP รองรับการเพิ่มมูลค่าและการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร S๑๘ จังหวัดมีวิทยาลัยชุมชนที่สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ วิชาการ และกำลังคนด้านการเกษตรของจังหวัด	W๑๖ โครงสร้างการรวมกลุ่มของเกษตรกรส่วนใหญ่ยังเป็นลักษณะเฉพาะกิจ และยังขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานของกลุ่ม W๑๗ เกษตรกรบางส่วนไม่มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทำการเกษตร และต้องใช้พื้นที่เช่าเพื่อประกอบอาชีพ W๑๘ ภาควิชาการเกษตรประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาควิชาการเกษตร ขาดเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาควิชาการเกษตร
ปัจจัยด้านระบบการบริหารจัดการด้านการเกษตร (System)	
S๑๙ มีกลไกขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรทั้งในเชิงนโยบาย (อ.พ.ก.) และการปฏิบัติเชิงพื้นที่ในระดับจังหวัด (SCP) และระดับอำเภอ (SCD) อย่างชัดเจน S๒๐ จังหวัดมีระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศด้านการเกษตรเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ S๒๑ กลไกการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเกษตรผ่านระบบศูนย์เรียนรู้ (ศพก.) และเกษตรกรต้นแบบที่หลากหลายและครอบคลุมทุกด้าน/ทุกอำเภอ S๒๒ มีระบบการพัฒนาเกษตรกรทั้งในรูปแบบการรวมกลุ่ม (ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่/วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์) และระบบรายบุคคล (Smart Farmer/Young Smart Farmer) ในพื้นที่	W๑๙ ระบบการบูรณาการการดำเนินงานด้านการเกษตรระหว่างหน่วยงานยังขาดความเข้มแข็ง ทำให้การขับเคลื่อนภารกิจและการเชื่อมโยงการดำเนินงานยังไม่เป็นเอกภาพ W๒๐ ระบบการบริหารกำลังคนและการส่งต่องานยังไม่สามารถรองรับการโยกย้ายหรือเปลี่ยนแปลงบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การขับเคลื่อนงานในพื้นที่ขาดความต่อเนื่อง W๒๑ การรวมกลุ่มการผลิตของเกษตรกรเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ และขาดแรงจูงใจในการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน
ปัจจัยด้านบุคลากรด้านการเกษตรของจังหวัด (Staff)	
S๒๓ จังหวัดมี Smart Farmer/Young Smart Farmer และอาสาสมัครเกษตรทุกด้าน มีทักษะที่หลากหลาย ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ กระจายครอบคลุมในพื้นที่ทุกอำเภอ S๒๔ บุคลากรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีศักยภาพ ในการพัฒนางานด้านเกษตร และสหกรณ์ในจังหวัด มุ่งสู่การเป็น Smart Officer	W๒๒ บุคลากรภาครัฐด้านการเกษตรมีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณงานตามภารกิจ ส่งผลให้เกิดภาวะความเครียด เหนื่อยล้าสะสม และภาวะหมดไฟในการทำงาน (Burn out)
ปัจจัยด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ ด้านการเกษตร (Skill)	
S๒๑ เกษตรกรมีช่องทางการเรียนรู้หลากหลาย สะดวกเข้าถึงข้อมูล เช่น ทางออนไลน์ S๒๒ เกษตรกรต้นแบบ Smart Farmer/Young Smart Farmer และอาสาสมัครเกษตร มีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร และเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตร S๒๓ บุคลากรภาครัฐมีการพัฒนาตนเองทั้งด้านศักยภาพ และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของ	W๒๓ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร รวมถึงทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด รวมทั้งยังขาดทักษะในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลดิจิทัล

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
เกษตรกร และมีความพร้อมในการสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรตามภารกิจ	W๒๔ เกษตรกรยังขาดทักษะด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนการผลิต รวมทั้งยังไม่ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการวางแผนและวิเคราะห์รายได้-รายจ่าย W๒๕ บุคลากรภาครัฐ บางส่วนขาดการส่งเสริมทักษะที่หลากหลาย ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ การอยู่ร่วมกัน มนุษยสัมพันธ์ที่ดี (Soft skills) และขาดทักษะการใช้ AI เกิดประโยชน์สูงสุด
ปัจจัยด้านรูปแบบบริหารจัดการด้านการเกษตร (Style)	
S๒๔ กำหนดให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง S๒๕ บุคลากรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการปฏิบัติงานภายใต้นโยบายหลักของกระทรวงฯ และจังหวัดเพื่อบูรณาการเป้าหมายเดียวกัน	W๒๖ การรวมกลุ่มของเกษตรกรส่วนใหญ่ยังเป็นลักษณะเฉพาะกิจเพื่อเข้าถึงแหล่งเงินทุน และยังขาดความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม W๒๗ เกษตรกรส่วนใหญ่มุ่งเน้นการผลิตเป็นหลัก และยังไม่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มมูลค่าสินค้า รวมถึงยังไม่กล้าปรับบทบาทสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตร W๒๘ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังยึดการผลิตแบบดั้งเดิม ไม่กล้าปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต หรือหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง
ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม (Shared Values)	
S๒๖ บุคลากรและหน่วยงานด้านการเกษตรยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา S๒๗ บุคลากรและหน่วยงานยึดการทำงานแบบบูรณาการและการทำงานเป็นทีมเป็นค่านิยมร่วมในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร	W๒๙ เกษตรกรบางส่วนยังนิยมเพาะพืชสวนทาง การเกษตรและต่อซึ่งข้าวเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก W๓๐ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับการผลิตเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ และยังมีแรงจูงใจในการผลิตสินค้าคุณภาพมาตรฐานไม่เพียงพอ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

- ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพ ด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ
- ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค
- ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ
- ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

ตารางที่ ๓๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านการเมืองและความมั่นคง (Political Factors)	
O๑ นโยบายของรัฐบาล ยังคงให้ความสำคัญต่อการผลิตด้านเกษตรอย่างต่อเนื่อง O๒ แผนชาติ แผนแม่บท แผนกระทรวงฯ มีการวางแผนที่ชัดเจนและระยะยาวและการพัฒนาครอบคลุมในทุกมิติ O๓ การผลักดันการพัฒนาอย่างยั่งยืน Sustainable Development Goals : SDGs O๔ แนวคิด เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) และ เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Economy)	T๑ เสถียรภาพทางการเงินการคลังของรัฐบาล ส่งผลต่อการสนับสนุนงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนโครงการหยุดชะงัก T๒ ผลจากสงครามระหว่างประเทศมหาอำนาจที่ส่งผลกระทบให้ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรที่นำเข้าจากต่างประเทศมีต้นทุนที่สูงขึ้น และราคาน้ำมันที่สูงขึ้น
ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)	
O๕ แนวโน้มความต้องการสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรปลอดภัย และผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น O๖ มีช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรที่หลากหลายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และออฟไลน์ และมีระบบขนส่งสินค้าโลจิสติกส์ อาทิ รถไฟรางคู่ O๗ มีการส่งออกข้าว/ผลไม้ไทย/ยางพารา/มันสำปะหลังและสินค้าแปรรูป ไปยังต่างประเทศ	T๓ การปรับขึ้นภาษีอย่างกระทันหันของประเทศสหรัฐอเมริกา และสร้างกำแพงภาษีหรือการกีดกันทางการค้าหรือเงื่อนไขการนำเข้าสินค้าเกษตรของประเทศคู่ค้าแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน เช่น ภาษีการนำเข้า ส่งออก T๔ ภาวะเศรษฐกิจโลกมีความผันผวนจากราคาปัจจัยการผลิต ส่งผลให้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมีต้นทุนที่สูงขึ้น T๕ หนี้สินครัวเรือนเกษตร มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น T๖ การลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมาย เช่น เนื้อสัตว์/ผลไม้ จากประเทศเพื่อนบ้านทำให้เกิดการแทรกแซงทางการตลาด
ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors)	
O๗ หลายประเทศให้ความสำคัญกับ ความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) มีแผนสำรองอาหารและสินค้า O๘ ผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพและอาหาร Future food เพิ่มขึ้น	T๗ กระแสผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ลดความนิยมการไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร เนื่องจากต้องประหยัดค่าใช้จ่าย T๘ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกษตรกรสูงอายุมีความสามารถในการผลิตลดลง และยังขาดทายาทผู้ทำการผลิตรุ่นต่อไป
ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)	
O๙ การก้าวเข้าสู่ยุคของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) เทคโนโลยีดิจิทัล และเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) เป็นปัจจัยสำคัญของการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและความสามารถในการแข่งขัน O๑๐ การเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ปัจจุบันเกษตรกรสามารถเรียนรู้ผ่าน Application ใน	T๙ เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ มีต้นทุนค่อนข้างสูงทำให้เกษตรกรเข้าถึงได้ยาก T๑๐ การหลงทางโซเชียลมีเดีย หรือสื่อออนไลน์ ทำให้เกษตรกรไม่ยอมเปิดรับเทคโนโลยี หรือเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
Smartphone ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย ตรงตามความต้องการ O๑๑ มีการรวบรวมองค์ความรู้ งานวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร ผ่านศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC)	
ด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors)	
O๑๒ มีกฎหมายคุ้มครองด้านการเกษตร ได้แก่ พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ , พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ,พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒, พ.ร.บ.พันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ , พ.ร.บ.ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗, พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์ , พ.ร.บ. โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ , พ.ร.บ.กักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗, พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ O๑๓ มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหา PM๒.๕ และการห้ามเผาในที่โล่ง	T๑๑ ยังไม่มีการปรับปรุงกฎหมายบางฉบับ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือเงื่อนไขทางการค้า หรือข้อจำกัดทางการค้าของแต่ละประเทศ T๑๒ ข้อจำกัดในการพัฒนาการทำการเกษตรในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ T๑๓ นโยบายในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินยังไม่มี ความชัดเจน (คทช.)
ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors)	
O๑๔ แนวโน้มการเลือกสินค้าบริโภค/อุปโภค เน้นเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม O๑๕ กระแสนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโลกและสร้างรายได้ และโอกาสจาก Carbon Credit O๑๖ กระแสการผลิตหรือการส่งเสริมนโยบายพลังงานสะอาด/พลังงานหมุนเวียน	T๑๔ Climate Change ปัญหาร้ายธรรมชาติ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ ในบางพื้นที่ถูกทำลาย โดยเกิดจากอุทกภัย/ภัยแล้ง/การตัดไม้ทำลายป่า/การเผาพื้นที่ทางการเกษตร T๑๕ การเกิดศัตรูระบาดในพืช โรคระบาดสัตว์ และโรคอุบัติใหม่ T๑๖ ค่าใช้จ่ายในการขอตรวจรับรองเพื่อสร้างรายได้จาก Carbon Credit ค่อนข้างสูง

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงรุก เชิงแก้ไข เชิงป้องกัน และเชิงรับ

ตารางที่ ๓๔ TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาเชิงรุก เชิงแก้ไข เชิงป้องกัน และเชิงรับ

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	s จุดแข็ง (ภายใน)	w จุดอ่อน (ภายใน)
o โอกาส (ภายนอก)	so (เชิงรุก) <u>กลยุทธ์</u> (SO๑) : S๓, S๘, S๑๔, S๑๖, S๑๗ + O๕, O๗, O๘ = ยกย่องสินค้าเกษตรศักยภาพและสินค้าอัตลักษณ์สู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน การแปรรูป และผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดสุขภาพและตลาดมูลค่าสูง (SO๒) : S๒, S๗, S๘, S๑๓ + O๖, O๗ = เชื่อมโยง ฐานการผลิต การรวบรวม แปรรูป โลจิสติกส์ และ ช่องทางตลาด เพื่อขยายตลาดสินค้าเกษตรพิจิตรทั้ง ภายในและภายนอกจังหวัด (SO๓) : S๔, S๑๕, S๑๘, S๒๐, S๒๑/๒๓* + O๙, O๑๐, O๑๑ = เร่งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล AI เกษตรแม่นยำ และองค์ความรู้วิจัย เพื่อเพิ่มผลิตภาพ ลดต้นทุน และยกระดับการตัดสินใจของเกษตรกรด้วย ข้อมูล (SO๔) : S๑๑, S๖ + O๓, O๔, O๑๔, O๑๕, O๑๖ = พัฒนาระบบการผลิตสีเขียวและเกษตรคาร์บอนต่ำ ใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดการเผา และต่อยอดโอกาสจาก เศรษฐกิจสีเขียวและ Carbon Credit (SO๕) : S๑๒, S๑๙, S๒๑, S๒๒, S๒๓, S๒๖, S๒๗ + O๑, O๒, O๑๐, O๑๑ = ใช้กลไกภาครัฐ ศูนย์เรียนรู้ เกษตรกรต้นแบบ และเครือข่ายภาคี สร้างระบบเรียนรู้ และขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรร่วมกันอย่าง ต่อเนื่อง	wo (เชิงแก้ไข) <u>กลยุทธ์</u> (W๑) : W๑๐, W๑๑, W๒๗, W๓๐ + O๕, O๖, O๘ = ปรับระบบการผลิตจากการเน้นปริมาณและ ขยายวัตถุดิบ สู่การผลิตตามความต้องการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่ม การแปรรูป และพัฒนาสินค้า สำหรับตลาดสุขภาพและตลาดเฉพาะ (WO๒) : W๑๓-W๑๖, W๒๖ + O๖, O๑๒ = ยกย่องกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจ เกษตรให้เป็นองค์กรธุรกิจที่สามารถรวบรวม ผลผลิต เชื่อมโยงตลาด ทำสัญญาการค้า และเพิ่ม อำนาจต่อรองให้เกษตรกร (WO๓) : W๒๓, W๒๔, W๒๕, W๒๘ + O๙, O๑๐, O๑๑ = ยกย่องทักษะเกษตรกรและ บุคลากรภาครัฐด้าน Digital-AI การบริหารต้นทุน การใช้ข้อมูล และการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อ รองรับเกษตรแห่งอนาคต (WO๔) : W๓-W๙ + O๔, O๑๖ = พัฒนาและ ใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐาน ดิน น้ำ และพลังงาน ให้สอดคล้องกับศักยภาพรายพื้นที่และสินค้า เพื่อ ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร (WO๕) : W๑๘, W๒๒ + O๙, O๑๐ = ประยุกต์ใช้เครื่องจักร เทคโนโลยี และระบบบริการ ทางเกษตร เพื่อลดข้อจำกัดด้านแรงงาน รองรับสังคมเกษตรกรสูงวัย และเพิ่มผลิตภาพ แรงงาน (WO๖) : W๒๙ + O๑๓, O๑๔, O๑๕ = เปลี่ยน พฤติกรรมการจัดการเศษวัสดุจากการเผาสู่การใช้ ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและระบบการผลิตคาร์บอน ต่ำ โดยใช้ทั้งแรงจูงใจ ตลาด และมาตรการที่ เกี่ยวข้องร่วมกัน

T อุปสรรค (ภายใน)	SI (เชิงรับ)	WI (เชิงป้องกัน)
	กลยุทธ์ (ST๑): S๕, S๖, S๑๙, S๒๐ + T๑๔, T๑๕ = พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและความเสี่ยงทางการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลสนับสนุนการวางแผนรับมือภัยแล้ง อุทกภัย โรคและศัตรูระบาด (ST๒): S๔, S๑๕, S๑๖ + T๒, T๔, T๕ = เพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายการผลิตและทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกและลดผลกระทบจากต้นทุนการผลิตที่ผันผวน (ST๓): S๘, S๑๔, S๑๗ + T๓, T๖, T๑๑ = สร้างความแตกต่างและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรพิจิตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและลดความเสี่ยงจากการแข่งขันด้านราคา การนำเข้า และมาตรการทางการค้า (ST๔): S๒๑, S๒๒, S๒๓, S๒๔ + T๘, T๙, T๑๐ = พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ และระบบถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อรองรับเกษตรกรสูงวัยและการขาดแคลนแรงงาน (ST๕): S๑๒, S๑๙, S๒๕, S๒๗ + T๑ = สร้างกลไกบูรณาการและระบบขับเคลื่อนแผนที่ต่อเนื่อง ลดการพึ่งพาการดำเนินงานแบบโครงการระยะสั้นและความผันผวนของงบประมาณ	กลยุทธ์ (WT๑): W๑-W๗ + T๑๔, T๑๕ = วางแผนการผลิตและบริหารทรัพยากรแบบ Area-based ให้เหมาะสมกับศักยภาพดิน น้ำ และความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ เพื่อเพิ่มความสามารถในการรับมือ Climate Change (WT๒): W๑๗, W๒๔, W๒๘ + T๔, T๕, T๑๒, T๑๓ = ลดความเปราะบางทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ด้วยการบริหารต้นทุน วางแผนรายได้-รายจ่าย ส่งเสริมทางเลือกการผลิตที่เหมาะสม และบริหารจัดการข้อจำกัดของพื้นที่ทำกิน (WT๓): W๑๓-W๑๖, W๒๗, W๓๐ + T๓, T๖, T๗ = สร้างความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกรและระบบตลาดร่วม เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของตลาด การแข่งขันด้านราคา และพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว (WT๔): W๑๒, W๑๙, W๒๐, W๒๒ + T๑ = จัดระบบบริหารแผน ข้อมูล การส่งต่องาน และความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อรักษาความต่อเนื่องของการพัฒนาแม่บุคลากรหรืองบประมาณเปลี่ยนแปลง (WT๕): W๒๓, W๒๕ + T๙, T๑๐ = สร้างระบบพัฒนาทักษะและการเข้าถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสม พร้อมเสริมความรู้เท่าทันข้อมูลดิจิทัล เพื่อลดข้อจำกัดด้านต้นทุนเทคโนโลยีและความเสี่ยงจากข้อมูลออนไลน์ (WT๖): W๒๙ + T๑๔, T๑๖ = พัฒนาระบบจัดการเศษวัสดุเกษตรและการลดคาร์บอนแบบรวมกลุ่ม เพื่อลดการเผา ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และลดต้นทุนการเข้าสู่ระบบคาร์บอนของเกษตรกรรายย่อย

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

*"ยกระดับเกษตรมูลค่าสูง ด้วยนวัตกรรมสีเขียวแบบครบวงจร
สู่คุณภาพชีวิตเกษตรกรและทรัพยากรที่ยั่งยืน"*

๒. พันธกิจ (Mission)

๒.๑ ยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า โดยส่งเสริมการผลิตที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ลดต้นทุน และเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาด

๒.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร บุคลากร และองค์กรเกษตร ให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการบริหารจัดการ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

๒.๓ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และข้อมูลดิจิทัลในการพัฒนาภาค การเกษตร เพื่อเพิ่มผลิตภาพ ลดต้นทุน ลดข้อจำกัดด้านแรงงาน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๒.๔ เสริมสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงภาคีตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อเพิ่มโอกาสทาง การตลาด ยกระดับอำนาจต่อรอง และสร้างระบบธุรกิจเกษตรที่เข้มแข็งและเป็นธรรม

๒.๕ บริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และฐานทรัพยากรการผลิตอย่างสมดุลและยั่งยืน พร้อมส่งเสริมเกษตรสีเขียว ลดการเผา ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มความสามารถในการรับมือกับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Development Goals)

๓.๑ เกษตรกรมีรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จากการเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิต ลดต้นทุน พัฒนาคุณภาพสินค้า และเพิ่มมูลค่าตลอดห่วงโซ่มูลค่า

๓.๒ สินค้าเกษตรของจังหวัดมีคุณภาพ มาตรฐาน และมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น สามารถตอบสนอง ความต้องการของตลาด มีความแตกต่าง และมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น

๓.๓ เกษตรกรและองค์กรเกษตรมีศักยภาพในการบริหารจัดการและปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และข้อมูลในการผลิต การตลาด และการ บริหารธุรกิจได้อย่างเหมาะสม

๓.๔ ระบบการผลิตและห่วงโซ่มูลค่าภาคการเกษตรมีความเชื่อมโยงและมีประสิทธิภาพ มากขึ้น เกิดความร่วมมือระหว่างเกษตรกร องค์กรเกษตร ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ ตั้งแต่การผลิต จนถึงตลาด

๓.๕ ฐานทรัพยากรการผลิตได้รับการบริหารจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืน การผลิตทาง การเกษตรมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดลง ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถรับมือกับความเสี่ยง จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ดีขึ้น

๓.๖ ระบบบริหารจัดการการพัฒนาภาคการเกษตรของจังหวัดมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง มีการใช้ข้อมูลร่วมกัน การติดตามประเมินผล และการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานและภาคี เครือข่ายอย่างเป็นระบบ

๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

- ๔.๑ รายได้สุทธิของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐
- ๔.๒ ผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตรสำคัญเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕
- ๔.๓ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตรสำคัญลดลง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕
- ๔.๔ พื้นที่เผาในพื้นที่เกษตรลดลง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐
- ๔.๕ มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรมูลค่าสูง/สินค้าแปรรูปเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐
- ๔.๖ สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนที่มีระดับความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐
- ๔.๗ เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่นำเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือข้อมูลดิจิทัลมาใช้จริง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของกลุ่มเป้าหมาย

๕. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	
ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	
วัตถุประสงค์	๑. ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า
วัตถุประสงค์	๑. การผลิตสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัดมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันได้มากขึ้น ๒. สินค้าเกษตรได้รับการยกระดับคุณภาพ มาตรฐาน การแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่มูลค่า ๓. เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ผลิตภาพเฉลี่ยของสินค้าเกษตรเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ๒. ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตรเป้าหมายลดลงจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ๓. มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและสินค้าแปรรูปเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ๔. รายได้สุทธิของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐
แนวทางการพัฒนา	๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรสำคัญ โดยส่งเสริมการใช้พันธุ์ดี การจัดการดิน น้ำ และปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม ตลอดจนลดความสูญเสียในกระบวนการผลิต ๒. ส่งเสริมการผลิตให้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด โดยใช้ข้อมูลด้านการผลิต ต้นทุน ทรัพยากร และตลาดประกอบการวางแผน ๓. ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัย และมาตรฐานสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ๔. ส่งเสริมการแปรรูป การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างอัตลักษณ์ และการสร้างความแตกต่างของสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ๕. ส่งเสริมการผลิตตามแนวทาง “ตลาดนำการผลิต” โดยเชื่อมโยงผู้ผลิต ผู้รวบรวม ผู้แปรรูป ผู้ประกอบการ และตลาดปลายทาง ๖. สนับสนุนการสร้างรายได้จากกิจกรรมต่อเนื่องและกิจกรรมเสริมที่เชื่อมโยงกับฐานการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร
โครงการสำคัญ	๑. โครงการนาข้าวพรวนพิจิตร ๒. โครงการพัฒนาปศุสัตว์มูลค่าสูงพิจิตร ๓. โครงการพัฒนาประมงมูลค่าสูงพิจิตร ๔. โครงการพัฒนาพืชมูลค่าสูงและสมุนไพรพิจิตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต	
วัตถุประสงค์	- เกษตรกรและบุคลากรด้านการเกษตรมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง - เกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และข้อมูลมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และลดข้อจำกัดด้านแรงงาน - จังหวัดมีระบบการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	- เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่นำความรู้ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมไปใช้จริง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๓๐ - เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีแล้วมีต้นทุนลดลงหรือผลิตภาพเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๓๐ ของผู้ใช้เทคโนโลยี
แนวทางการพัฒนา	- พัฒนาเกษตรกรให้มีทักษะด้านการผลิต การบริหารต้นทุน การตลาด การใช้ข้อมูล และการเป็นผู้ประกอบการเกษตร - พัฒนา Smart Farmer, Young Smart Farmer เกษตรกรต้นแบบ และอาสาสมัครเกษตรกรให้เป็นกลไกการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ในพื้นที่ - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ ให้เหมาะสมกับปัญหาและศักยภาพของเกษตรกร - ส่งเสริมเทคโนโลยีที่ช่วยลดการใช้แรงงานและรองรับสถานการณ์เกษตรกรสูงวัย - เชื่อมโยงองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมจากหน่วยงานวิชาการ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนเข้าสู่การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ - พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้จากแปลงต้นแบบ และการถ่ายทอดจากเกษตรกรสู่เกษตรกร
โครงการสำคัญ	- โครงการเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ - โครงการเสริมกำลังเกษตรกรและอาสาสมัครเกษตรกรมืออาชีพ - โครงการพัฒนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer ผู้ประกอบการเกษตร - โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI เพื่อการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร	
วัตถุประสงค์	- เกิดความร่วมมือระหว่างเกษตรกร องค์กรเกษตร ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการตลอดห่วงโซ่คุณค่า - ระบบรวบรวม แปรรูป และตลาดสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพและสามารถเชื่อมโยงผู้ผลิตกับตลาดได้มากขึ้น - สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรมีความเข้มแข็งและมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	- มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางตลาดที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ - องค์กรเกษตรกลุ่มเป้าหมายที่มีระดับความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ - โครงการสำคัญหรือ Flagship Programs ที่ดำเนินงานแบบบูรณาการตั้งแต่ ๒ ภาคส่วนขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐
แนวทางการพัฒนา	พัฒนาห่วงโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตรสำคัญ ตั้งแต่ปัจจัยการผลิต การผลิต การรวบรวม การแปรรูป โลจิสติกส์ การตลาด จนถึงผู้บริโภค

	๒. เชื่อมโยงเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรกับผู้รวบรวม ผู้แปรรูป ผู้ประกอบการ คู้ค้า และผู้บริโภค ๓. ส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพ ตลาดสุขภาพ ตลาดเฉพาะ ตลาดสถาบัน ตลาดออนไลน์ และตลาดอื่นที่เหมาะสมกับศักยภาพของสินค้า ๔. ยกระดับสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้สามารถทำหน้าที่รวบรวม แปรรูป บริหารจัดการ และเชื่อมโยงตลาด ๕. ส่งเสริมการวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกัน เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาและปริมาณผลผลิต ๖. พัฒนาและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้านการรวบรวม การรักษาคุณภาพ การแปรรูป และโลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับฐานการผลิต ๗. สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และองค์กรเกษตรกรในการพัฒนาสินค้าและตลาด
โครงการสำคัญ	๑. โครงการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรพิจิตรแบบครบวงจร ๒. โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพและตลาดสุขภาพ ๓. โครงการยกระดับสหกรณ์และองค์กรเกษตรกรด้านการรวบรวม การแปรรูป และการตลาด ๔. โครงการพัฒนาเครือข่ายคู่ค้าสินค้าเกษตรพิจิตร ๕. โครงการพัฒนาตลาดสถาบันสำหรับสินค้าเกษตรคุณภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	
วัตถุประสงค์	๑. ดิน น้ำ และทรัพยากรการผลิตได้รับการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ ๒. ผลกระทบจากการผลิตทางการเกษตรต่อสิ่งแวดล้อมลดลง และมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ๓. เกษตรกรและพื้นที่เกษตรมีความสามารถในการปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติเพิ่มขึ้น
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. พื้นที่เกษตรเป้าหมายที่เข้าสู่ระบบบริหารจัดการทรัพยากรและการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ๒. พื้นที่เผาในพื้นที่เกษตรลดลงจากค่าฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ๓. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่นำแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปใช้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐
แนวทางการพัฒนา	๑. บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ แหล่งน้ำ ระบบชลประทาน ฤดูกาล และชนิดสินค้า ๒. พัฒนา พันธุ์ และเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ ระบบกระจายน้ำ และแหล่งน้ำระดับไร่นาในพื้นที่ที่มีข้อจำกัด ๓. ส่งเสริมการจัดการดินตามผลวิเคราะห์และศักยภาพพื้นที่ เพื่อลดการใช้ปัจจัยการผลิตเกินความจำเป็นและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ๔. ส่งเสริมระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ๕. ลดการเผาในพื้นที่เกษตรและส่งเสริมการนำเศษวัสดุทางการเกษตรกลับมาใช้ประโยชน์ตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ๖. ส่งเสริมการผลิตคาร์บอนต่ำและเตรียมความพร้อมเพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสด้านเศรษฐกิจสีเขียวและ Carbon Credit ตามความเหมาะสม

	๗. พัฒนาระบบข้อมูล การเตือนภัย และแนวทางการผลิตที่สามารถรองรับภัยแล้ง อุทกภัย โรค และศัตรูระบาด ตลอดจนความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ
โครงการสำคัญ	๑. โครงการเกษตรสีเขียวและลดการเผา ๒. โครงการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรตามศักยภาพพื้นที่ ๓. โครงการพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรดินเพื่อการผลิตรายั่งยืน ๔. โครงการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ๕. โครงการเกษตรปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ เสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	
วัตถุประสงค์	๑. กลไกการบริหารจัดการและการบูรณาการการพัฒนาภาคการเกษตรของจังหวัดมีประสิทธิภาพและสามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง ๒. จังหวัดมีระบบข้อมูล การติดตามประเมินผล และการจัดการองค์ความรู้ที่สนับสนุนการวางแผนและการตัดสินใจ ๓. กลไกในพื้นที่และเครือข่ายการพัฒนาสามารถมีบทบาทสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนได้อย่างต่อเนื่อง
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. โครงการสำคัญตามแผนที่ดำเนินงานแบบบูรณาการและบรรลุเป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒. ตัวชี้วัดระดับแผนที่ข้อมูลติดตามและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ ๘๐
แนวทางการพัฒนา	๑. พัฒนากลไกการบริหารแผนและการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน ภาคเอกชน ภาควิชาการ องค์กรเกษตร และภาคีเครือข่าย ๒. กำหนดเจ้าภาพหลักและภาคีร่วมของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์และ Flagship Programs ให้มีบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน ๓. พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการเกษตรของจังหวัดให้สามารถเชื่อมโยงและใช้ร่วมกันในการวางแผนและตัดสินใจ ๔. พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลที่สามารถติดตามความก้าวหน้าตั้งแต่ระดับผลผลิต ผลลัพธ์ จนถึงผลกระทบของแผน ๕. พัฒนาระบบจัดการองค์ความรู้และการส่งต่องาน เพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงหรือโยกย้ายบุคลากร ๖. เสริมประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนระดับจังหวัด อำเภอ และพื้นที่ ให้สามารถเชื่อมโยงการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน ๗. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและภาคีเครือข่ายในการติดตาม ทบทวน และปรับปรุงการดำเนินงานตามแผน
โครงการสำคัญ	๑. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการเกษตรจังหวัดพิจิตร ๒. โครงการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ๓. โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์ความรู้และการส่งต่องานด้านการเกษตร ๔. โครงการพัฒนาเครือข่ายและกลไกการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับจังหวัด-อำเภอ-พื้นที่

๖. แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัดพิจิตร (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) กับแผนระดับ ๓

แผนระดับ ๑	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน - เป้าหมาย : ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น - ประเด็น : การเกษตรสร้างมูลค่า - ประเด็นย่อย : เกษตรอัตลักษณ์พื้นที่ เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ	ยุทธศาสตร์ชาติ การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม - เป้าหมาย : สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ - ประเด็น : การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ - ประเด็นย่อย : ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก
------------	---	---

แผนระดับ ๒	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น การเกษตร - เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บท สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เกษตรปลอดภัย - เป้าหมายแผนย่อย สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน	(ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ.๒๕๗๑-๒๕๗๕) - เสาหลักที่ ๑ การพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ - เสาหลักที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ ๑๑ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาอย่างสมดุล
------------	---	--	---

แผนระดับ ๓	แผนพัฒนาจังหวัดพิจิตร (พ.ศ.๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) เป้าหมายการพัฒนา “พิจิตรเมืองคุณภาพชีวิตดี เกษตรมูลค่าสูง และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เชื่อมตลาดและนวัตกรรม ท่องเที่ยวสร้างสรรค์หลากหลาย”	แผนพัฒนาภาคเหนือ ทิศทางการพัฒนา “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สานสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ สุขภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน ” พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง	แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๗๑-๒๕๗๕) - เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรกรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน - ยกระดับการผลิตสู่เกษตรอัจฉริยะ ปลอดภัย และยั่งยืน - การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยการแปรรูปและการตลาด - การพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคง	แผนปฏิบัติการ ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ด้านการเกษตร สาขาเกษตรและอาหาร - การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตรพรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า - การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B C และG ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based) - การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพืช - การยกระดับประสิทธิภาพด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบอัตโนมัติมาบริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค - ปรับปรุงการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียว และการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและขยะอาหารและยกระดับการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) เป้าหมายการพัฒนา “ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีนวัตกรรม แหล่งอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ เสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวและบริการ เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน เชื่อมโยงเศรษฐกิจภูมิภาคสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”
------------	---	--	--	--	--

สาระสำคัญ แผนพัฒนา การเกษตรและ สหกรณ์ จังหวัดพิจิตร	เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัด "ยกระดับเกษตรมูลค่าสูง ด้วยนวัตกรรมสีเขียวแบบครบวงจร สู่คุณภาพชีวิตเกษตรกรและทรัพยากรที่ยั่งยืน"	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตามประเด็นการพัฒนา	
		ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า	
		๕. ผลผลิตภาพเฉลี่ยของสินค้าเกษตรเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕	
		๖. ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตรเป้าหมายลดลงจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕	
		๗. มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและสินค้าแปรรูปเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐	
		๘. รายได้สุทธิของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐	
		ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต	
		๓. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่นำความรู้ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมไปใช้จริง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐	
		๔. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีแล้วมีต้นทุนลดลงหรือผลผลิตภาพเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของผู้ใช้เทคโนโลยี	
		ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร	
		๔. มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางตลาดที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐	
		๕. องค์การเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่มีระดับความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐	
		๖. โครงการสำคัญหรือ Flagship Programs ที่ดำเนินงานแบบบูรณาการตั้งแต่ ๒ ภาคส่วนขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐	
		ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	
		๔. พื้นที่เกษตรเป้าหมายที่เข้าสู่ระบบบริหารจัดการทรัพยากรและการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐	
		๕. พื้นที่เฝ้าในพื้นที่เกษตรลดลงจากค่าฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐	
		๖. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่นำแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปใช้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐	
		ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ เสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	
		๓. โครงการสำคัญตามแผนที่ดำเนินงานแบบบูรณาการและบรรลุเป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	
		๔. ตัวชี้วัดระดับแผนที่มิข้อมูลติดตามและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ ๘๐	

ประเด็นการพัฒนา	๑. ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า	๒ พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต	๓ เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร	๔ บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	๕ เสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
-----------------	--	--	---	---	--

โครงการสำคัญ	๕. โครงการนาข้าวพรวนพิจิตร	๑. โครงการเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ	๖. โครงการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรพิจิตรแบบครบวงจร	๖. โครงการเกษตรสีเขียวและลดการเผา	๕. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการเกษตรจังหวัดพิจิตร
	๖. โครงการพัฒนาปศุสัตว์มูลค่าสูงพิจิตร	๒. โครงการเสริมกำลังเกษตรกรและอาสาสมัครเกษตรมืออาชีพ	๗. โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพและตลาดสุขภาพ	๗. โครงการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรตามศักยภาพพื้นที่	๖. โครงการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
	๗. โครงการพัฒนาประมงมูลค่าสูงพิจิตร	๓. โครงการพัฒนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer ผู้ประกอบการเกษตร	๘. โครงการยกระดับสหกรณ์และองค์กรเกษตรด้านการรวบรวม การแปรรูป และการตลาด	๘. โครงการพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรดินเพื่อการผลิตอย่างยั่งยืน	๗. โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์ความรู้และการส่งต่อด้านการเกษตร
	๘. โครงการพัฒนาพืชมูลค่าสูงและสมุนไพรพิจิตร	๔. โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI เพื่อการเกษตร	๙. โครงการพัฒนาเครือข่ายคู่ค้าสินค้าเกษตรพิจิตร	๙. โครงการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	๘. โครงการพัฒนาเครือข่ายและกลไกการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับจังหวัด-อำเภอ-พื้นที่
			๑๐.โครงการพัฒนาตลาดสถาบันสำหรับสินค้าเกษตรคุณภาพ	๑๐.โครงการเกษตรปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	

๗. ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด
"ยกระดับเกษตรมูลค่าสูง ด้วยนวัตกรรมสีเขียวแบบครบวงจร ส่งคุณภาพชีวิตเกษตรกรและทรัพยากรที่ยั่งยืน"

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)					
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	รวม ๕ ปี
๑. ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า	๑. ผลผลิตภาพเฉลี่ยของสินค้าเกษตรเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ	๓	๓	๓	๓	๓	๑๕
	๒. ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตรเป้าหมายลดลงจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ	๓	๓	๓	๓	๓	๑๕
	๓. มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและสินค้าแปรรูปเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ	๕	๕	๖	๗	๗	๓๐
	๔. รายได้สุทธิของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ	๓	๔	๔	๔	๕	๒๐
๒. พัฒนาคน องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต	๑. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่นำความรู้ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมไปใช้จริง ไม่น้อยกว่าร้อยละ	๕	๕	๕	๗	๘	๓๐
	๒. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีแล้วมีต้นทุนลดลงหรือผลผลิตภาพเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ..... ของผู้ใช้เทคโนโลยี	๖	๖	๖	๖	๖	๓๐
๓. เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าเพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร	๑. มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางตลาดที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากปีฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ	๕	๕	๖	๗	๗	๓๐
	๒. องค์กรเกษตรกลุ่มเป้าหมายที่มีระดับความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นจากปีฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ	๕	๕	๕	๗	๘	๓๐
	๓. โครงการสำคัญหรือ Flagship Programs ที่ดำเนินงานแบบบูรณาการตั้งแต่ ๒ ภาคส่วนขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ..... (ในแต่ละปี)	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)					
		๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	รวม ๕ ปี
๔. บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	๑. พื้นที่เกษตรเป้าหมายที่เข้าสู่ระบบบริหารจัดการทรัพยากรและการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่าร้อยละ	๖	๖	๖	๖	๖	๓๐
	๒. พื้นที่เผาในพื้นที่เกษตรลดลงจากค่าฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๐
	๓. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่นำแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปใช้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ	๘	๘	๘	๘	๘	๔๐
๕. เสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	๑. โครงการสำคัญตามแผนที่ดำเนินงานแบบบูรณาการและบรรลุเป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ..... (ในแต่ละปี)	๔๐	๕๐	๖๐	๗๐	๘๐	๘๐
	๒. ตัวชี้วัดระดับแผนที่มีข้อมูลติดตามและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ..... (ในแต่ละปี)	๔๐	๕๐	๖๐	๗๐	๘๐	๘๐

๘. แบบฟอร์มสรุปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) (แบบ กษ.๑)

(หน่วย : บาท)

ประเด็นการพัฒนา	งบประมาณ (บาท)					
	พ.ศ. ๒๕๗๑	พ.ศ. ๒๕๗๒	พ.ศ. ๒๕๗๓	พ.ศ. ๒๕๗๔	พ.ศ. ๒๕๗๕	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑						
งบประมาณปกติ	-	-	-	-	-	-
งบประมาณจังหวัด	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๙,๔๐๐,๐๐๐
งบประมาณกลุ่มจังหวัด	-	-	-	-	-	-
งบประมาณอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๙,๔๐๐,๐๐๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒						
งบประมาณปกติ	-	-	-	-	-	-
งบประมาณจังหวัด	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๑๖,๐๙๐,๐๐๐
งบประมาณกลุ่มจังหวัด	-	-	-	-	-	-
งบประมาณอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๑๖,๐๙๐,๐๐๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓						
งบประมาณปกติ	-	-	-	-	-	-
งบประมาณจังหวัด	-	-	-	-	-	-
งบประมาณกลุ่มจังหวัด	-	-	-	-	-	-
งบประมาณอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔						
งบประมาณปกติ	-	-	-	-	-	-
งบประมาณจังหวัด	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๓๑,๐๒๕,๐๐๐
งบประมาณกลุ่มจังหวัด	-	-	-	-	-	-
งบประมาณอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๓๑,๐๒๕,๐๐๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๕						
งบประมาณปกติ						

ประเด็นการพัฒนา	งบประมาณ (บาท)					
	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม ๕ ปี
งบประมาณจังหวัด						
งบประมาณกลุ่มจังหวัด						
งบประมาณอื่น ๆ						
รวม						
รวม ๔ ประเด็นการพัฒนา	๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๕๖,๕๑๕,๐๐๐

๘.๑ บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพิจิตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (หน่วย : บาท)

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๑	โครงการสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP (อ.วังทรายพูน)	งบจังหวัด	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๑๒๕,๐๐๐	กษ	กษอ., อปท., ธกส. ศวพ.
๒	โครงการเพิ่มคุณภาพผลผลิตมะม่วง (อ.วังทรายพูน)	งบจังหวัด	๑๐๕,๐๐๐	๑๐๕,๐๐๐	๑๐๕,๐๐๐	๑๐๕,๐๐๐	๑๐๕,๐๐๐	๕๒๕,๐๐๐	กษ	กษอ., กษจ., อปท. และ ธกส.
๓	โครงการส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพรบวจร (อ.ทับคล้อ)	งบจังหวัด	๙๐๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐	๔,๕๐๐,๐๐๐	กษ	กษอ. รพ. พง.
๔	โครงการส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (อ.สากเหล็ก)	งบจังหวัด	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	กษ	อต. มหาลัย
๕	โครงการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต (อ.บางมูลนาก)	งบจังหวัด	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	กษ	พช. ศกร.

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๖	โครงการเมล็ดพันธุ์คนละครึ่ง (อ.บึงนาราง)	งบจังหวัด	๑๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	กษ	กษอ. ศมช.
๗	โครงการส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (อ.โพทะเล)	งบจังหวัด	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	กษ	พช. ศกร.
๘	โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพริกแกงแม่บ้าน ป่าสัก ม.๔ (อ.วชิรบุรี)	งบจังหวัด	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	กษ	อต, กษอ.
๙	โครงการปลูกพืชสมุนไพร (อ.ตะพานหิน)	งบจังหวัด	๒๙๐,๐๐๐	๒๙๐,๐๐๐	๒๙๐,๐๐๐	๒๙๐,๐๐๐	๒๙๐,๐๐๐	๑,๔๕๐,๐๐๐	กษ	พช. ศกร.
๑๐.	เพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวและลดปริมาณข้าววัชพืชในแปลงนา (อ.โพธิ์ประทับช้าง)	งบจังหวัด	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐	กษ	กษอ.
๑๑.	โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (อ.เมืองพิจิตร)	งบจังหวัด	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	กษ	อต. กษอ.
รวมแนวทางการพัฒนาที่ ๑			๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๑,๘๘๐,๐๐๐	๙,๕๐๐,๐๐๐		

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต

(หน่วย : บาท)

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๑	การลดต้นทุนผลิตข้าวโดยใช้เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัด (อ.ดงเจริญ)	งบจังหวัด	๑,๕๗๘,๐๐๐	๑,๕๗๘,๐๐๐	๑,๕๗๘,๐๐๐	๑,๕๗๘,๐๐๐	๑,๕๗๘,๐๐๐	๗,๘๙๐,๐๐๐	กษ.	กษอ. อบต.

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๒	โครงการศึกษาดูงานการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (อ.บึงนาราง)	งบจังหวัด	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	กษ	กษ., กษอ.
๓	โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (อ.บึงนาราง)	งบจังหวัด	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	กษ	กษอ.
๔	โครงการปรับปรุงพื้นที่ดินด้วยระบบเลเซอร์ (อ.ตะพานหิน)	งบจังหวัด	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๗,๕๐๐,๐๐๐	กษ	พช. ศกร.
๕	โครงการส่งเสริมองค์ความรู้และจัดตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ชุมชน (อ.สามง่าม)	งบจังหวัด	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	กษ	ศวพ., กษ., อบต.,
	รวมแนวทางการพัฒนาที่ ๒		๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๓,๒๑๘,๐๐๐	๑๖,๐๙๐,๐๐๐		

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร

(หน่วย : บาท)

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมแนวทางการพัฒนาที่ ๓		-	-	-	-	-	-		

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมฯ

(หน่วย : บาท)

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม ๕ ปี	หลัก	ร่วม
๑	โครงการยกระดับเกษตรกรรม ยั่งยืนด้วยเทคโนโลยี เครื่องจักรกลฯ (อ.ดงเจริญ) (อัดฟาง/ลดเผา)	งบจังหวัด	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	กษ.	กษจ., กษอ., อปท.
๒	โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อ ความมั่นคงระดับชุมชน (อ.สาก เหล็ก)	งบจังหวัด	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	กษ	ทบ., อบต.
๓	โครงการระบบอบแห้งพลังงาน แสงอาทิตย์ (อ.สากเหล็ก)	งบจังหวัด	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	กษ	พง. กษอ.
๔	โครงการยกระดับการผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ด้วยเทคโนโลยี พลังงานทดแทนฯ (อ.สามง่าม)	งบจังหวัด	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	กษ	กษอ., พง., อต.
๕	โครงการส่งเสริมการหยุดเผาใน พื้นที่เกษตร (อ.เมืองพิจิตร)	งบจังหวัด	๕๐๕,๐๐๐	๕๐๕,๐๐๐	๕๐๕,๐๐๐	๕๐๕,๐๐๐	๕๐๕,๐๐๐	๒,๕๒๕,๐๐๐	กษ	สนง.กษ. สภจ., กษอ., ทต.,
รวมแนวทางการพัฒนาที่ ๔			๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๖,๒๐๕,๐๐๐	๓๑,๐๒๕,๐๐๐		

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : เสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

(หน่วย : บาท)

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม ๕ ปี	หลัก	รวม
	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมแนวทางการพัฒนาที่ ๕		๐	๐	๐	๐	๐	๐		
	รวมทั้งสิ้น		๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๑๑,๓๐๓,๐๐๐	๕๖,๕๑๕,๐๐๐		

ส่วนที่ ๕

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP
๒. หลักการและเหตุผล	บ้านทับไทร หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองปลาไหล เป็นพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการเกษตรเกษตรกรรมมีอาชีพทำนาและปลูกมะม่วงเป็นอาชีพหลัก เพื่อสร้างรายได้ โดยการปลูกพืชต่าง ๆ เกษตรกรมีการใช้เคมีมากเกินไปจนความจำเป็น ทำให้สินค้าการเกษตรมีการตรวจพบสารเคมีเกิดมาตรฐาน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้และความเข้าใจด้านการผลิตตามระบบมาตรฐาน GAP ๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพในการผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน ๓. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๒๐ ราย ได้รับการอบรมมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย GAP ๒. เกษตรกร ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมโครงการผ่านการประเมินเบื้องต้นพร้อมที่จะยื่นขอการรับรองตามระบบมาตรฐาน GAP
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางบาล จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	๑. ประชาสัมพันธ์ และชี้แจงโครงการฯ แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๒. จัดอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน ๓. ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินเบื้องต้น ๔. สนับสนุนการจัดการและพัฒนาผลผลิตสินค้าเกษตร GAP ๕. ประชุมเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิต และผู้ซื้อ

๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	๒๕,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด กษอ., กษจ., อปท., ชกส. และ ศวพ.พิจิตร
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอวังทรายพูน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	งบประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอวังทรายพูน
๑๐. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๒๐ ราย ได้รับการ ถ่ายทอดความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐ สามารถนำความรู้ การผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มคุณภาพผลผลิตมะม่วง
๒. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันการดำเนินงานผลิตของกลุ่มแปลงใหญ่ มะม่วง มีผลผลิตมะม่วงที่คุณภาพไม่เป็นไปตามที่ ตลาดต้องการ ทำให้ต้องขายผลผลิตในราคาต่ำ ส่งผลกระทบการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มและ เกษตรกรที่เป็นเครือข่ายมีรายได้ต่ำ จึงจำเป็นต้องมี การสนับสนุนความรู้และปัจจัยการผลิต เพื่อให้ สามารถเพิ่มคุณภาพการผลิตมะม่วงให้เป็นไปตาม ความต้องการของตลาด
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้สามารถผลิตมะม่วงที่มีคุณภาพได้ตาม ความต้องการของตลาด ๒. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่มีความเข้าใจใน การผลิตมะม่วงที่มีคุณภาพ
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. สมาชิกกลุ่มและเครือข่ายที่เข้าร่วมการฝึกอบรม ร้อยละ ๘๐ มีความรู้ด้านการเพิ่มคุณภาพการผลิต มะม่วง ๒. เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้จากการขายมะม่วง เพิ่มขึ้น
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองปลาไหล อำเภอรังษายายพูน จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	๑. ประชาสัมพันธ์ และชี้แจงโครงการฯ แก่เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ๒. จัดกระบวนการฝึกอบรมการเพิ่มคุณภาพการ ผลิตมะม่วงและการเชื่อมโยงตลาดให้แก่สมาชิกและ เกษตรกรเครือข่ายแปลงใหญ่มะม่วง ๓. จัดซื้ออุปกรณ์ห่อมะม่วง, กล่องใส่มะม่วงที่มี เครื่องหมายการค้า และสารเคมีทางการเกษตรที่ใช้ ในการเพิ่มคุณภาพการผลิตมะม่วง
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	๕,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด กษอ., กษจ., อปท. และ ชกส.
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	๑๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด กรมการปกครอง กษอ., กษจ., อปท. และ ชกส.

๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด กรมการปกครอง สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอวังทรายพูน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	งบประมาณ ๑๐๕,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด กรมการปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอวังทรายพูน
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. สามารถเพิ่มคุณภาพผลผลิตมะม่วงในพื้นที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. รายได้จากการจำหน่ายมะม่วงของเกษตรกรใน พื้นที่เพิ่มขึ้น
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	กลุ่มแปลงใหญ่มะม่วงสามารถดำเนินการผลิตมะม่วง ในพื้นที่ได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นต้นแบบของ เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง ในการผลิตมะม่วงที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการ ของผู้บริโภค

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพรครบวงจร
๒. หลักการและเหตุผล	บ้านเขาทราย มีพื้นที่การเกษตร จำนวนไร่ ทำการเกษตรได้ ๑ ครั้งต่อปี ทำให้เกษตรกรมีรายได้ ทางเดียว แต่ในปัจจุบันโรงพยาบาลทบคล้อ ได้จัดตั้ง โรงงานผลิตยาสมุนไพรท้องถิ่น ซึ่งสมุนไพรพื้นบ้าน สามารถเพาะปลูกได้ทั่วไปซึ่งเกษตรกรสามารถปลูก ผสมกับพืชหลักได้ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับ เกษตรกรอีกทางหนึ่งด้วย
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. ส่งเสริมการปลูกสมุนไพรพื้นบ้าน ตามระบบ มาตรฐาน GAP ๒. พัฒนาการแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. มีพื้นที่เพาะปลูกสมุนไพร อย่างน้อย ๕๐ ไร่ ๒. มีกลุ่มเกษตรกรที่รวบรวมผลผลิตให้กับโรงพยาบาล ทบคล้อ อย่างน้อย ๑ กลุ่ม ๓. มีโรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ ขนาด ๖ x ๘.๒ เมตร จำนวน ๒ โรง
๕. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านเขาทราย หมู่ ๑ ตำบลเขาทราย อำเภอทบคล้อ จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลัก ที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	ส่งเสริมการปลูกสมุนไพรพื้นบ้าน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โรงพยาบาลทบคล้อ
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	พัฒนาการแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน ๘๐๐,๐๐๐ บาท กระทรวงพลังงาน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอทบคล้อ
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๘๐๐,๐๐๐ บาท กระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. อำเภอทบคล้อ มีพื้นที่ปลูกสมุนไพร ๒. มีกลุ่มเกษตรกรที่รวบรวมผลผลิตให้กับโรงพยาบาล ทบคล้อ

	๓. มีโรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. มีพื้นเพาะปลูกสมุนไพร อย่างน้อย ๕๐ ไร่ ๒. มีกลุ่มเกษตรกรที่รวบรวมผลผลิตให้กับโรงพยาบาล ทบพลือ อย่างน้อย ๑ กลุ่ม ๓. มีโรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ ขนาด ๖ x ๘.๒ เมตร จำนวน ๒ โรง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
๒. หลักการและเหตุผล	สินค้ามะม่วงมักประสบปัญหาผลผลิตล้นตลาด และราคาตกต่ำ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาหาราคาผลผลิตตกต่ำเมื่อถึงฤดูกาลที่ผลผลิตออกในปริมาณมาก หมู่บ้านจึงมีแนวทางในการแปรรูปมะม่วงให้มีความหลากหลาย และเพิ่มช่องทางในการจำหน่าย เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรของหมู่บ้าน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มทักษะด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรให้กับกลุ่ม ๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรเข้าร่วมโครงการสามารถพัฒนาสินค้ามะม่วงแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า มีแหล่งจำหน่ายและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
๕. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านหนองตะเคียน หมู่ที่ ๑ ตำบลคลองทราย อำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ๒. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	๑. อบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ๓๐,๐๐๐ บาท - สำนักงานเกษตรอำเภอสากเหล็ก - องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทราย - ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	๒. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท - สำนักงานเกษตรอำเภอสากเหล็ก - องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทราย - ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๓
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	- สำนักงานเกษตรอำเภอสากเหล็ก - องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทราย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	งบประมาณ ๘๐,๐๐๐ บาท

๑๐. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรสามารถแปรรูปมะม่วงเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ มีผลิตภัณฑ์หลากหลายเพิ่มมากขึ้น เช่น มะม่วงหนีบ มะม่วงแช่บัว มะม่วงทอด และน้ำมะม่วง
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีสินค้าเกษตรแปรรูปที่ได้มาตรฐาน มีตลาดจำหน่ายและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต
๒. หลักการและเหตุผล	หมู่บ้านมีอาชีพหลักคือการทำนา แต่ประสบปัญหา ต้นทุนการผลิตสูง แห้งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ และราคาผลผลิตข้าวมีความผันผวน ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรไม่มั่นคง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการผลิตข้าวที่เหมาะสม การลดต้นทุนการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว ๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรได้รับความรู้การลดต้นทุนการผลิตข้าว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐ ๒. ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๘ บ้านลำประดากกลาง ตำบลวังตะกู อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	๑. รับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรที่มีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ๒. คัดเลือกแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ในพื้นที่ ๓. อบรมถ่ายทอดความรู้การลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตข้าวให้แก่เกษตรกร ๔. ศึกษาดูงาน ๕. ติดตามและสรุปผล
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	อบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตข้าวให้แก่เกษตรกร ๔๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	ศึกษาดูงานการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตข้าวให้แก่เกษตรกร ๔๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.

๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๘๐,๐๐๐ บาท งบจังหวัด,งบอำเภอ
๑๐. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรได้ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตข้าว
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเมล็ดพันธุ์คนละครึ่ง
๒. หลักการและเหตุผล	ในระบบการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ "เมล็ดพันธุ์" และ "ปุ๋ยเคมี" ถือเป็นต้นทุนคงที่ขนาดใหญ่ที่เกษตรกรต้องแบกรับในทุกฤดูกาล ปัจจุบันเกษตรกรเผชิญกับภาวะราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น ในขณะที่ประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ยยังคงต่ำ เนื่องจากขาดการตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินก่อนเพาะปลูก ทำให้มีการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น ส่งผลให้ต้นทุนสูงและดินเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ โครงการ "เมล็ดพันธุ์คนละครึ่ง" จึงถูกออกแบบมาเพื่อเป็นกลไกจูงใจ (Incentive) โดยภาครัฐหรือหน่วยงานสนับสนุนจะช่วยภาระค่าเมล็ดพันธุ์ครึ่งหนึ่ง เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายเบื้องต้น โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมต้องเข้าสู่กระบวนการปรับปรุงดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อให้แน่ใจว่าเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีที่สนับสนุนไปนั้น จะเติบโตในสภาพดินที่เหมาะสม ได้รับธาตุอาหารที่แม่นยำ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตต่อไร่และสร้างผลกำไรที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๓.๑ เพื่อลดภาระต้นทุนด้านเมล็ดพันธุ์พันธุ์ดีให้แก่เกษตรกร ๓.๒ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และเพิ่มรายได้สุทธิให้แก่เกษตรกร
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ๒๐ ราย
๕. พื้นที่เป้าหมาย	สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หมู่ ๔ ตำบลบึงนาราง อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	การจัดการและสนับสนุนเมล็ดพันธุ์: ดำเนินการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดคุณภาพดีในระบบ "คนละครึ่ง" (เกษตรกรจ่าย ๕๐% หน่วยงานจ่าย ๕๐%) การติดตามผลสะสม: บันทึกข้อมูลการเจริญเติบโตและเปรียบเทียบต้นทุน-กำไร ระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

งบประมาณ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	๑๐๐,๐๐๐ บาท -หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	-หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	-ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น -ต้นทุนการผลิตลดลง
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	-ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น -ต้นทุนการผลิตลดลง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
๒. หลักการและเหตุผล	การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร ลดปัญหาผลผลิตล้นตลาด ช่วยยกระดับราคาผลผลิต โดยมุ่งเน้นการนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสม อีกทั้งการแปรรูปยังต่อยอดให้เกิดรายได้ทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรธรรมดาไปสู่การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ได้
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร ๒. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ๓. เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรได้รับความรู้การแปรรูปสินค้าเกษตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒. เกษตรกรได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป ๓. สินค้าเกษตรแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๕ บ้านท่าช้าง ตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	๑. รับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ ๒. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรผู้ปลูกมะนาว ๓. อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ๔. ศึกษาดูงานกระบวนการแปรรูป และการบริหารจัดการกลุ่ม ๕. ติดตามและสรุปผล
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	อบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูป/พัฒนาสินค้าแปรรูป ๕๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอโพทะเล สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	ศึกษาดูงานกระบวนการแปรรูป ๓๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.

๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอโพทะเล สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๘๐,๐๐๐ บาท - งบจังหวัด - งบอำเภอ
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. สินค้าเกษตรแปรรูปมีมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนากระบวนการผลิตการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ๒. สินค้าเกษตรแปรรูปมีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ๓. มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูปที่ได้รับการพัฒนา
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. กลุ่มได้รับการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป ๒. กลุ่มได้รับการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปมีรายได้เพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนานี้ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพริกแกงแม่บ้านป่าสัก ม.๔ ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
๒. หลักการและเหตุผล	การพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่อให้เกิดการพัฒนาในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรให้เกิดมูลค่าเพิ่มของผลผลิตทางการเกษตรและก่อให้เกิดการสร้างรายได้ และการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน รวมถึงการลดปัญหาผลผลิตล้นตลาด ช่วยยกระดับราคาผลผลิต โดยมุ่งเน้นการนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสม อีกทั้ง การแปรรูปยังต่อยอดให้เกิดรายได้ทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ถือเป็น การส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับอาชีพของเกษตรกรในการพัฒนาสินค้าเกษตรต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาทักษะการแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ๒. เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของกลุ่ม ๓. เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการขอรับรองมาตรฐานสินค้า
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. สมาชิกกลุ่มได้รับความรู้ในการพัฒนาทักษะตามมาตรฐานการผลิต ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐ ๒. กลุ่มได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์การผลิตในการพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่อเตรียมความพร้อมในการขอรับรองมาตรฐาน
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๔ บ้านป่าสัก ตำบลหนองหลุม อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
๖. กิจกรรมหลัก	๑. จัดเวทีเรียนรู้เพื่อเสนอความต้องการของกลุ่ม ๒. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนกลุ่ม ๓. อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ๔. ศึกษาดูงานกระบวนการขอรับรองมาตรฐานการผลิต ๕. ติดตามและสรุปผล
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	อบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการสนับสนุนกลุ่ม

งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	๙๒,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอวชิรบุรี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร , สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	ศึกษาดูงาน ๘,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอวชิรบุรี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอวชิรบุรี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท งบจังหวัด, งบท้องถิ่น
๑๐. ผลผลิต (Output)	กลุ่มได้รับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการขอรับรองมาตรฐานสินค้า เพื่อพัฒนาในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	สามารถเพิ่มศักยภาพในรูปแบบกระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการขอรับรองมาตรฐานของสินค้า และสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการปลูกพืชสมุนไพร
๒. หลักการและเหตุผล	การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น อัญชัน, ฟักทะลายโจน, ข่า, ตะไคร้สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร ลดปัญหาผลผลิตล้นตลาด ช่วยยกระดับราคาผลผลิต โดยมุ่งเน้นการนำวัตถุดิบทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสม อีกทั้ง การแปรรูปยังต่อยอดให้เกิดรายได้ทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรธรรมดาไปสู่การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ได้
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ๒. เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๕ บ้านบึงประดู่ ตำบลทับหมัน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	๑. รับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ ๒. จัดทำแปลงเรียนรู้/ก่อสร้างโดมพลังงานแสงอาทิตย์ ๓. ติดตามและสรุปผล
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	จัดทำแปลงเรียนรู้ ๔๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอตะพานหิน สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	ก่อสร้างโดมพลังงานแสงอาทิตย์ ๒๕๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอตะพานหิน สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอตะพานหิน สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๒๙๐,๐๐๐ บาท งบจังหวัด, งบอำเภอ
๑๐. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรได้แปรรูปสินค้าเกษตร

๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรได้เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
---	----------------------------------

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	เพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวและลดปริมาณข้าววัชพืชในแปลงนา
๒. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรหมู่ ๑๒ ตำบลทุ่งใหญ่มีพื้นที่ข้าวมากที่สุด ในหมู่บ้านซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาข้าว วัชพืชในแปลงทำให้ผลิตลดลงและต้นทุนการผลิต สูงขึ้น การจัดการข้าววัชพืชในแปลงนาจะทำให้ เกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากต้นทุนที่ลดลงและ ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อเรียนรู้การผลิตข้าวให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นและลดข้าว วัชพืชในแปลงเพื่อจัดทำแปลงสาธิตการเพิ่มศักยภาพ การผลิตข้าวและการจัดการข้าววัชพืช
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ปริมาณผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น/ข้าววัชพืชในแปลงลดลง/ มีแปลงสาธิตการเพิ่มผลผลิตข้าวและลดปริมาณข้าว วัชพืช
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ ๑๒ บ้านบ่อปึงเกลือ
๖. กิจกรรมหลัก	
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	จัดอบรมเกษตรกรผู้ปลูกข้าว หลักสูตรการใช้ปุ๋ยอย่าง ถูกวิธีเพิ่มคุณภาพการผลิต และการจัดการข้าววัชพืช ๑๐,๐๐๐ บาท อบต.ทุ่งใหญ่ สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ประทับช้าง
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	สนับสนุนปุ๋ยเคมีและสารจัดการข้าววัชพืช เพื่อจัดทำ แปลงสาธิต จำนวน ๒ แปลง ๖๐,๐๐๐ บาท อบต.ทุ่งใหญ่ สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ประทับช้าง
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	อบต.ทุ่งใหญ่ สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ประทับช้าง
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๗๐,๐๐๐ บาท องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่
๑๐. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการเพิ่มศักยภาพการผลิต ข้าวและการจัดการข้าววัชพืชแปลงสาธิตการเพิ่ม ศักยภาพการผลิตข้าวและการจัดการข้าววัชพืช

๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ผู้ร่วมโครงการมีการนำความรู้จากการอบรมไปใช้และมีปริมาณผลผลิตต่อไร่เพิ่มมากขึ้น และมีแปลงต้นแบบในพื้นที่ให้เกษตรกรเห็นผลการจัดการแปลง
--	--

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
๒. หลักการและเหตุผล	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร ได้ให้ความสำคัญในการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยเน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง การผลิตในภาคเกษตรไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มี มูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และผลงานวิจัยมาใช้ในการแปรรูป ทั้งในสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร เน้นการรวม กลุ่ม การบริหารจัดการ และการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร จึงมีความสำคัญ ในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร ลดปัญหาผลผลิตล้น ตลาด ช่วยยกระดับราคาผลผลิต และสามารถลดต้นทุนในด้านการ ดูแลรักษาผลผลิต และลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง มุ่งเน้นการนำ วัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดอาชีพใหม่ในชุมชน นอกจากนี้ การแปรรูปยังต่อยอดให้เกิดรายได้ทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ถือเป็น การส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรธรรมดาไปสู่การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ได้ ดังนั้น การส่งเสริมการแปรรูปสินค้า เกษตรให้กับผู้ประกอบการที่เป็นวิสาหกิจชุมชน โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์ องค์กรความรู้และทักษะการแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร และความสามารถในการบริหารจัดการ ธุรกิจ จะช่วยยกระดับสินค้าชุมชนให้สามารถแข่งขันทางการตลาด สร้างรายได้ เกิดการจ้างงาน และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับ วิสาหกิจชุมชน ๒. เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ หรือคุณภาพมาตรฐานสินค้า

	เกษตรแปรรูปให้กับกลุ่ม แปรงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลดงป่าคำ อำเภอเมืองพิเชียร จังหวัด พิจิตร
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<u>เชิงปริมาณ</u> ๑. กลุ่มแปรงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลดงป่าคำ อำเภอเมืองพิเชียร จังหวัดพิจิตรได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป บรรจุภัณฑ์ ๒. กลุ่มแปรงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลดงป่าคำ อำเภอเมืองพิเชียร จังหวัดพิจิตรที่ได้รับการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ <u>เชิงคุณภาพ</u> มูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปของกลุ่มแปรงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลดงป่าคำ อำเภอเมืองพิเชียร จังหวัดพิจิตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๔
๕. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มแปรงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลดงป่าคำ อำเภอเมืองพิเชียร จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	๑. พัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิต สินค้าเกษตรแปรรูป ๒. พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน ๕๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร อุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิจิตร เทศบาลตำบลดงป่าคำ
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร อุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิจิตร เทศบาลตำบลดงป่าคำ
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	งบประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท (เทศบาลตำบลดงป่าคำ)
๑๐. ผลผลิต (Output)	กลุ่มแปรงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลดงป่าคำ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตรได้รับการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- กลุ่มแปรงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลดงป่าคำ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ได้รับการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	การลดต้นทุนผลิตข้าวโดยใช้เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัด
๒. หลักการและเหตุผล	ในปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกข้าวประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะค่าปุ๋ยเคมี ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ๒๐-๓๐% ของต้นทุนทั้งหมด ประกอบกับการใช้ปุ๋ยตามวิธีเดิม ซึ่งขาดการวิเคราะห์ดินเบื้องต้น ส่งผลให้เกิดภาวะ "ปุ๋ยเกินความจำเป็น" ทำให้ดินเสื่อมโทรมและประสิทธิภาพการดูดซึมธาตุอาหารของพืชลดลง รวมถึงต้นทุนการผลิตด้านปุ๋ยค่อนข้างสูง จึงมีแนวทางนำเทคโนโลยี "ปุ๋ยสั่งตัด" และหลักการ ๔R ได้แก่ ถูกสูตร ถูกอัตรา ถูกเวลา และถูกวิธี เพื่อให้พืชได้รับธาตุอาหารที่เหมาะสม ช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ธาตุอาหาร รวมถึงช่วยลดการสะสมของปุ๋ยเกินความจำเป็นในดิน ทำให้ดินไม่เสื่อมโทรม
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๓.๑ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัด ๓.๒ เพื่อจัดทำสูตรปุ๋ยสั่งตัดที่เหมาะสมกับพื้นที่ ๓.๓ เพื่อลดต้นทุนการผลิตด้านปุ๋ย
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ๑๐ ราย ๒. แปลงสาธิตการใช้ปุ๋ยเคมีสั่งตัด ๑ แปลง
๕. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ทำนา หมู่ ๔ ตำบลห้วยร่วม อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	การผสมปุ๋ยเคมีโดยใช้เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัด
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	- การอบรม เรื่อง เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัดในนาข้าว - การวิเคราะห์คุณภาพดินเบื้องต้น ได้แก่ ธาตุอาหารในดิน, ความเป็นกรด-ด่างของดิน - สนับสนุนปัจจัยปุ๋ยเคมี (แม่ปุ๋ย) เพื่อมาผสมสูตร ๔๖ - ๐ - ๐, ๑๘ - ๒๐ - ๐, ๐ - ๐ - ๖๐, ยิปซัม - อุปกรณ์ต่างๆ - เครื่องผสม พร้อมสายพานลำเลียง - เครื่องเย็บกระสอบ - ถุงกระสอบพร้อมถุงใน - トラクター ๑,๑๗๘,๐๐๐ บาท

งบประมาณ	
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ	สถานที่จัดเก็บวัสดุทางการเกษตร ขนาด ๘*๘ เมตร ๔๐๐,๐๐๐ บาท
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	๑. อบต. ๒. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๑,๕๖๘,๐๐๐ บาท หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๐. ผลผลิต (Output)	- ปุ๋ยสั่งตัด (สูตรที่เหมาะสมกับพื้นที่)
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- ปริมาณผลผลิตข้าวที่เพิ่มขึ้น - เกษตรกรสามารถลดต้นทุนในการผลิตข้าวได้

ประเด็นการพัฒนานี้ ๒ : พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการศึกษาดูงานการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๒. หลักการและเหตุผล	การศึกษาดูงาน ณ แปลงสาธิตต้นแบบหรือแปลงเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางลัดที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรได้เห็นถึงการเจริญเติบโตของพืช ต้นทุนที่ลดลงจริง และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเกษตรกรต้นแบบ กระตุ้นให้เกิดการยอมรับเทคโนโลยีและนำกลับมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างมั่นใจ
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๓.๑ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ และประสบการณ์ตรงจากการบริหารจัดการปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตัวอย่าง ๓.๒ เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และเกษตรกรต้นแบบด้านดินและปุ๋ย ๓.๓ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ๒๐ ราย ๒. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับ "ดีมาก" ไม่น้อยกว่า ๘๐% ๓. เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๖๐% ตั้งใจจะนำวิธีการวิเคราะห์ดินไปใช้ในฤดูกาลถัดไป
๕. พื้นที่เป้าหมาย	สมาชิกแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หมู่ ๔ ตำบลบึงนาราง อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	กิจกรรมเตรียมความพร้อม: บรรยายสรุปพื้นฐานเรื่องความสำคัญของธาตุอาหารในดิน และสถานการณ์ต้นทุนการผลิตข้าวโพดในปัจจุบัน การลงพื้นที่แปลงสาธิต: เยี่ยมชมแปลงปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรต้นแบบ เวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้: กิจกรรม "ปราชญ์ชาวบ้านพบเพื่อนเกษตรกร" เพื่อตอบข้อซักถามและแชร์เทคนิคการลดต้นทุน การสรุปบทเรียน (AAR): ระดมสมองสิ่งที่ได้เรียนรู้และวางแผนการนำไปปรับใช้ในไร่ของตนเอง ๑๐,๐๐๐ หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วยงานรับผิดชอบ	
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับ "ดีมาก" ไม่น้อยกว่า ๘๐% ๒. เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๕๐% ตั้งใจจะนำวิธีการวิเคราะห์ดินไปใช้ในฤดูกาลถัดไป
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับ "ดีมาก" ไม่น้อยกว่า ๘๐% ๒. เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๕๐% ตั้งใจจะนำวิธีการวิเคราะห์ดินไปใช้ในฤดูกาลถัดไป

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๒. หลักการและเหตุผล	ในปัจจุบัน เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะราคา "ปุ๋ยเคมี" ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ๓๐-๔๐% ของต้นทุนทั้งหมด ประกอบกับการใช้ปุ๋ยส่วนใหญ่มักเป็นการใช้ตามความเคยชิน หรือการใช้สูตรปุ๋ยครอบจักรวาล โดยไม่ได้คำนึงถึงปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่เดิมในดินการใส่ปุ๋ยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของพืชและสภาพดิน ส่งผลให้เกิดภาวะ "ปุ๋ยเกิน" (เสียค่าใช้จ่ายฟรีและดินเสื่อมโทรม) หรือ "ปุ๋ยขาด" (ผลผลิตต่ำ) โครงการนี้จึงมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีการวิเคราะห์ดินมาใช้เพื่อให้เกษตรกรสามารถสั่งตัดปุ๋ยได้ตรงตามความต้องการของข้าวโพดในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างสูงสุด
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๓.๑ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีด้านปุ๋ย ๓.๒ เพื่อจัดทำสูตรปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้เหมาะสมกับพื้นที่ ๓.๓ เพื่อลดต้นทุนการผลิตด้านปุ๋ย
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ๒๐ ราย ๒. แปลงสาธิตการใช้ปุ๋ยเคมีสั่งตัด ๑ แปลง
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ ๔ ตำบลบึงนาราง อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	- จัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องดินและปุ๋ย - การวิเคราะห์คุณภาพดินเบื้องต้น ได้แก่ ธาตุอาหารในดิน, ความเป็นกรด-ด่าง ของดิน - สนับสนุนปัจจัยปุ๋ยเคมี (แม่ปุ๋ย) เพื่อมาผสมตามค่าวิเคราะห์ดิน สูตร ๔๖ - ๐ - ๐, ๑๘ - ๔๖ - ๐ ๐ - ๐ - ๖๐, ยิปซัม
งบประมาณ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	๑๐๐,๐๐๐ บาท -หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๗. หน่วยงานดำเนินงาน	-หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	-เกษตรกรได้รับความรู้และทักษะในเรื่องของดินและปุ๋ย -ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น -ต้นทุนการผลิตลดลง
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	-เกษตรกรได้รับความรู้และทักษะในเรื่องของดินและปุ๋ย -ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น -ต้นทุนการผลิตลดลง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาคน องค์กรความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการปรับพื้นที่ดินด้วยระบบเลเซอร์
๒. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรยกระดับพื้นที่นาหรือไรได้อย่างแม่นยำ เหมาะสำหรับการทำเกษตรยุคใหม่ที่ต้องการลดการใช้แรงงานและทรัพยากรเป็นนวัตกรรม การเกษตรยุคใหม่ที่ช่วยปรับพื้นที่ให้เรียบเสมอ (ความสูงต่ำต่างกันเพียง ๓-๕ ซม.) ทำให้ประหยัดเวลา ลดต้นทุนน้ำมัน/เมล็ดพันธุ์ และเพิ่มผลผลิตจากการควบคุมน้ำและวัชพืชได้ดีขึ้น เครื่องสามารถต่อพ่วงกับรถไถขนาด ๔๐-๑๐๐ แรงม้าได้ทันที
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตร ๒. ลดต้นทุนน้ำมัน/เมล็ดพันธุ์
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	แก้ปัญหาน้ำขัง ลดการสิ้นเปลืองน้ำในการทำนา เปียกสลับแห้ง ข้าวหรือพืชเจริญเติบโตสม่ำเสมอ
๕. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๕ บ้านบึงประดู่ ตำบลทับหมัน อำเภอดะพานหิน จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	๑. รับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ ๒. จัดทำแปลงเรียนรู้/จัดซื้อแทรกเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงแทรกเตอร์(เครื่องปรับระดับดินด้วยเลเซอร์) ๓. ติดตามและสรุปผล
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	จัดทำแปลงเรียนรู้ ๒๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอดะพานหิน สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	จัดซื้อแทรกเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงแทรกเตอร์ (เครื่องปรับระดับดินด้วยเลเซอร์) ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอดะพานหิน สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอดะพานหิน สำนักงานพัฒนาชุมชน, ศกร.

๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท งบจังหวัด,งบอำเภอ
๑๐. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรได้แปรรูปสินค้าเกษตร
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรได้เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาคน องค์กรความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมองค์ความรู้และจัดตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ชุมชน
๒. หลักการและเหตุผล	ในระบบการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปัจจุบัน "เมล็ดพันธุ์" คือต้นทุนคงที่ที่มีราคาสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคิดเป็นสัดส่วนต้นทุนที่สำคัญอันดับต้น ๆ ของเกษตรกร เกษตรกรเกือบทั้งหมดต้องพึ่งพาการซื้อเมล็ดพันธุ์ลูกผสมจากบริษัทเอกชนในทุกฤดูกาลผลิต ทำให้เกิดความเสียดังต่อความผันผวนของราคาและปริมาณสินค้าในท้องตลาด นอกจากนี้ปัญหาด้านต้นทุนแล้ว การใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งภายนอกเพียงอย่างเดียว อาจทำให้เกิดข้อจำกัดในการปรับตัวของพืชต่อสภาพภูมิอากาศและชุดดินเฉพาะถิ่น ของหมู่บ้าน ซึ่งหากเกษตรกรมีองค์ความรู้ในการคัดเลือกและผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีความทนทาน และเหมาะสมกับพื้นที่ได้เอง จะเป็นการสร้างความมั่นคงทางทรัพยากรชีวภาพ ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีคุณภาพสูงให้แก่เกษตรกร ๒. เพื่อลดต้นทุนการซื้อเมล็ดพันธุ์จากภายนอกและสร้างแหล่งพันธุ์ดีภายในชุมชน ๓. เพื่อจัดตั้ง "ธนาคารเมล็ดพันธุ์ชุมชน" สำหรับสำรองและกระจายพันธุ์พืชให้แก่สมาชิก
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑.เชิงปริมาณ - เกษตรกรได้รับการอบรมและสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ได้เอง ๒.เชิงคุณภาพ - เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตได้มีอัตราการงอกไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๕ และปราศจากโรคทางพันธุกรรม
๕. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ ๘ ต.หนองโสน อ.สามง่าม จ. พิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	อบรมเชิงปฏิบัติการ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	๑. อบรมถ่ายทอดความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	-ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร -เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร -สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร -สำนักงานเกษตรอำเภอสามง่าม -องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร

	-เทศบาลเนินปอ
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีใช้เอง ลดต้นทุนการผลิตได้มหาศาล (ลดค่าเมล็ดพันธุ์ได้เกือบ ๑๐๐% ในระยะยาว) - เกิดอาชีพใหม่ในชุมชน คือ "ผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์จำหน่าย" ซึ่งมีราคาสูงกว่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั่วไป - หมู่บ้านมีความมั่นคงทางทรัพยากรชีวภาพและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับเกษตรกรรมยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีเครื่องจักรกลเกษตรเพื่อการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
๒. หลักการและเหตุผล	ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ที่เกิดจากการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ฟางข้าว ใบอ้อย และตอซัง ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ การเผาทำลายยังส่งผลให้โครงสร้างดินเสื่อมโทรม สูญเสียธาตุอาหารและจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน ทำให้เกษตรกรต้องใส่ปริมาณปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้น เทคโนโลยีเครื่องจักรกลเกษตรเพื่อการจัดการวัสดุเหลือใช้ ได้แก่ เครื่องอัดฟางก้อน เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการนำวัสดุเหล่านั้นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม (Circular Economy) เช่น การผลิตอาหารสัตว์ พลังงานชีวมวล หรือการไถกลบเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเกษตรมูลค่าสูงและเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลดการเผาในพื้นที่การเกษตร - เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรอบรมด้านเครื่องจักรกลการเกษตร - เพื่อสร้างรายได้เสริมจากการแปรรูปเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่ม
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ๑ กลุ่ม ๒. จำนวนพื้นที่ที่มีการอัดฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น ๑๐% ของพื้นที่ทั้งหมด
๕. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ทำนา หมู่ ๔ ตำบลห้วยร่วม อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	- การจัดอบรมให้ความรู้เรื่อง เครื่องจักรกลทางการเกษตรสำหรับการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - การสนับสนุนเครื่องจักรกลทางการเกษตร เครื่องอัดฟางพร้อมแทรกเตอร์

งบประมาณ	เทอร์เลอร์สำหรับลากฟางข้าว ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	๑. อบต. ๒. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ๑. อบต. ๒. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๐. ผลผลิต (Output)	- เครื่องอัดฟางข้าว และ เทอร์เลอร์ขนฟาง - จำนวนพื้นที่ที่มีการอัดฟางข้าว
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร - เพิ่มมูลค่าให้กับเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน
๒. หลักการและเหตุผล	สินค้ามะม่วงเป็นสินค้าเศรษฐกิจของชุมชน แต่ปัญหาหลักด้านการผลิตคือการขาดแคลนแหล่งน้ำ ทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาการผลิตมะม่วงที่มีคุณภาพและไม่สามารถทำการผลิตมะม่วงนอกฤดูได้ และมะม่วงในฤดูมักประสบปัญหาผลผลิตล้นตลาด และราคาตกต่ำ
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อจัดหาแหล่งน้ำทางการเกษตรเพิ่มเติมให้เพียงพอ ๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ได้รับการสนับสนุนบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์
๕. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านหนองตะเคียน หมู่ที่ ๑ ตำบลคลองทราย อำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	ติดตั้งระบบน้ำบาดาล
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทราย
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรมีแหล่งน้ำในการทำเกษตร
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ผลผลิตมีคุณภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์
๒. หลักการและเหตุผล	การทำแห้งผลิตผลทางการเกษตรด้วยระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อช่วยลดต้นทุนการใช้พลังงานสร้างโอกาสในการแข่งขันเพิ่มรายได้ สร้างงาน และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. ใช้พลังงานทดแทนในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า ๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	โรงเรือนระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ ขนาด ๖x๘ เมตร จำนวน ๑ หลัง
๕. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านหนองตะเคียน หมู่ที่ ๑ ตำบลคลองทราย อำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	สร้างโรงเรือนระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	โรงเรือนระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ ๖๐๐,๐๐๐ บาท - องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทราย - สำนักงานพลังงานจังหวัดพิจิตร - สำนักงานเกษตรอำเภอสากเหล็ก
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทราย - สำนักงานเกษตรอำเภอสากเหล็ก
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	๖๐๐,๐๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตมะม่วงแปรรูปได้ โดยการใช้พลังงานแสงอาทิตย์
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีสินค้าเกษตรแปรรูปที่ได้มาตรฐาน มีตลาดจำหน่ายและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการยกระดับการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ด้วยเทคโนโลยีพลังงานทดแทนเพื่อการลดต้นทุนอย่างยั่งยืน
๒. หลักการและเหตุผล	ในปัจจุบัน การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ประสบกับความท้าทายอย่างรุนแรงจาก "ภาวะต้นทุนการผลิตผันผวน" โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิงและกระแสไฟฟ้า ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในระบบชลประทานและการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร แม้ว่าเกษตรกรในหมู่บ้านจะมีทักษะความเชี่ยวชาญสูงจนสามารถสร้างผลผลิตได้สูงถึง ๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ แต่ผลกำไรสุทธิกลับถูกกดทอนลงด้วยรายจ่ายด้านพลังงานที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการเกษตรคาร์บอนต่ำและการลดต้นทุนการผลิต หมู่บ้านจึงเล็งเห็นความสำคัญในการนำ "พลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell)" และ "พลังงานชีวมวล (Biomass)" จากเศษวัสดุเหลือใช้ (ซึ่งข้าวโพด/ตอซัง) มาทดแทนพลังงานหลัก เพื่อเปลี่ยนต้นทุนพลังงานให้เป็นกำไรที่ยั่งยืน
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑.เพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิงในกระบวนการผลิตและสูบน้ำ ๒.เพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดในภาคการเกษตร ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๓.เพื่อสร้างต้นแบบหมู่บ้านเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) ที่พึ่งพาตนเองด้านพลังงานได้
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑.เชิงเศรษฐกิจ -ลดต้นทุนค่าพลังงาน (น้ำมัน/ไฟฟ้า) ลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐-๔๐ ต่อปี ๒.เชิงสิ่งแวดล้อม -ลดการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร โดยนำมาแปรรูปเป็นพลังงานหรือปุ๋ย ๑๐๐%
๕. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ ๘ ต.หนองโสน อ.สามง่าม จ. พิจิตร
๖. กิจกรรมหลัก	
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	กิจกรรมที่ ๑ : ติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Pump for Irrigation)
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	-เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร -ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค ๓ -พลังงานจังหวัดพิจิตร

	-วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร -สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร -สำนักงานเกษตรอำเภอสามงาม
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	งบประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ ๘ ต.หนองโสน อ.สามง่าม จ. พิจิตร
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ ๘ ต.หนองโสน อ.สามง่าม จ. พิจิตร มีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นจากการลดรายจ่ายค่าพลังงานอย่างถาวร - หมู่บ้านกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรยั่งยืนและพลังงานสะอาดระดับจังหวัด - สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ของประเทศ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร
๒. หลักการและเหตุผล	ในปัจจุบันประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้ประสบปัญหาหมอกควัน ปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมี สาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่งทั้งในพื้นที่ป่า และพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อ สุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำ อาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดย มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบ ดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และ มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริม การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีเป้าหมายในการ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึง ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตร ปลอดภัยการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ในระยะต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรกรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เติบโตปริมาณ จำนวนเกษตรกร ๓๐ ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ๒. เติบโตคุณภาพ ร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการลดต้นทุนจากการใช้เศษวัสดุทางการเกษตร
๕. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลดงป่าคำ อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา
๖. กิจกรรมหลัก	

๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	การส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ๑. วิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ข้อมูลจำนวน จุดสะสมความร้อน ๒. ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้สามารถเป็นวิทยากรด้านการทำการเกษตรปลอดการเผา ๓. สาธิตการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทนการเผา ๔. ส่งเสริมการรวมกลุ่ม & สร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา ๕. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เครือข่ายต้นแบบชุมชนเกษตร ปลอดการเผา หรือสื่อการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร หรือเอกสารวิชาการ ๕,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิจิตร เทศบาลตำบลงิ้วคำ
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	สนับสนุนเครื่องจักรกล ๑. เครื่องอัดฟาง เพื่อลดพื้นที่ในการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร ๕๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิจิตร เทศบาลตำบลงิ้วคำ
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิจิตร เทศบาลตำบลงิ้วคำ
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	กิจกรรมที่ ๑ งบประมาณ ๕,๐๐๐ บาท กิจกรรมที่ ๒ งบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท (เทศบาลงิ้วคำ)
๑๐. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า ๒๕ ราย ๒. มีเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาในพื้นที่
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดพื้นที่ลดการเผาผลาญจากปี ๒๕๖๐ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายสินค้า

สถานการณ์การผลิตข้าวในปี จังหวัดพิจิตร ปี 2568

เกษตรกร
76,950
ครัวเรือน

พื้นที่เพาะปลูก
1,710,192
ไร่

ผลผลิตรวม
993,109
ตัน

ผลผลิตเฉลี่ย
608
กก./ไร่

3 อำเภอพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด
ปี 2568/69

1 อ.โพทะเล
208,358 ไร่

2 อ.ตะพานหิน
200,105 ไร่

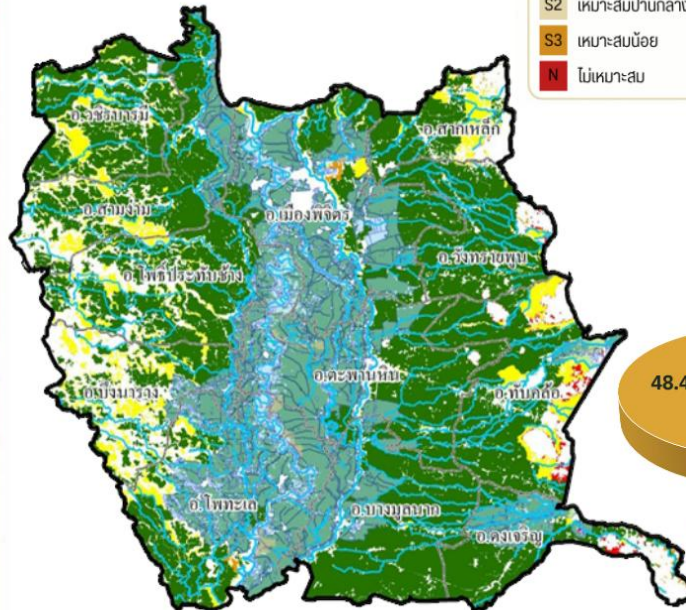

3 อ.เมืองพิจิตร
188,496 ไร่

รวม 3 อำเภอ คิดเป็น 34.9% ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด

แผนที่จังหวัดพิจิตร

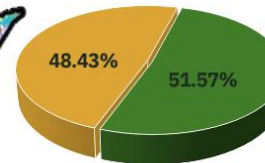

ความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก

S1	เหมาะสมสูง	1,776,192	ไร่	(90.9%)
S2	เหมาะสมปานกลาง	171,259	ไร่	(8.7%)
S3	เหมาะสมน้อย	14,906	ไร่	(0.8%)
N	ไม่เหมาะสม	10,268	ไร่	(0.5%)

กลุ่มเกษตรกร

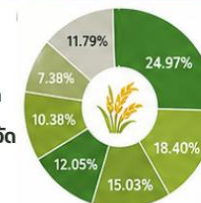
ระบบแปลงใหญ่
86 แปลง
98,893.50 ไร่
เกษตรกร 3,713 ราย

● การกระจายภายในจังหวัด
● การกระจายภายนอกจังหวัด

ข้อมูลการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว นาปี
ปีการผลิต 2568/69 จำแนกตามสายพันธุ์ข้าว (ข้อมูล ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2568)

อันดับ	พันธุ์ข้าว	พื้นที่ปลูก (ไร่)	สัดส่วน
1	กข 41	373,671	24.97
2	ข้าวหอมมะลิ 105	275,305	18.40
3	กข 79	224,872	15.03
4	พิษณุโลก 80	180,352	12.05
5	กข 85	155,395	10.38
6	พิษณุโลก 2	110,419	7.38
7	อื่นๆ	176,402	11.79
รวม		1,496,416	100%

ประเด็นสำคัญ

- ✓ ข้าว กข 41 เป็นสายพันธุ์หลัก
- ✓ 3 สายพันธุ์หลักแรก ครองพื้นที่ 58.4%
- ✓ ข้าวหอมมะลิ 105 เป็นพันธุ์ที่มีพื้นที่ปลูกมาก สังก่อนบกกบาทของตลาดข้าวคุณภาพและการส่งออก

พื้นที่เก็บเกี่ยว
1,654,307 ไร่

พื้นที่เสียหาย
55,884.58 ไร่
(3.27% ของพื้นที่ปลูก)

ผลผลิตลดลงจากปีก่อน
91,439 ตัน
(8.43%)

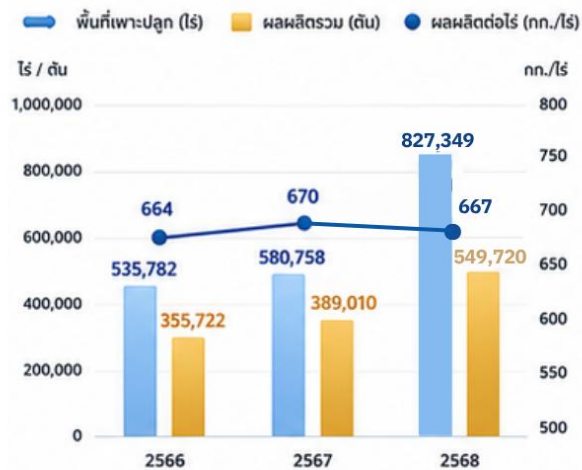
ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น
608 กก./ไร่
จากปีก่อน 605 กก./ไร่

สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง จังหวัดพิจิตร ปี 2568

แนวโน้ม 3 ปีย้อนหลัง

พื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น
+ 291,567 ไร่
(+54.4%)

ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้น
+ 193,998 ตัน
(+54.5%)

ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น
เฉลี่ย
+ 4.5 กก./ไร่
(+0.68%)

3 อำเภอพื้นที่เพาะปลูกสูงสุด

- 1 อ.เมืองพิจิตร 143,224 ไร่
- 2 อ.โพทะเล 133,892 ไร่
- 3 อ.สามง่าม 99,981 ไร่

รวม 3 อำเภอ 377,097 ไร่
คิดเป็น 45.6% ของพื้นที่ปลูกทั้งจังหวัด

3 อำเภอผลผลิตรวมสูงสุด

- 1 อ.เมืองพิจิตร 100,193 ตัน
- 2 อ.โพทะเล 89,127 ตัน
- 3 อ.ตะพานหิน 66,766 ตัน

ผลผลิตรวมทั้งจังหวัด 549,720 ตัน

เกษตรกร
40,689
ครัวเรือน

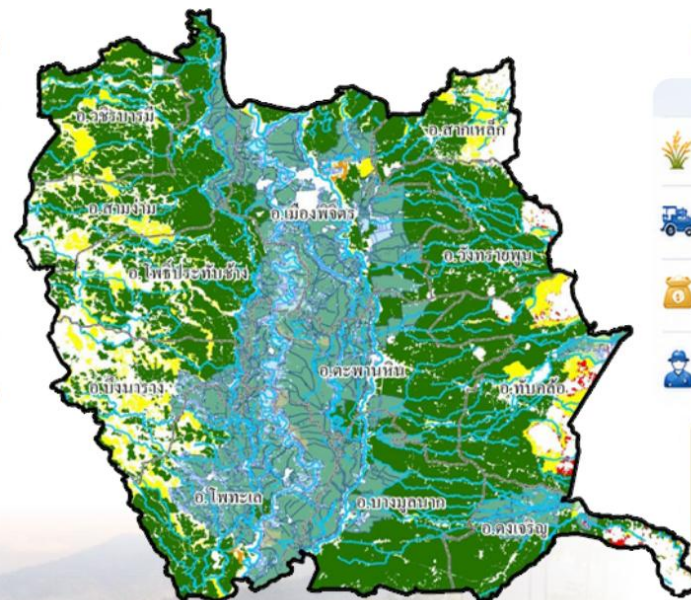
พื้นที่เพาะปลูก
827,349
ไร่

ผลผลิตรวม
549,720
ตัน

ผลผลิตเฉลี่ย
667
กก./ไร่

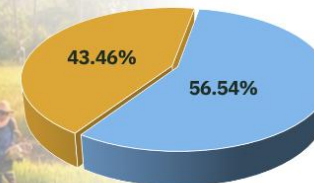

เปรียบเทียบ นาปี vs นาปรัง

รายการ	นาปี (2568/69)	นาปรัง (2568)
พื้นที่เพาะปลูก	1,710,192 ไร่	827,349 ไร่
ผลผลิตรวม	993,109 ตัน	549,720 ตัน
ผลผลิตต่อไร่	608 กก./ไร่	667 กก./ไร่
เกษตรกร	76,950 ราย	40,689 ราย

ความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก

S1	เหมาะสมสูง	1,776,192 ไร่	(90.9%)
S2	เหมาะสมปานกลาง	171,259 ไร่	(8.7%)
S3	เหมาะสมน้อย	14,906 ไร่	(0.8%)
N	ไม่เหมาะสม	10,268 ไร่	(0.5%)

- การกระจายภายในจังหวัด
- การกระจายภายนอกจังหวัด

อ้อยโรงงาน จังหวัดพิจิตร

เกษตรกร
1,563
ราย

พื้นที่เพาะปลูก
70,074
ไร่

ผลผลิต
679,718
ตัน

ผลผลิตต่อไร่
9,700
กก./ไร่

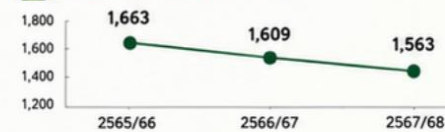
มูลค่าผลผลิต
763.23
ล้านบาท

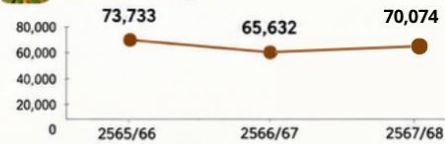
แนวโน้มการผลิต 3 ปี ย้อนหลัง

จำนวนเกษตรกร (ราย)

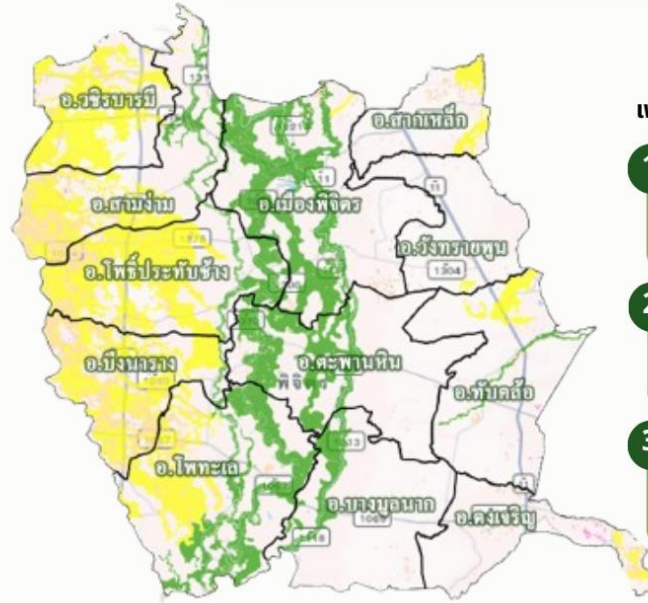
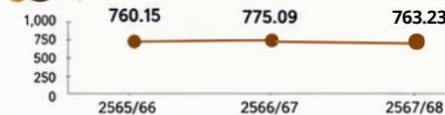
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)

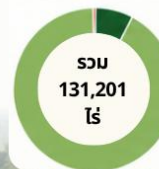
ผลผลิต (ตัน)

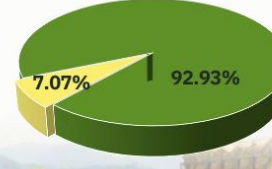
มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)

ความเหมาะสมของพื้นที่ปลูก (Agri-Map)

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ (ไร่)	สัดส่วน
S1 เหมาะสมสูง	7,710	6.0%
S2 เหมาะสมปานกลาง	121,100	93.7%
S3 เหมาะสมน้อย	0	0.0%
N ไม่เหมาะสม	2,391	0.3%

3 อำเภอ

เพาะปลูกมากที่สุด

- 1 อ.บึงนาราง
24,313 ไร่
34.70%
- 2 สามง่าม
18,781 ไร่
26.80%
- 3 อ.โพธิ์ประทับช้าง
12,187 ไร่
17.39%

มูลค่าทางเศรษฐกิจ 3 ปี

ประเด็นสำคัญ (Key Insights)

อ้อยโรงงานของจังหวัดพิจิตรในปี 2567/68 มีแนวโน้ม พื้นที่ด้านการผลิตอย่างชัดเจน โดยผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นเป็น 679,718 ตัน สูงที่สุดในรอบ 3 ปี และมีผลผลิตเฉลี่ย 9.7 ตัน/ไร่ ขณะที่พื้นที่เพาะปลูกกลับขยายตัวหลังจากลดลงในปีก่อน อย่างไรก็ตาม จำนวนเกษตรกรยังลดลงต่อเนื่อง และ มูลค่าต่อไร่ลดลง 7.65% สะท้อนว่ารายได้ของเกษตรกรยังไม่ได้เพิ่มตามปริมาณผลผลิต ดังนั้น แนวทางการพัฒนาควรมุ่ง ยกระดับคุณภาพผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มมูลค่าตลอดห่วงโซ่อุปทาน มากกว่าการขยายพื้นที่เพาะปลูกเพียงอย่างเดียว

- การกระจายภายในจังหวัด
- การกระจายภายนอกจังหวัด

มูลค่าต่อไร่ (บาท/ไร่)

ปี	2565/66	2566/67	2567/68
มูลค่าต่อไร่ (บาท/ไร่)	10,310	11,810	10,893

ลดลง -7.65%
จากปี 2566/67

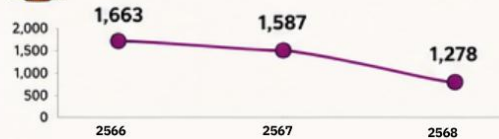
มันสำปะหลัง จังหวัดพิจิตร

แนวโน้มการผลิต 3 ปีย้อนหลัง

จำนวนเกษตรกร (ราย)

พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)

พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)

ผลผลิตรวม (ตัน)

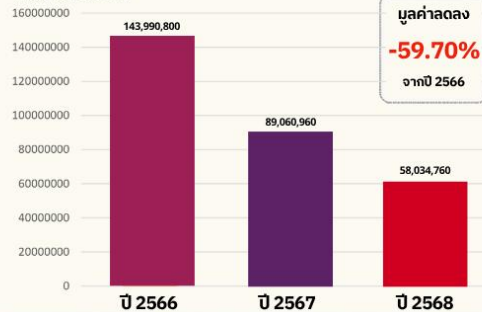

มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)

มูลค่าทางเศรษฐกิจ 3 ปี

หน่วย : ล้านบาท

มูลค่าผลผลิตปี 2568 ลดลงมากกว่าครึ่งหนึ่งของปี 2566 สาเหตุหลักจากพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตลดลง

ประสิทธิภาพการผลิต

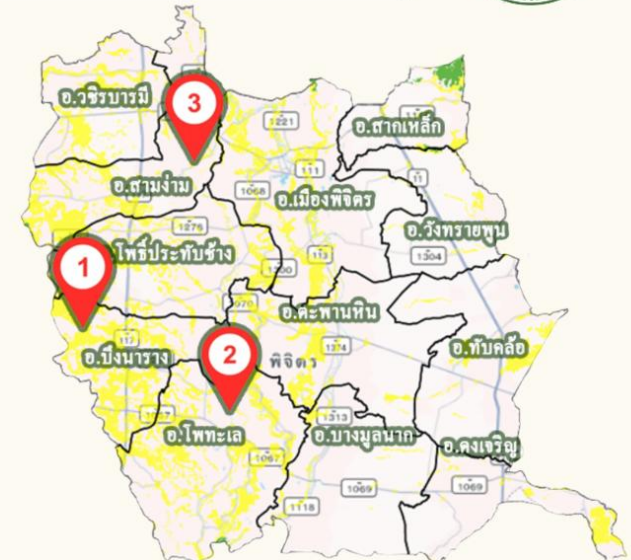
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)				มูลค่าต่อไร่ (บาท/ไร่)			
2566	2567	2568		2566	2567	2568	
3,237	3,102	3,041	▼ -6.1% จากปี 66	9,387	8,437	5,383	▼ 42.66% จากปี 66

* ราคาขายโรงงานเฉลี่ยปี 2568 = 1.77 บาท/กก.

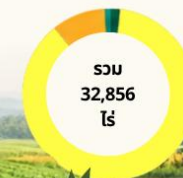
3 อำเภอ

เพาะปลูกมากที่สุด

- 1 อ.บึงนาราง
2,176 ไร่
19.71%
- 2 อ.โพทะเล
1,942 ไร่
17.59%
- 3 อ.สามง่าม
1,887 ไร่
17.09%

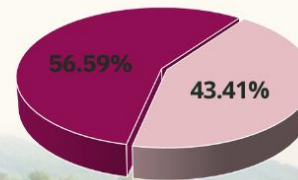

ความเหมาะสมของพื้นที่ปลูก (Agri-Map)

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ (ไร่)	สัดส่วน
S1 เหมาะสมสูง	425	1.29%
S2 เหมาะสมปานกลาง	19,532	59.44%
S3 เหมาะสมน้อย	2,560	7.80%
N ไม่เหมาะสม	10,341	31.47%

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S2) ควรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่

- การกระจายภายในจังหวัด
- การกระจายภายนอกจังหวัด

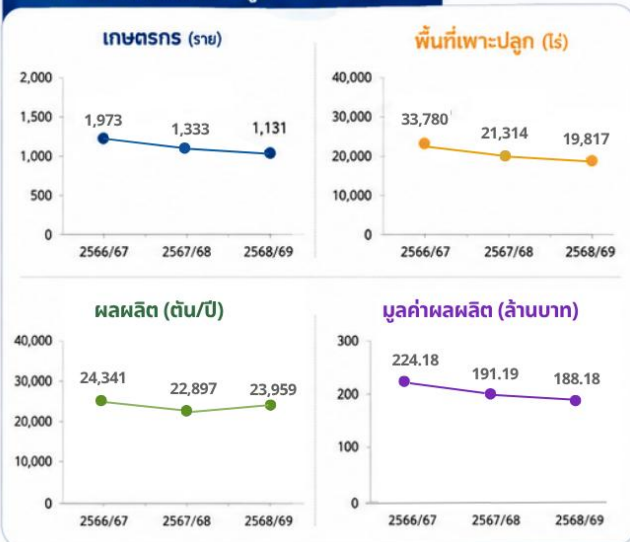

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 1

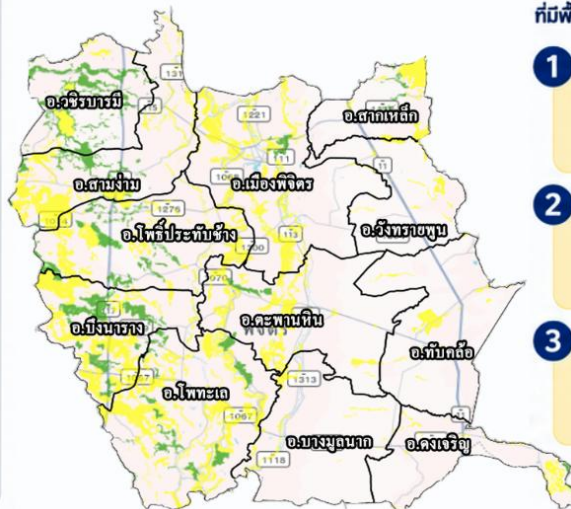
จังหวัดพิจิตร

แนวโน้มการเพาะปลูก 3 ปีย้อนหลัง

การกระจายพื้นที่เพาะปลูก (รายอำเภอ)

3 อำเภอ ที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด

- 1 บึงนาราง
5,203 ไร่
26.26%
- 2 โพธิ์ประทับช้าง
5,030 ไร่
25.38%
- 3 สามง่าม
4,071 ไร่
20.54%

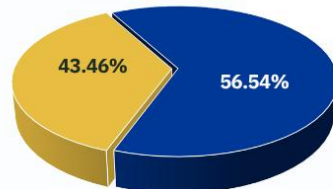
ความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map)

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ (ไร่)	สัดส่วน
สูง (S1)	3,343	13.74%
ปานกลาง (S2)	12,008	49.27%
เล็กน้อย (S3)	2,791	11.45%
ไม่เหมาะสม (N)	6,194	25.38%
รวมพื้นที่ทั้งหมด	24,336	100.00%

พื้นที่เหมาะสม (S1+S2) คิดเป็น 15,351 ไร่ 63.01% ของพื้นที่ทั้งหมด

หมายเหตุ : ปี 2568/69 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2569

ประเด็นที่ควรพิจารณา

- การกระจายภายในจังหวัด
- การกระจายภายนอกจังหวัด

สรุปภาพรวม

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 1 ปี 2568/69 จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูก 19,817 ไร่ เกือบแล้วทั้งหมด (100%)
อำเภอ บึงนาราง มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด 5,203 ไร่ (26.26%) พื้นที่
เหมาะสม (S1+S2) สำหรับการเพาะปลูก 15,351 ไร่ (63.01%)
ควรส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและการบริหารจัดการดินทุน เพื่อเพิ่มรายได้
อย่างยั่งยืน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 2

จังหวัดพิจิตร

เกษตรกร
2,095
ราย

พื้นที่เพาะปลูก
33,159
ไร่

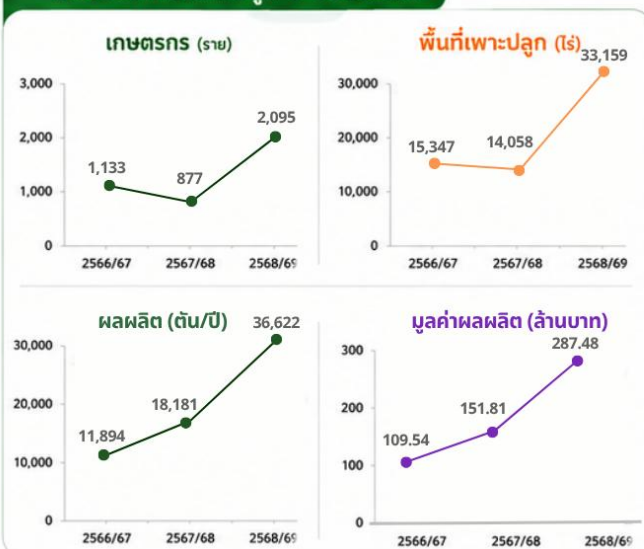
ผลผลิตรวม
36,622
ตัน

ผลผลิตต่อไร่
1,141
กก./ไร่

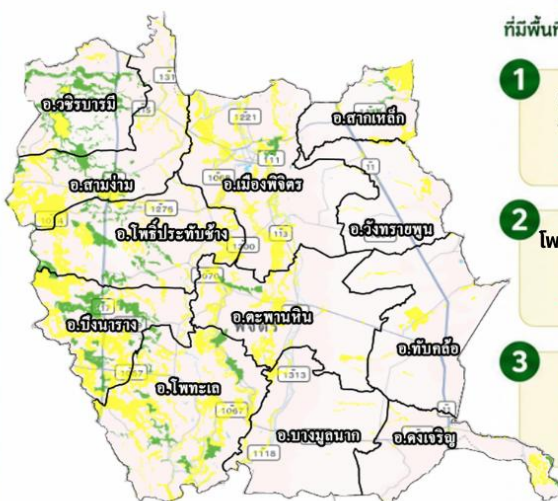

แนวโน้มการเพาะปลูก 3 ปีย้อนหลัง

หมายเหตุ : ปี 2568/69 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2569

การกระจายพื้นที่เพาะปลูก (รายอำเภอ)

3 อำเภอ

ที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด

- 1 ตะพานหิน
11,628 ไร่
30.07%
- 2 โพธิ์ประทับช้าง
6,395 ไร่
19.29%
- 3 บึงนาราง
5,915 ไร่
17.84%

ความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map)

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ (ไร่)	สัดส่วน
สูง (S1)	3,343	13.74%
ปานกลาง (S2)	12,008	49.27%
เล็กน้อย (S3)	2,791	11.45%
ไม่เหมาะสม (N)	6,194	25.38%
รวมพื้นที่ทั้งหมด	24,336	100.00%

พื้นที่เหมาะสม (S1+S2)
15,351 ไร่

คิดเป็น
63.01%
ของพื้นที่ทั้งหมด

ประเด็นที่ควรพิจารณา

ความแปรปรวน
ของสภาพอากาศ

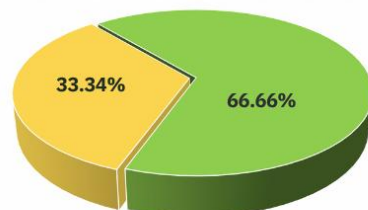
การระบาดของ
โรคและแมลงศัตรูพืช

พื้นที่บางส่วนมีความเสี่ยง
จากภัยแล้ง

ความผันผวน
ของราคาสลัด

- การกระจายภายในจังหวัด
- การกระจายภายนอกจังหวัด

สรุปภาพรวม

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 2 ปี 2568/69 จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูก 33,159 ไร่ ครอบคลุมแล้วทั้งหมด (100%)
อำเภอตะพานหิน มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด 11,628 ไร่ (30.07%) พื้นที่
เหมาะสม (S1+S2) สำหรับการเพาะปลูก 15,351 ไร่ (63.01%)
ควรส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและการบริหารจัดการต้นทุน เพื่อเพิ่มรายได้
อย่างยั่งยืน

มะม่วงน้ำดอกไม้ จังหวัดพิจิตร 2568

Premium Fruit Economy Dashboard

ไม้ผลเศรษฐกิจมูลค่าสูง สร้างรายได้มั่นคงให้เกษตรกรจังหวัดพิจิตร

เกษตรกร
1,336
ราย

พื้นที่ปลูก
14,176
ไร่

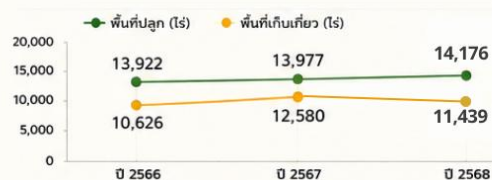
ผลผลิต
12,975
ตัน

มูลค่า ปี 2568
229.26
ล้านบาท

แนวโน้มพื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยว

แนวโน้มผลผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้ 3 ปี

ผลผลิตเพิ่มขึ้น 31.8% เมื่อเทียบกับปี 2566

ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)

ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น 22.5% เมื่อเทียบกับปี 2566

ความเหมาะสมของพื้นที่ปลูก (Agri-Map)

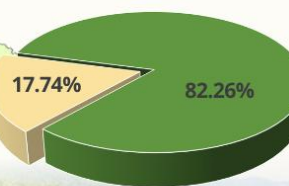
พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสมปานกลาง (S2) ควรเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

มูลค่าทางเศรษฐกิจรายอำเภอ ปี 2568 (Top 5)

อันดับ	อำเภอ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่า
1	สามง่าม	10,231	11,097	196.08	85.9%
2	วังทรายพูน	1,893	1,591	28.11	12.4%
3	เมืองพิจิตร	489	106	1.87	0.8%
4	ตะพานหิน	242	62	1.10	0.5%
5	บางมูลนาก	86	56	0.99	0.4%
รวมทั้งสิ้น		12,941	12,912	228.15	100%

Executive Insight

มะม่วงน้ำดอกไม้ไม่ใช่มะม่วงเศรษฐกิจมูลค่าสูงของจังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 13,922 ไร่ ในปี 2566 เป็น 14,176 ไร่ ในปี 2568 ขณะที่ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 926 เป็น 1,134 กิโลกรัมต่อไร่ สะท้อนถึงประสิทธิภาพการผลิตที่ดีขึ้น แม้ว่าปริมาณผลผลิตในแต่ละปีจะมีความผันผวนตามสภาพอากาศ แต่ภาพรวมยังมีแนวโน้มเติบโต โดยเฉพาะอำเภอสามง่ามซึ่งเป็นแหล่งผลิตหลัก สร้างมูลค่ากว่า 196.08 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณ 85% ของมูลค่าทั้งจังหวัด มะม่วงน้ำดอกไม้จึงถือเป็นพืชมูลค่าสูงที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรพรีเมียมและส่งออกของจังหวัดพิจิตร

การกระจายภายในจังหวัด
การกระจายภายนอกจังหวัด

ส้มโอ

จังหวัดพิจิตร 2568

ไม้ผลเศรษฐกิจมูลค่าสูง สร้างรายได้ให้เกษตรกรจังหวัดพิจิตร

เกษตรกร
1,511
ราย

พื้นที่ปลูก
16,827
ไร่

ผลผลิต
21,561
ตัน

ผลผลิตต่อไร่
1,553
กก./ไร่

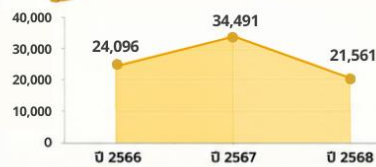
มูลค่า ปี 2568
322.02
ล้านบาท

แนวโน้มพื้นที่ปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยว 3 ปี

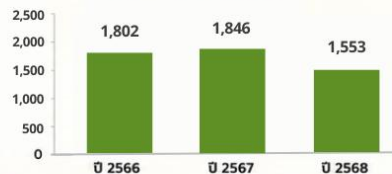

ผลผลิต (ตัน)

ผลผลิตลดลง 37.5% เมื่อเทียบกับปี 2567

ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)

ประสิทธิภาพการผลิตลดลง 15.9% เมื่อเทียบกับปี 2567

ความเหมาะสมของพื้นที่ปลูก (Agri-Map)

พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสมปานกลาง (S2) ควรเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

มูลค่าทางเศรษฐกิจรายอำเภอ ปี 2568 (Top 5)

อันดับ	อำเภอ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนมูลค่า
1	โพธิ์ประทับช้าง	12,591	18,676	280.14	86.9%
2	ตะพานหิน	2,200	1,600	24.00	7.5%
3	เมืองพิจิตร	1,753	1,146	17.19	5.3%
4	โพทะเล	107	23	0.35	0.1%
5	สากเหล็ก	58	12	0.18	0.1%
รวมทั้งสิ้น		16,824	21,468	322.02	100%

Executive Insight

ส้มโอเป็นไม้ผลเศรษฐกิจสำคัญที่สร้างมูลค่าสูงให้กับจังหวัดพิจิตร โดยปี 2568 มีพื้นที่ปลูก 16,824 ไร่ ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ขณะที่พื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 14,318 ไร่ สะท้อนว่าสวนเข้าสู่วัยให้ผลผลิตมากขึ้น แต่ผลผลิตลดลงจาก 34,491 ตัน ในปี 2567 เหลือ 21,468 ตัน ในปี 2568 เนื่องจากสภาพอากาศและการออกดอกที่ไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ลดลงมาอยู่ที่ 1,519 กก./ไร่ อย่างไรก็ตามส้มโอยังสร้างมูลค่าสูงถึง 322.02 ล้านบาท โดยอำเภอโพธิ์ประทับช้างเป็นแหล่งผลิตหลัก คิดเป็น 86.9% ของมูลค่าทั้งจังหวัด จึงควรส่งเสริมการจัดการคุณภาพและการตลาด เพื่อรักษาความเป็นผู้นำของส้มโอพิจิตรต่อไป

ภาคผนวก ข

บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์
ของจังหวัดพิจิตร SWOT Analysis

ส่วนที่ 3

บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพิจิตร SWOT Analysis

การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายใน (McKinsey 7S)

ฐานทุนการพัฒนาภาคการเกษตรจังหวัดพิจิตร (จุดแข็ง) และ โจทย์ท้าทายในการพัฒนา (จุดอ่อน)

จากการทบทวน “จุดแข็ง” และ “จุดอ่อน” ของภาคการเกษตรจังหวัดพิจิตรตามกรอบ McKinsey 7S พบว่า จังหวัดมีฐานทุนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรจำนวน 5 ฐานทุน ซึ่งแต่ละฐานทุนยังมีโจทย์ท้าทายที่ต้องได้รับการยกระดับ เพื่อเพิ่มศักยภาพและสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

1. ฐานทุน (จุดแข็ง) “ทรัพยากรและศักยภาพการผลิต” : จังหวัดพิจิตรมีทรัพยากรดิน น้ำ และพื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมต่อการผลิตสินค้าเกษตรที่หลากหลาย มีแหล่งผลิตสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัด และมีศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวที่สนับสนุนการผลิตในพื้นที่ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของภาคการเกษตรจังหวัด โจทย์ท้าทายในการพัฒนา (จุดอ่อน) แม้ว่าจังหวัดจะมีศักยภาพด้านทรัพยากรการผลิต แต่ยังมีโจทย์สำคัญที่ต้องยกระดับ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่นอกเขตชลประทาน การลดผลกระทบจากอุทกภัยในพื้นที่เสี่ยง และการเพิ่มการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

2. ฐานทุน (จุดแข็ง) “โครงสร้างพื้นฐานและการสร้างมูลค่าทางการเกษตร” : จังหวัดมีโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาภาคการเกษตร ทั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว สหกรณ์การเกษตร โรงแปรรูปสมุนไพรมาตรฐาน GMP วิทยาลัยชุมชน และมีแนวทางการพัฒนาตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) เพื่อเชื่อมโยงการผลิต การแปรรูป และการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โจทย์ท้าทายในการพัฒนา (จุดอ่อน) การพัฒนาภาคการเกษตรยังต้องยกระดับความเข้มแข็งของโครงสร้างการรวมกลุ่มเกษตรกร เพิ่มอำนาจการต่อรองทางการตลาด พัฒนาความต่อเนื่องของการดำเนินงานของกลุ่ม รวมถึงลดข้อจำกัดด้านการถือครองที่ดินและรองรับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างแรงงานภาคการเกษตร

3. ฐานทุน (จุดแข็ง) “องค์กร บุคลากร และเครือข่ายการพัฒนา” : จังหวัดมีหน่วยงานด้านการเกษตรครบทุกภารกิจ พร้อมบุคลากร เกษตรกรต้นแบบ ประชาชนเกษตรกร Smart Farmer, Young Smart Farmer และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง โจทย์ท้าทายในการพัฒนา (จุดอ่อน) จังหวัดยังต้องยกระดับศักยภาพบุคลากรและเกษตรกร ให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตร เสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน และลดข้อจำกัดด้านอัตราค่าจ้างและภาระงานของบุคลากรภาครัฐ

4. ฐานทุน (จุดแข็ง) องค์ความรู้ นวัตกรรม และการบริหารจัดการ : จังหวัดมีองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร พร้อมกลไกการบริหารจัดการและการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่ สนับสนุนการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวคิด BCG

Economy และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โจทย์ท้าทายในการพัฒนา (จุดอ่อน) การพัฒนายังต้อง ยกระดับทักษะของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การประยุกต์ใช้ AI การพัฒนาทักษะด้าน ผู้ประกอบการ การจัดทำบัญชีและการใช้ข้อมูล รวมทั้งเสริมประสิทธิภาพของระบบข้อมูลและการบูรณาการ การทำงานระหว่างหน่วยงาน

5. ฐานทุน (จุดแข็ง) ค่านิยมและทิศทางการพัฒนา : จังหวัดมีทิศทางการพัฒนาภาคการเกษตรที่ ชัดเจน โดยบุคลากรในภาคการเกษตรมีค่านิยมร่วมในการยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ส่งเสริม การทำงานแบบบูรณาการ การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน โจทย์ท้าทายใน การพัฒนา (จุดอ่อน) การพัฒนาภาคการเกษตรยังต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดและพฤติกรรมของ เกษตรกร ทั้งการลดการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร การปรับจากการผลิตที่เน้นปริมาณสู่คุณภาพ การส่งเสริม การรวมกลุ่ม การเปิดรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนการสร้างวินัยทางการเงินและการเป็น ผู้ประกอบการเกษตร

บทสรุปเชิงสังเคราะห์ การทบทวน SWOT สะท้อนให้เห็นว่า จังหวัดพิจิตรมีฐานทุนการพัฒนาภาค การเกษตรที่เชื่อมโยงกันทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ฐานทุนทรัพยากรและศักยภาพการผลิต ฐานทุนโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างมูลค่า ฐานทุนองค์กร บุคลากรและเครือข่ายการพัฒนา ฐานทุนองค์ความรู้ นวัตกรรมและการ บริหารจัดการ และฐานทุนค่านิยมและทิศทางการพัฒนา ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการขับเคลื่อน ภาคการเกษตรของจังหวัด อย่างไรก็ตาม แต่ละฐานทุนยังมี โจทย์ท้าทายในการพัฒนา ที่จำเป็นต้องได้รับการ ยกระดับ ทั้งด้านทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐาน ศักยภาพของคน การประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมของเกษตรกร เพื่อให้สามารถต่อยอดศักยภาพที่มีอยู่และ ยกระดับภาคการเกษตรของจังหวัดสู่การเติบโตที่มีประสิทธิภาพ แข่งขันได้ และยั่งยืน

สภาพแวดล้อมภายนอก

บริบทและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาภาคการเกษตร (Mega Trends)

ปัจจุบันภาคการเกษตรของโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และภูมิรัฐศาสตร์ ส่งผลให้รูปแบบการผลิต การค้า และการบริโภคสินค้าเกษตร เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาภาคการเกษตรในปัจจุบันจึงไม่สามารถพึ่งพาศักยภาพภายในพื้นที่เพียง อย่างเดียว แต่จำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทและแนวโน้มของโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

หนึ่งในแนวโน้มที่สำคัญ คือ การให้ความสำคัญกับ ความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้หลายประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและเพิ่มการสำรองสินค้า

เกษตร ส่งผลให้สินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าว ยังคงเป็นสินค้ายุทธศาสตร์ของโลก แม้ว่าการแข่งขันด้านการส่งออกจะทวีความรุนแรงจากประเทศคู่แข่งสำคัญก็ตาม

ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ได้กลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคการเกษตร ทั้งความแปรปรวนของปริมาณน้ำฝน ภัยแล้ง อุทกภัย และการเกิดโรคอุบัติใหม่ในพืชและสัตว์ ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศกลายเป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนาภาคการเกษตรในอนาคต

ในด้านเทคโนโลยี โลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุคของ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) เทคโนโลยีดิจิทัล และเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) ซึ่งถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การพยากรณ์ผลผลิต การจัดการทรัพยากร การตรวจวินิจฉัยโรคพืช การใช้ภาพถ่ายดาวเทียม และระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้า (Traceability) ส่งผลให้การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลกลายเป็นปัจจัยสำคัญของการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและความสามารถในการแข่งขัน

นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมน้อยลง ทำให้การพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ การส่งเสริมผู้ประกอบการเกษตร และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อทดแทนแรงงาน กลายเป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว

พร้อมกันนี้ แนวคิด เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) และ เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Economy) กำลังกลายเป็นมาตรฐานใหม่ของการค้าโลก ประเทศคู่ค้าและผู้บริโภคให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การตรวจสอบย้อนกลับ และมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าเกษตร ส่งผลให้การผลิตสินค้าเกษตรที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนกลายเป็นโอกาสสำคัญของประเทศไทยในอนาคต

ในขณะเดียวกัน ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก และพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ยังคงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อราคาล้างงาน ต้นทุนปัจจัยการผลิต การค้าระหว่างประเทศ และความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทยอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น การพัฒนาภาคการเกษตรในอนาคตจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งศักยภาพภายในและการเปลี่ยนแปลงของบริบทภายนอก เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างเท่าทันและใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป Mega Trends ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร

Mega Trends	ผลกระทบต่อภาคการเกษตร
Food Security	ความต้องการอาหารและสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น ข้าวและอาหารมีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น
Climate Change	ภัยแล้ง น้ำท่วม สภาพอากาศแปรปรวน และโรคอุบัติใหม่ ส่งผลกระทบต่อการผลิต
AI & Digital Agriculture	เทคโนโลยีและข้อมูลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด
Aged Society	แรงงานภาคการเกษตรลดลง เกษตรกรมีอายุสูงขึ้น จำเป็นต้องพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่
Green & Carbon Economy	ตลาดโลกให้ความสำคัญกับการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลดก๊าซเรือนกระจก และ Carbon Credit
Global Trade Competition	การแข่งขันสินค้าเกษตรในตลาดโลกสูงขึ้น ต้องเพิ่มคุณภาพและสร้างมูลค่าเพิ่ม
Geopolitics	ความขัดแย้งระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อต้นทุนพลังงาน ปุ๋ย โลจิสติกส์ และการค้าระหว่างประเทศ
Consumer Behavior	ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณภาพ ความปลอดภัย มาตรฐาน และการตรวจสอบย้อนกลับของสินค้า

นัยต่อการพัฒนาภาคการเกษตรจังหวัดพิจิตร [Implications for Phichit]

การเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกสะท้อนให้เห็นว่า จังหวัดพิจิตรจำเป็นต้องเร่งยกระดับภาคการเกษตรจากการผลิตเชิงปริมาณไปสู่การผลิตที่เน้นคุณภาพ มูลค่าเพิ่ม และความยั่งยืน โดยอาศัยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร การสร้างผู้ประกอบการเกษตรรุ่นใหม่ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันตลอดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) จังหวัดพิจิตรมีศักยภาพจากการเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศ มีฐานทุนด้านทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร เครือข่าย องค์ความรู้ และระบบการบริหารจัดการที่พร้อมต่อการพัฒนา หากสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสภายนอก ควบคู่กับการยกระดับ ฐานทุนการพัฒนา (จุดแข็ง)

และตอบโจทย์ ความท้าทายในการพัฒนา (จุดอ่อน) ได้อย่างเหมาะสม จะเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับภาคการเกษตรของจังหวัดให้สามารถแข่งขันได้ สร้างมูลค่าเพิ่ม และเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคต

บทเชื่อมเข้าสู่การวิเคราะห์ PESTEL : จากบริบทและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จังหวัดพิจิตรจำเป็นต้องประเมินทั้ง โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Threats) ที่เกิดจากปัจจัยภายนอกอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและบริบทของพื้นที่ ดังนั้น จึงได้นำกรอบการวิเคราะห์ PESTEL Analysis มาใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย เพื่อระบุปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาภาคการเกษตรของจังหวัดในระยะต่อไป

การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายนอก (PESTEL Analysis)

1. ปัจจัยด้านการเมืองและนโยบาย (Political & Policy Factors)

สถานการณ์สำคัญ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ภาคการเกษตรทั่วโลกกำลังเข้าสู่ยุคของ “การผลิตที่ขับเคลื่อนด้วยนโยบาย ความยั่งยืน และมาตรฐานสากล” มากกว่าการแข่งขันด้านปริมาณเพียงอย่างเดียว หลายประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรเพื่อรองรับความต้องการของตลาดโลก

ประเทศไทยได้กำหนดทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวโน้มดังกล่าว ผ่านนโยบายสำคัญ เช่น การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy) การยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การส่งเสริมเกษตรอัจฉริยะ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทย ขณะเดียวกัน สถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ของโลกยังคงมีความผันผวน ทั้งสงคราม ความขัดแย้งทางการค้า ความไม่แน่นอนของห่วงโซ่อุปทาน และมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีไขว่คว้า (Non-Tariff Measures) ส่งผลให้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยอาหาร และการผลิตที่รับผิดชอบต่อสังคม กลายเป็นเงื่อนไขสำคัญของการค้าระหว่างประเทศ

สำหรับจังหวัดพิจิตร การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายดังกล่าวนับเป็นทั้งโอกาสและความท้าทาย เนื่องจากจังหวัดมีศักยภาพด้านการผลิตสินค้าเกษตรที่หลากหลาย และมีฐานทุนที่พร้อมต่อการยกระดับสู่เกษตรมูลค่าสูง หากสามารถเชื่อมโยงนโยบายระดับประเทศกับการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โอกาสในการพัฒนา การให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางอาหารของหลายประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยยังคงมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าเกษตรของโลก ซึ่งเปิดโอกาสให้จังหวัดพิจิตรสามารถต่อยอดศักยภาพด้านการผลิตข้าว พืชเศรษฐกิจ ปศุสัตว์ และประมง ไปสู่การผลิตสินค้าเกษตร

คุณภาพและสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่ตอบสนองความต้องการของตลาด นโยบาย BCG Economy และการลดก๊าซเรือนกระจก เปิดโอกาสให้จังหวัดพัฒนารูปแบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การลดการเผา การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การผลิตสินค้าเกษตรคาร์บอนต่ำ และการเข้าสู่ตลาดคาร์บอนเครดิตในอนาคต การสนับสนุนด้านเกษตรอัจฉริยะ เทคโนโลยีดิจิทัล และ AI จากภาครัฐ ยังช่วยให้จังหวัดสามารถยกระดับระบบการผลิต การบริหารจัดการข้อมูล และการวางแผนการผลิตบนฐานข้อมูลที่แม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ การผลักดันนโยบายการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ยังเอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูป การสร้างตราสินค้า การเชื่อมโยงตลาด และการยกระดับผู้ประกอบการเกษตรของจังหวัด

ประเด็นที่ต้องเตรียมรับมือ แม้ว่านโยบายภาครัฐจะเอื้อต่อการพัฒนา แต่การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและนโยบายในแต่ละช่วงเวลา อาจส่งผลให้แนวทางการสนับสนุน งบประมาณ หรือโครงการต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย หากจังหวัดไม่มีระบบการขับเคลื่อนที่เข้มแข็ง การพัฒนาที่ริเริ่มไว้ อาจขาดความต่อเนื่อง มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและมาตรฐานการค้าระหว่างประเทศมีแนวโน้มเข้มงวดมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบย้อนกลับ การลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ หรือข้อกำหนดด้านความปลอดภัยอาหาร หากเกษตรกรและผู้ประกอบการไม่สามารถปรับตัวได้ อาจส่งผลต่อโอกาสในการแข่งขันและการส่งออกสินค้าเกษตร ความผันผวนของสถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ รวมถึงความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก อาจส่งผลต่อราคาสินค้าเกษตร ต้นทุนปัจจัยการผลิต และตลาดส่งออก ซึ่งจังหวัดจำเป็นต้องเตรียมระบบข้อมูลและกลไกติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด อีกทั้ง การนำนโยบายระดับประเทศไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ยังต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ภาคเอกชน และเกษตรกร เพื่อให้เกิดการบูรณาการและการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ

บทสรุปเชิงสังเคราะห์ ปัจจัยด้านการเมืองและนโยบายกำลังเป็น แรงผลักดันสำคัญของการเปลี่ยนแปลงภาคการเกษตรไทย จากระบบการผลิตแบบเดิม สู่การผลิตที่มุ่งเน้นคุณภาพ มูลค่า นวัตกรรม และความยั่งยืน จังหวัดพิจิตรมีโอกาสใช้ประโยชน์จากทิศทางนโยบายดังกล่าว เพื่อยกระดับสินค้าเกษตรและสร้างความสามารถในการแข่งขันของจังหวัด อย่างไรก็ตาม ความไม่แน่นอนของนโยบาย การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก และมาตรฐานการค้าระหว่างประเทศที่เข้มงวดขึ้น เป็นโจทย์สำคัญที่จังหวัดต้องเตรียมความพร้อม ทั้งด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการ การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร และการสร้างกลไกความร่วมมือ เพื่อให้สามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากนโยบายได้อย่างเต็มศักยภาพ

ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการเมืองและนโยบายสามารถสังเคราะห์เป็นประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา ดังนี้

1. ขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศและทิศทางการพัฒนาโลก มุ่งเชื่อมโยงการดำเนินงานของจังหวัดกับนโยบายสำคัญของประเทศ เช่น ความมั่นคงทางอาหาร BCG Economy เกษตรอัจฉริยะ และการลดก๊าซเรือนกระจก เพื่อให้สามารถเข้าถึงโอกาสด้านงบประมาณ เทคโนโลยี และการลงทุนได้อย่างต่อเนื่อง

2. ยกระดับระบบการผลิตให้รองรับมาตรฐานการค้าและข้อกำหนดสากล ส่งเสริมมาตรฐานการผลิต ระบบตรวจสอบย้อนกลับ และการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและรองรับ ข้อกำหนดของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

3. สร้างความเข้มแข็งของกลไกการบูรณาการและการขับเคลื่อนนโยบายในระดับจังหวัด พัฒนาระบบการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ และสร้างความต่อเนื่องของการดำเนินงาน แม้มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรหรือผู้บริหาร

4. พัฒนาระบบข้อมูลและการติดตามสถานการณ์เชิงนโยบาย พัฒนาระบบข้อมูลและระบบวิเคราะห์ สถานการณ์ด้านนโยบาย เศรษฐกิจ และการค้า เพื่อสนับสนุนการวางแผน การตัดสินใจ และการเตรียมความพร้อมของจังหวัดต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น

5. เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรและผู้ประกอบการให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบาย และตลาดโลก พัฒนาความรู้ ทักษะ และความเข้าใจด้านมาตรฐาน การตลาด เทคโนโลยี และกฎระเบียบใหม่ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสเชิงนโยบาย และลดผลกระทบจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในอนาคต

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)

สถานการณ์สำคัญ เศรษฐกิจโลกในปัจจุบันกำลังเผชิญกับความผันผวนจากหลายปัจจัย ทั้งความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานโลก ความผันผวนของราคาพลังงาน อัตราเงินเฟ้อ ตลอดจนการชะลอตัวของเศรษฐกิจในหลายประเทศ ส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรและต้นทุนการผลิตมีความไม่แน่นอนมากขึ้น ขณะเดียวกัน พฤติกรรมของผู้บริโภคทั่วโลกกำลังเปลี่ยนแปลงจากการให้ความสำคัญกับ “ปริมาณ” ไปสู่ “คุณภาพ ความปลอดภัย สุขภาพ และความยั่งยืน” ทำให้สินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน มีอัตลักษณ์ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทยยังคงมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าเกษตรของโลก แต่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น ทั้งจากประเทศผู้ส่งออกรายใหม่ ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น และข้อกำหนดทางการค้ารูปแบบใหม่ ทำให้การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การสร้างแบรนด์ และการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า กลายเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจภาคการเกษตร

สำหรับจังหวัดพิจิตร ซึ่งมีภาคการเกษตรเป็นฐานเศรษฐกิจหลัก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อรายได้ของเกษตรกร ต้นทุนการผลิต ความสามารถในการแข่งขัน และการลงทุนในภาคการเกษตร จำเป็นต้องปรับรูปแบบการพัฒนาให้สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ที่ให้ความสำคัญกับ “มูลค่า” มากกว่า “ปริมาณ”

โอกาสในการพัฒนา แนวโน้มการเติบโตของตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพ อาหารปลอดภัย อาหารสุขภาพ สมุนไพร และสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสให้จังหวัดพิจิตรสามารถยกระดับสินค้า

เกษตรกรจากสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยใช้จุดแข็งด้านทรัพยากรการผลิตและความหลากหลายของสินค้าเกษตรในพื้นที่ การขยายตัวของเศรษฐกิจดิจิทัลและการค้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ช่วยให้เกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรง ลดข้อจำกัดด้านช่องทางการตลาด และเพิ่มโอกาสในการสร้างแบรนด์สินค้าเกษตรของจังหวัด นอกจากนี้ กระแสเศรษฐกิจสีเขียวและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ยังเปิดโอกาสให้เกิดรูปแบบธุรกิจใหม่ เช่น การใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุทางการเกษตร การพัฒนาสินค้าเกษตรคาร์บอนต่ำ การซื้อขายคาร์บอนเครดิต และการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า ซึ่งสอดคล้องกับศักยภาพของจังหวัดพิจิตร การรวมกลุ่มของเกษตรกร การพัฒนาสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายผู้ประกอบการ ยังเป็นโอกาสสำคัญในการเพิ่มอำนาจต่อรอง ลดต้นทุน และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของภาคการเกษตรในระดับพื้นที่

ประเด็นที่ต้องเตรียมรับมือ ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตรและต้นทุนการผลิต ยังคงเป็นความเสี่ยงสำคัญของเกษตรกร โดยเฉพาะราคาปุ๋ย อาหารสัตว์ พลังงาน และค่าแรง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรและความมั่นคงทางรายได้ โครงสร้างการผลิตของจังหวัดยังคงพึ่งพาสินค้าเกษตรหลักบางชนิดในสัดส่วนสูง ทำให้มีความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาและความต้องการของตลาด หากไม่มีการกระจายความเสี่ยงหรือพัฒนาสินค้าใหม่ อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของจังหวัดในระยะยาว แม้ว่าการค้าออนไลน์และตลาดสมัยใหม่จะเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่เกษตรกรจำนวนไม่น้อยยังขาดทักษะด้านการตลาด การสร้างแบรนด์ การบริหารธุรกิจ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจได้เต็มศักยภาพ นอกจากนี้ การเข้าสู่ตลาดมูลค่าสูงจำเป็นต้องอาศัยมาตรฐาน คุณภาพ ความสม่ำเสมอของผลผลิต และการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งยังเป็นข้อจำกัดของผู้ผลิตรายย่อยในหลายพื้นที่

บทสรุปเชิงสังเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกกำลังเปลี่ยนรูปแบบการแข่งขันของภาคการเกษตร จากการแข่งขันด้านปริมาณไปสู่การแข่งขันด้านคุณภาพ มูลค่า และนวัตกรรม จังหวัดพิจิตรจึงมีโอกาสำคัญในการยกระดับภาคการเกษตรผ่านการสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่า การสร้างแบรนด์ และการเชื่อมโยงตลาดที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ต้นทุนการผลิต และการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น เป็นโจทย์สำคัญที่จังหวัดต้องเตรียมความพร้อม โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร การกระจายความเสี่ยง การพัฒนาผู้ประกอบการ และการสร้างระบบเศรษฐกิจการเกษตรที่มีความยืดหยุ่นและสามารถแข่งขันได้ในระยะยาว

ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สามารถสังเคราะห์เป็นประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา ดังนี้

1. ยกระดับสินค้าเกษตรสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงและเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยพัฒนาสินค้าเกษตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด และสร้างความแตกต่างผ่านคุณภาพ มาตรฐาน และนวัตกรรม

2. สร้างความเข้มแข็งของห่วงโซ่คุณค่าและขยายโอกาสทางการตลาด เชื่อมโยงเกษตรกร สหกรณ์ ผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และตลาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง ลดความสูญเสีย และสร้างระบบตลาดที่มั่นคง

3. ส่งเสริมผู้ประกอบการเกษตรและเศรษฐกิจฐานชุมชน พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และธุรกิจเกษตรรุ่นใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่

4. พัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การพัฒนาสินค้าเกษตรคาร์บอนต่ำ และการสร้างมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อเพิ่มรายได้ควบคู่กับการรักษาสิ่งแวดล้อม

5. เพิ่มความสามารถในการบริหารความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของภาคการเกษตร พัฒนาระบบข้อมูลเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ตลาด การกระจายความเสี่ยง และการบริหารจัดการต้นทุน เพื่อให้เกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถปรับตัวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors)

สถานการณ์สำคัญ สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่ "สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์" (Aged Society) โดยจำนวนประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลง ขณะที่เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาคการเกษตรเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนแรงงาน การถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างรุ่น และการสืบทอดอาชีพเกษตรกร ในขณะเดียวกัน คนรุ่นใหม่มีแนวโน้มเลือกประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรมากขึ้น เนื่องจากมองว่าการทำเกษตรมีความเสี่ยง รายได้ไม่แน่นอน และต้องใช้แรงงานสูง แม้จะมีคนรุ่นใหม่บางส่วนและแรงงานกลับถิ่นที่สนใจการทำเกษตร แต่ยังคงขาดระบบสนับสนุน องค์ความรู้ เงินทุน และที่ปรึกษาที่เพียงพอในการเริ่มต้นประกอบอาชีพ

ด้านพฤติกรรมของผู้บริโภคก็เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับอาหารปลอดภัย สุขภาพ คุณภาพสินค้า ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และแหล่งที่มาของสินค้า มากกว่าการพิจารณาราคาเพียงอย่างเดียว ทำให้ความเชื่อมั่นและเรื่องราวของสินค้า (Storytelling) กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ขณะเดียวกัน สังคมยุคดิจิทัลทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ทั้งข้อมูลที่ต้องการและข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ส่งผลให้เกษตรกรจำเป็นต้องมีทักษะในการเข้าถึง วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม เพื่อประกอบการตัดสินใจในการผลิตและการตลาด

สำหรับจังหวัดพิจิตร แม้จะมีเครือข่าย Smart Farmer, Young Smart Farmer, ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เกษตรกรต้นแบบ และเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง แต่ยังคงจำเป็นต้องยกระดับการพัฒนาคนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจยุคใหม่

โอกาสในการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงของสังคมเปิดโอกาสให้จังหวัดพิจิตรสามารถยกระดับเกษตรกรจาก "ผู้ผลิต" ไปสู่ "ผู้ประกอบการ" ที่สามารถบริหารจัดการธุรกิจ วางแผนการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มได้ด้วย

ตนเอง แนวโน้มของแรงงานกลับถิ่น ผู้ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ และคนรุ่นใหม่ที่สนใจการเกษตรสมัยใหม่ เป็นโอกาสสำคัญในการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ หากจังหวัดมีระบบการเรียนรู้ ศูนย์บ่มเพาะ และที่ปรึกษาที่สามารถสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่อง กระแสการบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ อาหารปลอดภัย และสินค้าอัตลักษณ์ท้องถิ่น ยังช่วยเปิดโอกาสให้เกษตรกรและชุมชนสามารถพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีคุณค่า เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้และสร้างความภาคภูมิใจให้กับชุมชน นอกจากนี้ การมีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรเกษตรที่พร้อมให้การสนับสนุน ยังเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญในการสร้างการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการพัฒนาภาคการเกษตรแบบมีส่วนร่วม

ประเด็นที่ต้องเตรียมรับมือ การเข้าสู่สังคมสูงวัยอาจส่งผลให้จำนวนแรงงานภาคการเกษตรลดลง ขณะที่องค์ความรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรรุ่นเก่าอาจสูญหาย หากไม่มีการถ่ายทอดและพัฒนาคนรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ แม้คนรุ่นใหม่จะมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี แต่การดึงดูดให้เข้าสู่ภาคการเกษตรยังเป็นความท้าทาย เนื่องจากยังมีข้อจำกัดด้านรายได้ ความมั่นคงในอาชีพ การเข้าถึงที่ดิน แหล่งทุน และโอกาสทางธุรกิจ เกษตรกรจำนวนหนึ่งยังคุ้นชินกับการผลิตแบบเดิม และอาจไม่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การตลาด หรือการรวมกลุ่ม ทำให้การขับเคลื่อนนโยบายใหม่ ๆ ต้องอาศัยกระบวนการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงข้อมูล เทคโนโลยี และโอกาสในการพัฒนา อาจทำให้เกษตรกรบางกลุ่มไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง หากไม่มีระบบสนับสนุนที่เหมาะสม

บทสรุปเชิงสังเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกำลังเปลี่ยน “บทบาทของเกษตรกร” จากผู้ผลิตสินค้าเกษตร ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ผู้จัดการธุรกิจ และผู้สร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจของชุมชน การพัฒนาภาคการเกษตรในอนาคตจึงไม่สามารถมุ่งเน้นเพียงการเพิ่มผลผลิต แต่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จังหวัดพิจิตร มีทุนทางสังคมที่สำคัญ ทั้งเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้ และองค์กรภาคการเกษตร หากสามารถเชื่อมโยงทรัพยากรเหล่านี้เข้าด้วยกัน และสร้างระบบการพัฒนาค้นที่ต่อเนื่อง จะเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรของจังหวัดให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสังคม สามารถสังเคราะห์เป็นประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาค้นตลอดช่วงวัยและสร้างเกษตรกรแห่งอนาคต ยกระดับศักยภาพเกษตรกรทุกช่วงวัย ส่งเสริม Smart Farmer และ Young Smart Farmer พร้อมสร้างระบบรองรับแรงงานกลับถิ่นและผู้สนใจเข้าสู่อาชีพเกษตร เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง

2. พัฒนาศูนย์เรียนรู้และศูนย์บ่มเพาะภาคการเกษตร ยกระดับศูนย์เรียนรู้ให้เป็นแหล่งให้คำปรึกษา ถ่ายทอดองค์ความรู้ ทดลองนวัตกรรม และบ่มเพาะผู้ประกอบการเกษตร เพื่อสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เข้าถึงได้ในระดับพื้นที่

3. สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายและองค์กรเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความร่วมมือ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เพิ่มอำนาจต่อรอง และขยายโอกาสทางการตลาด

4. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมสู่เกษตรยุคใหม่ พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเปิดรับเทคโนโลยี นวัตกรรม การผลิตตามตลาด การรักษาสິงแวดล้อม และการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการแข่งขัน

5. ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงองค์ความรู้ เทคโนโลยี และโอกาส สร้างระบบสนับสนุนให้เกษตรกรทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูล เทคโนโลยี เงินทุน และบริการภาครัฐได้อย่างเท่าเทียม พร้อมพัฒนากลไกการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้

4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technological Factors)

สถานการณ์สำคัญ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมกำลังเปลี่ยนโฉมภาคการเกษตรของโลกอย่างรวดเร็ว จากการผลิตที่อาศัยประสบการณ์และแรงงานเป็นหลัก สู่การผลิตที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-driven Agriculture) เทคโนโลยีดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน ลดความเสี่ยง และสนับสนุนการตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ

ปัจจุบัน เทคโนโลยีด้านการเกษตรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งระบบเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) อากาศยานไร้คนขับ (Drone) ระบบเซนเซอร์และอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) ภาพถ่ายดาวเทียม ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) หุ่นยนต์การเกษตร ระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) รวมถึง AI ที่สามารถวิเคราะห์โรคพืช พยากรณ์ผลผลิต วิเคราะห์สภาพอากาศ และคาดการณ์แนวโน้มตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล การค้าออนไลน์ และระบบโลจิสติกส์สมัยใหม่ ทำให้ผู้ผลิตสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรง ลดข้อจำกัดด้านพื้นที่ และเพิ่มโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร

สำหรับจังหวัดพิจิตร แม้จะเริ่มมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในบางพื้นที่ เช่น การใช้โดรนเพื่อการเกษตร ระบบบริหารจัดการแปลง และการใช้ข้อมูลดาวเทียมในการติดตามสถานการณ์การเผาในพื้นที่การเกษตร แต่การเข้าถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรยังมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านองค์ความรู้ เงินลงทุน ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน และทักษะการใช้งาน จึงจำเป็นต้องเร่งยกระดับการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

โอกาสในการพัฒนา การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเปิดโอกาสให้จังหวัดพิจิตรสามารถยกระดับภาคการเกษตรจาก "การผลิตตามประสบการณ์" ไปสู่ "การผลิตบนฐานข้อมูลและการตัดสินใจที่แม่นยำ" ซึ่งจะช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

AI และระบบวิเคราะห์ข้อมูล สามารถช่วยให้เกษตรกรวางแผนการผลิตได้สอดคล้องกับสภาพอากาศ ความต้องการของตลาด และความเสี่ยงด้านโรคหรือศัตรูพืช ขณะที่เทคโนโลยี Drone และ IoT ช่วยลดการใช้แรงงาน เพิ่มความแม่นยำในการใช้ปัจจัยการผลิต และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางของจังหวัด ยังเป็นโอกาสในการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการผลิต การตลาด ทรัพยากรธรรมชาติ และข้อมูลเชิงพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการวางแผน การติดตามผล และการตัดสินใจเชิงนโยบายของทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ การเติบโตของแพลตฟอร์มดิจิทัล ยังช่วยให้เกษตรกรสามารถสร้างแบรนด์สินค้า ติดต่อผู้บริโภคโดยตรง และขยายตลาดได้กว้างขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็นที่ต้องเตรียมรับมือ แม้เทคโนโลยีจะสร้างโอกาสใหม่ให้กับภาคการเกษตร แต่ยังคงมีความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยี ระหว่างเกษตรกรรายใหญ่และรายย่อย รวมถึงความแตกต่างด้านทักษะดิจิทัล ซึ่งอาจทำให้ประโยชน์จากเทคโนโลยีกระจุกตัวอยู่เพียงบางกลุ่ม ต้นทุนการลงทุนด้านเทคโนโลยี การบำรุงรักษา และการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต ยังเป็นข้อจำกัดของเกษตรกรจำนวนมาก หากไม่มีระบบสนับสนุนด้านเงินทุน องค์ความรู้ และบริการทางเทคนิคอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง การใช้ข้อมูลจำนวนมากยังต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความปลอดภัยของข้อมูล และมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว หากกระบวนการพัฒนาของจังหวัดไม่สามารถปรับตัวได้ทัน อาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเทคโนโลยีกับการนำไปใช้จริงในระดับพื้นที่

บทสรุปเชิงสังเคราะห์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมกำลังเป็น ปัจจัยสำคัญที่กำหนดศักยภาพการแข่งขันของภาคการเกษตรในอนาคต จังหวัดพิจิตรจึงควรใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน ยกกระดับคุณภาพสินค้า และพัฒนาระบบการบริหารจัดการ มากกว่ามองว่าเทคโนโลยีเป็นเพียงเครื่องมือทดแทนแรงงาน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเทคโนโลยีจะเกิดผลอย่างยั่งยืนได้ ก็ต่อเมื่อเกษตรกร บุคลากร และองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึง เรียนรู้ และประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม พร้อมกับมีระบบข้อมูลและโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการพัฒนาในระยะยาว

ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม สามารถสังเคราะห์เป็นประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา ดังนี้

1. ยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล AI เกษตรแม่นยำ Drone IoT และระบบอัตโนมัติ เพื่อเพิ่มผลผลิตภาพ ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์ม

2. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Data-driven Agriculture) เชื่อมโยงข้อมูลด้านการผลิต การตลาด ทรัพยากรธรรมชาติ และข้อมูลเชิงพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการวางแผน การบริหารจัดการ และการติดตามผลในทุกระดับ

3. พัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลของเกษตรกรและบุคลากร เสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยี การวิเคราะห์ข้อมูล และการประยุกต์ใช้นวัตกรรม เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

4. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและการต่อยอดองค์ความรู้ในพื้นที่ สนับสนุนการวิจัย การพัฒนา และการประยุกต์ใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับสินค้าเกษตรและภูมิสังคมของจังหวัด พร้อมเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

5. ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีและบริการดิจิทัล พัฒนาระบบสนับสนุน เครื่องมือกลาง ศูนย์บริการ และกลไกให้คำปรึกษา เพื่อให้เกษตรกรทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงเทคโนโลยี นวัตกรรม และบริการดิจิทัลได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

5. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (Environmental Factors)

สถานการณ์สำคัญ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรทั่วโลก ทั้งการเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิที่สูงขึ้น ความถี่ของภัยธรรมชาติที่เพิ่มขึ้น รวมถึงความรุนแรงของอุทกภัยและภัยแล้ง ส่งผลให้ความเสี่ยงด้านการผลิตเพิ่มขึ้น และกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของหลายประเทศ นอกจากผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศแล้ว การเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีประสิทธิภาพ กำลังเป็นความท้าทายสำคัญของภาคการเกษตร ขณะที่หลายประเทศได้กำหนดเป้าหมายด้านการลดก๊าซเรือนกระจก การอนุรักษ์ทรัพยากร และการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายสู่ Carbon Neutrality และ Net Zero Greenhouse Gas Emissions พร้อมทั้งผลักดันการพัฒนาเกษตรสีเขียว เกษตรคาร์บอนต่ำ และการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ซึ่งทำให้ภาคการเกษตรจำเป็นต้องปรับตัวทั้งด้านกระบวนการผลิต การจัดการของเสีย และการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับจังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมสำคัญของประเทศ การพึ่งพาทรัพยากรดินและน้ำเป็นฐานการผลิต ทำให้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ทั้งปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง

คุณภาพดินที่เสื่อมโทรม และปัญหาการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพอากาศ สุขภาพของประชาชน และภาพลักษณ์ของภาคการเกษตรในระยะยาว

โอกาสในการพัฒนา กระแสการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวและความต้องการสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสให้จังหวัดพิจิตรสามารถยกระดับระบบการผลิตสู่ เกษตรสีเขียว (Green Agriculture) และ เกษตรคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Agriculture) ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร การบริหารจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การนำฟางข้าว ตอซัง และวัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์เป็นปุ๋ยอินทรีย์ เชื้อเพลิงชีวมวล วัสดุเพาะปลูก หรือวัตถุดิบในอุตสาหกรรมชีวภาพ จะช่วยลดการเผา ลดต้นทุนการผลิต และสร้างรายได้ใหม่ให้แก่เกษตรกร การพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน การอนุรักษ์ดิน การฟื้นฟูระบบนิเวศ และการประยุกต์ใช้ข้อมูลดาวเทียม ภูมิสารสนเทศ และระบบพยากรณ์สภาพอากาศ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนการผลิตและลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ นอกจากนี้ แนวโน้มของตลาดคาร์บอนเครดิตและการประเมินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ยังเป็นโอกาสใหม่ที่จังหวัดสามารถต่อยอดสู่การสร้างรายได้จากบริการด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการผลิตสินค้าเกษตร

ประเด็นที่ต้องเตรียมรับมือ ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ส่งผลให้การวางแผนการผลิตมีความไม่แน่นอน ทั้งด้านปริมาณน้ำ ผลผลิต และการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ซึ่งอาจกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรโดยตรง ปัญหาการเผาเศษวัสดุทางการเกษตรยังคงเป็นความท้าทายสำคัญ แม้ว่าหลายพื้นที่จะมีความตระหนักเพิ่มขึ้น แต่หากยังขาดทางเลือกที่เหมาะสมและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกรอาจเกิดขึ้นได้ยาก

ทรัพยากรดินและน้ำในบางพื้นที่เริ่มมีข้อจำกัด ทั้งจากการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง การชะล้างพังทลาย และผลกระทบจากภัยธรรมชาติ หากไม่มีการฟื้นฟูและบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ อาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพการผลิตในระยะยาว นอกจากนี้ การเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำยังต้องอาศัยองค์ความรู้ เทคโนโลยี ระบบติดตามข้อมูล และแรงจูงใจที่เหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวและได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างแท้จริง

บทสรุปเชิงสังเคราะห์ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติไม่ได้เป็นเพียง "ปัจจัยรองรับการผลิต" แต่เป็น "ฐานทุนสำคัญของภาคการเกษตร" ที่กำหนดความสามารถในการผลิตและความยั่งยืนของจังหวัดในระยะยาว จังหวัดพิจิตรจึงควรมุ่งพัฒนาระบบการผลิตที่ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้ภาคการเกษตรสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคงภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ สามารถสังเคราะห์เป็นประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา ดังนี้

1. ยกระดับการบริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิตอย่างยั่งยืน พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำ ทั้งในและนอกเขตชลประทาน อนุรักษ์ดิน พื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรม และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านการผลิตภายใต้สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง

2. ส่งเสริมเกษตรสีเขียวและเกษตรคาร์บอนต่ำ สนับสนุนการผลิตที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร และเพิ่มการใช้ทรัพยากรหมุนเวียน เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าและตอบสนองความต้องการของตลาดโลก

3. พัฒนาระบบการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้และเศรษฐกิจหมุนเวียน ส่งเสริมการนำฟางข้าว มูลสัตว์ และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรกลับมาใช้ประโยชน์ เพื่อเพิ่มมูลค่า ลดต้นทุน ลดของเสีย และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

4. เสริมสร้างศักยภาพการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนาระบบติดตาม พยากรณ์ และบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ พร้อมสนับสนุนการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศและทรัพยากรในพื้นที่

5. สร้างแรงจูงใจและกลไกความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม พัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และเกษตรกร ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การลดก๊าซเรือนกระจก และการสร้างคุณค่าจากบริการระบบนิเวศ เช่น คาร์บอนเครดิต หรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

6. ปัจจัยด้านกฎหมายและกฎระเบียบ (Legal Factors)

สถานการณ์สำคัญ การพัฒนาภาคการเกษตรในปัจจุบันไม่ได้ขับเคลื่อนด้วยกลไกตลาดเพียงอย่างเดียว แต่ยังอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย มาตรฐาน และกฎระเบียบทั้งในประเทศและระหว่างประเทศที่มีความเข้มงวดมากขึ้น โดยเฉพาะกฎหมายด้านความปลอดภัยอาหาร การคุ้มครองผู้บริโภค การตรวจสอบย้อนกลับสินค้า การใช้สารเคมี การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานการผลิตที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

ในระดับสากล หลายประเทศเริ่มกำหนดมาตรการทางการค้าที่เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความยั่งยืน เช่น การให้ความสำคัญกับคาร์บอนฟุตพริ้นท์ การตรวจสอบย้อนกลับของสินค้า การรับรองมาตรฐานการผลิต และการใช้มาตรการที่ไม่มีภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการส่งออกสินค้าเกษตรและการเข้าถึงตลาดใหม่

สำหรับประเทศไทย ได้มีการผลักดันกฎหมายและมาตรการหลายด้านเพื่อยกระดับภาคการเกษตร เช่น การส่งเสริมมาตรฐาน GAP เกษตรอินทรีย์ การควบคุมการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ และการส่งเสริมการตลาดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนการเตรียมความพร้อมต่อกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่อาจมีผลบังคับใช้ในอนาคต

สำหรับจังหวัดพิจิตร กฎหมายและมาตรฐานต่าง ๆ ไม่ควรถูกมองว่าเป็นเพียงข้อจำกัดในการดำเนินงาน แต่ควรใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพสินค้า สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรในระยะยาว

โอกาสในการพัฒนา การพัฒนามาตรฐานการผลิตและการปฏิบัติตามกฎหมาย ช่วยเพิ่มพูนความน่าเชื่อถือให้กับสินค้าเกษตรของจังหวัด และเปิดโอกาสในการเข้าสู่ตลาดที่มีมูลค่าสูง ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ การรับรองมาตรฐาน และการจัดการข้อมูลการผลิต ยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และคู่ค้าทางธุรกิจ รวมทั้งสามารถต่อยอดสู่การสร้างแบรนด์สินค้าเกษตรของจังหวัดได้

การเตรียมความพร้อมต่อกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ยังเป็นโอกาสในการพัฒนาระบบการผลิตที่สอดคล้องกับแนวโน้มของโลก และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงตลาดใหม่ที่มีความสำคัญกับความยั่งยืน นอกจากนี้ การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายแก่เกษตรกร ผู้ประกอบการ และหน่วยงานในพื้นที่ จะช่วยลดความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจการเกษตร

ประเด็นที่ต้องเตรียมรับมือ กฎหมายและมาตรฐานด้านการผลิตมีแนวโน้มเข้มงวดและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง หากเกษตรกรและผู้ประกอบการไม่สามารถปรับตัวได้ทัน อาจส่งผลต่อการเข้าถึงตลาดความสามารถในการแข่งขัน และต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ เกษตรกรรายย่อยจำนวนหนึ่งยังมีข้อจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจ และต้นทุนในการพัฒนาระบบการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ส่งผลให้การยกระดับมาตรฐานทั้งระบบยังต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคีเครือข่าย

การบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนได้ หากขาดการสร้างความตระหนัก การสื่อสารที่เหมาะสม และแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกร ดังนั้น การพัฒนาควรเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ควบคู่กับการสนับสนุนทางวิชาการและเทคโนโลยี มากกว่าการควบคุมหรือกำกับดูแลเพียงมิติเดียว นอกจากนี้ ความซับซ้อนของกฎหมายและการเปลี่ยนแปลงของข้อกำหนดในแต่ละตลาด ยังจำเป็นต้องมีระบบติดตาม วิเคราะห์ และถ่ายทอดข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

บทสรุปเชิงสังเคราะห์ กฎหมายและมาตรฐานในยุคใหม่ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือกำกับดูแล แต่เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพสินค้า สร้างความเชื่อมั่น และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตร จังหวัดพิจิตรจึงควรมุ่งพัฒนาระบบการผลิต การบริหารจัดการ และการสร้างองค์ความรู้ ให้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน การพัฒนาควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจ การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนการปรับตัวของเกษตรกร มากกว่าการใช้มาตรการทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนและได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน

ประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านกฎหมายและกฎระเบียบสามารถสังเคราะห์เป็นประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรนำไปสู่การพัฒนา ดังนี้

1. ยกระดับมาตรฐานการผลิตและการตรวจสอบย้อนกลับ ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรของจังหวัดได้รับการรับรองมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง พร้อมพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคและเพิ่มโอกาสทางการตลาด

2. เตรียมความพร้อมต่อกฎหมายและมาตรฐานการค้าระหว่างประเทศ พัฒนาระบบติดตาม วิเคราะห์ และถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและมาตรฐานใหม่ ๆ เพื่อให้เกษตรกร ผู้ประกอบการ และหน่วยงานสามารถปรับตัวได้อย่างทันท่วงที

3. ส่งเสริมการผลิตที่สอดคล้องกับกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน สนับสนุนการลดการใช้สารเคมี การลดการเผา การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อรองรับข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคต

4. พัฒนาระบบให้คำปรึกษาและบริการด้านกฎหมายภาคการเกษตร สร้างกลไกสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูล คำปรึกษา และบริการด้านกฎหมาย มาตรฐาน และการรับรองต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและต่อเนื่อง

5. ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือสร้างการเปลี่ยนแปลง มากกว่าการควบคุม ส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย ควบคู่กับการสนับสนุนด้านวิชาการ เทคโนโลยี และความร่วมมือ เพื่อให้เกิดการปรับตัวอย่างยั่งยืนของภาคการเกษตร

ภาคผนวก ค

บทวิเคราะห์แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร
ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)

ส่วนที่ 4

แผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2571 – 2575)

กรอบการพลิกโฉมภาคการเกษตรจังหวัดพิจิตร

(Phichit Agriculture Transformation Framework)

การพัฒนาภาคการเกษตรในปัจจุบันกำลังเผชิญกับความท้าทายจากหลายปัจจัย ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การแข่งขันทางการค้า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน จังหวัดพิจิตรยังมีศักยภาพและฐานทุนที่สำคัญ ทั้งด้านทรัพยากรการผลิต บุคลากร เครือข่าย และองค์ความรู้ ซึ่งสามารถต่อยอดสู่การพัฒนาภาคการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีทิศทางและระบบการขับเคลื่อนที่ชัดเจน

จากการวิเคราะห์ศักยภาพและบริบทของจังหวัด ทั้งในมิติของ McKinsey 7S, SWOT Analysis, TOWS Matrix รวมถึงการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Mega Trends) จึงได้กำหนด Phichit Agriculture Transformation Framework (PATF) ขึ้น เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2571-2575)

กรอบการพัฒนานี้ได้กำหนด วิสัยทัศน์ คือ *"ยกระดับเกษตรมูลค่าสูง ด้วยนวัตกรรมสีเขียว แบบครบวงจร สู่คุณภาพชีวิตเกษตรกรและทรัพยากรที่ยั่งยืน"* โดยมีแนวคิดหลักในการขับเคลื่อน คือ *"พลิกโฉมภาคการเกษตรพิจิตร ด้วยการเชื่อมโยงคุณค่า ขับเคลื่อนนวัตกรรม และสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน"*

การพัฒนาจะยึดหลักคิดสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ตลาดนำการผลิต เพื่อให้การผลิตตอบโจทย์ความต้องการของตลาด นวัตกรรมเพิ่มคุณค่า เพื่อยกระดับสินค้าเกษตรและลดต้นทุน เชื่อมโยงความร่วมมือ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนตลอดห่วงโซ่คุณค่า และ ทรัพยากรสร้างความยั่งยืน เพื่อรักษาฐานการผลิตและสิ่งแวดล้อมให้สามารถรองรับการพัฒนาในระยะยาว

เพื่อให้หลักคิดดังกล่าวเกิดผลในทางปฏิบัติ จังหวัดได้กำหนด 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งทำหน้าที่เป็น 5 ระบบขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ของภาคการเกษตร

ประเด็นแรก คือ การยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน และการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้และสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นที่สอง คือ การพัฒนาคน องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต ผ่านการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร บุคลากร ผู้ประกอบการ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

และการสร้างศูนย์เรียนรู้และศูนย์บ่มเพาะ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ภาคการเกษตรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ประเด็นที่สาม คือ การเสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร โดยสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรเกษตร และภาคีเครือข่าย เชื่อมโยงการผลิต การแปรรูป การตลาด การลงทุน และโลจิสติกส์ เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงตลาดที่มีมูลค่าสูงมากขึ้น

ประเด็นที่สี่ คือ การบริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำ ดิน และทรัพยากรการผลิต ควบคู่กับการลดการเผา การลดก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ส่วนประเด็นสุดท้าย คือ การเสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการทำให้การพัฒนาเดินหน้าต่อไปได้อย่างไม่สะดุด ผ่านการพัฒนาระบบฐานข้อมูล การวางแผน การติดตามและประเมินผล การจัดการองค์ความรู้ การสื่อสาร และการถ่ายทอดบทเรียน โดยยึดแนวคิดที่ว่า “วางระบบให้ดี การพัฒนาจะเดินต่อไปได้ด้วยตัวเอง”

เพื่อให้ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ด้านเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จังหวัดได้กำหนด Flagship Programs หรือโครงการเรือธง จำนวน 7 โครงการ ได้แก่ นาข้าวพรวนพิจิตร ซึ่งเป็นโครงการหลักในการขับเคลื่อนการผลิตข้าวมูลค่าสูงตามแนวคิดตลาดนำการผลิต การพัฒนาปศุสัตว์มูลค่าสูง การพัฒนาประมงมูลค่าสูง การพัฒนาพืชมูลค่าสูงและสมุนไพร การส่งเสริมเกษตรสีเขียวและการลดการเผา การพัฒนาเกษตรอัจฉริยะและเทคโนโลยีดิจิทัล และการเสริมทักษะเกษตรกรและยกระดับองค์กรเกษตร

กรอบการพัฒนาฉบับนี้จึงมิได้เป็นเพียงการกำหนดยุทธศาสตร์หรือโครงการเท่านั้น แต่เป็น Blueprint การพัฒนาภาคการเกษตรของจังหวัดพิจิตร ที่เชื่อมโยงตั้งแต่การวิเคราะห์บริบท การกำหนดทิศทาง การสร้างระบบขับเคลื่อน และการพัฒนาโครงการสำคัญ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถใช้เป็นกรอบร่วมในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรของจังหวัดไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การสร้างเศรษฐกิจการเกษตรที่มีมูลค่าสูง เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี และทรัพยากรธรรมชาติได้รับการดูแลอย่างยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนา (Development Goals)

เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สามารถติดตามผลและประเมินความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม จังหวัดพิจิตรได้กำหนด เป้าหมายการพัฒนา (Development Goals) ที่เชื่อมโยงกับทั้ง 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ โดยมุ่งวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจ เกษตรกร ระบบการผลิต ทรัพยากรธรรมชาติ และระบบการบริหารจัดการ มากกว่าการวัดเพียงจำนวนกิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินการ

ด้านการยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม จะมุ่งวัดผลจากการเพิ่มขึ้นของผลผลิตภาพการผลิต มูลค่าสินค้าเกษตร และจำนวนสินค้าเกษตรที่ได้รับมาตรฐานหรือได้รับการแปรรูปเพิ่มมูลค่า ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรจังหวัด

ด้านการพัฒนาคน องค์ความรู้ และนวัตกรรม จะให้ความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนเกษตรกรที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการประกอบอาชีพ การพัฒนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer การสร้างผู้ประกอบการเกษตรรุ่นใหม่ ตลอดจนการขยายเครือข่ายศูนย์เรียนรู้และศูนย์บ่มเพาะด้านการเกษตร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ด้านการสร้างความร่วมมือและการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า จะมุ่งวัดการขยายตัวของเครือข่ายความร่วมมือ จำนวนตลาดหรือคู่ค้าทางธุรกิจที่เพิ่มขึ้น มูลค่าการค้าสินค้าเกษตร ตลอดจนการเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการ และภาคีเครือข่าย ซึ่งจะสะท้อนถึงความเข้มแข็งของระบบตลาดและโอกาสทางเศรษฐกิจของจังหวัด

ด้านการบริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต จะวัดผลจากพื้นที่ที่ได้รับการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ พื้นที่เกษตรสีเขียว พื้นที่ลดการเผา ปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจก และตัวชี้วัดด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการรักษาสิ่งแวดล้อม

ส่วนด้านการเสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตร จะมุ่งวัดความสำเร็จของระบบมากกว่าการวัดกิจกรรม เช่น การมีระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถใช้ร่วมกัน การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล การจัดการองค์ความรู้ การสื่อสารและเผยแพร่ผลสำเร็จ ตลอดจนประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการที่สามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างต่อเนื่อง แม้มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรหรือผู้บริหาร

กล่าวโดยสรุป เป้าหมายการพัฒนาของแผนฉบับนี้ไม่ได้มุ่งเพียง “ทำกิจกรรมให้ครบ” แต่ให้ความสำคัญกับ “ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง” ทั้งต่อเกษตรกร ภาคการเกษตร และการพัฒนาจังหวัดในระยะยาว

การขับเคลื่อนผ่าน Flagship Programs

เพื่อให้ยุทธศาสตร์สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จังหวัดพิจิตรได้กำหนด Flagship Programs หรือโปรแกรมการพัฒนาหลัก ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานระดับยุทธศาสตร์สำหรับบูรณาการแผนงานและโครงการของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

Flagship Program มีลักษณะเป็น “โปรแกรมการพัฒนา” มีใช้โครงการเดียว แต่เป็นชุดของโครงการและกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน สามารถดำเนินการโดยหลายหน่วยงานภายใต้กรอบการพัฒนาเดียวกัน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในระดับจังหวัดอย่างเป็นระบบ

โปรแกรมสำคัญลำดับแรก คือ "นาข้าวพรวพิจิตร" ซึ่งเป็นโปรแกรมหลักในการยกระดับอุตสาหกรรมข้าวของจังหวัด ภายใต้แนวคิด "ตลาดนำการผลิต" โดยเชื่อมโยงการพัฒนาตั้งแต่เมล็ดพันธุ์ การผลิต การจัดการแปลง การรวบรวมผลผลิต การแปรรูป การสร้างตราสินค้า การตลาด และการลดการเผาในพื้นที่การเกษตร เพื่อยกระดับข้าวพิจิตรจากสินค้าโภคภัณฑ์สู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ตัวอย่างโครงการภายใต้โปรแกรมนี้นี้ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพ โครงการตลาดนำการผลิต ระบบตรวจสอบย้อนกลับการบริหารจัดการเศษวัสดุการเกษตร การใช้เครื่องจักรทดแทนการเผา และการสร้างเครือข่ายตลาดข้าวคุณภาพ

โปรแกรมปศุสัตว์มูลค่าสูงพิจิตร มุ่งพัฒนาระบบการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าปศุสัตว์ โดยเฉพาะโคเนื้อ ไก่ และสัตว์เศรษฐกิจอื่น ๆ ให้ได้มาตรฐาน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและเชื่อมโยงสู่ตลาดคุณภาพ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านโครงการด้านการพัฒนาสายพันธุ์ การจัดการอาหารสัตว์ การพัฒนาโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

โปรแกรมประมงมูลค่าสูงพิจิตร มุ่งยกระดับการผลิตสัตว์น้ำคุณภาพ การบริหารจัดการฟาร์ม การแปรรูป และการเชื่อมโยงตลาด เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

โปรแกรมพืชมูลค่าสูงและสมุนไพรพิจิตร มุ่งส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรที่มีศักยภาพของจังหวัด โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต การแปรรูป และการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อรองรับตลาดสุขภาพ อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมชีวภาพ

โปรแกรมเกษตรสีเขียวและการลดการเผา มุ่งส่งเสริมระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร ส่งเสริมการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

โปรแกรมเกษตรอัจฉริยะและเทคโนโลยีดิจิทัล มุ่งผลักดันการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ระบบฐานข้อมูล และเครื่องมือดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และสนับสนุนการตัดสินใจของเกษตรกรบนฐานข้อมูลที่ต้องการ

สุดท้าย คือ โปรแกรมเสริมทักษะเกษตรกรและยกระดับองค์กรเกษตร ซึ่งมุ่งพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ และองค์กรเกษตร ผ่านการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ศูนย์บ่มเพาะ และเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ด้านการเกษตร ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรในระดับพื้นที่

กล่าวโดยสรุป Flagship Programs เปรียบเสมือน "เครื่องยนต์หลัก" ของการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร โดยเปิดโอกาสให้ทุกหน่วยงานสามารถออกแบบโครงการของตนเอง ภายใต้โปรแกรมเดียวกัน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายร่วมของจังหวัด ลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน และสร้างพลัง

การบูรณาการอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การพลิกโฉมภาคการเกษตรของจังหวัดพิจิตรให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ แข่งขันได้ และยั่งยืนในระยะยาว

ชุดโครงการเพื่อขับเคลื่อนภาคการเกษตรจังหวัดพิจิตร ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2571-2575)

Flagship Programs ทั้ง 7 โปรแกรม เป็นกรอบการดำเนินงานระดับยุทธศาสตร์ที่รวบรวมโครงการและกิจกรรมซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันไว้ภายใต้ทิศทางเดียวกัน โดยแต่ละโปรแกรมสามารถดำเนินการร่วมกันได้หลายหน่วยงาน ครอบคลุมตั้งแต่การผลิต การพัฒนาคน การใช้เทคโนโลยี การสร้างมูลค่า การตลาด การบริหารจัดการทรัพยากร และการพัฒนาระบบงาน

การจัดทำ Flagship Programs จึงได้มุ่งสร้างโครงการขนาดใหญ่เพียงโครงการเดียว แต่เป็นการวางกรอบให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถออกแบบโครงการของตนเองโดยเชื่อมโยงกับเป้าหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ และตัวชี้วัดร่วมของจังหวัด

1. นาข้าวพรวพิจิตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1. ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า
2. พัฒนาคูณภาพและมาตรฐานข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
3. เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร
4. บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หลักการและเหตุผล ข้าวเป็นสินค้าเกษตรหลักของจังหวัดพิจิตร มีพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมากและเกี่ยวข้องกับเกษตรกร ผู้ประกอบการ โรงสี สหกรณ์ ผู้รวบรวม และหน่วยงานภาครัฐหลายภาคส่วน อย่างไรก็ตาม การผลิตข้าวยังเผชิญข้อจำกัดด้านต้นทุน คุณภาพผลผลิต ความผันผวนของราคา การเข้าถึงเมล็ดพันธุ์คุณภาพ การบริหารจัดการน้ำ การรวมกลุ่ม การเชื่อมโยงตลาด และการเฝ้าระวังหรือต่อซึ่งหลังการเก็บเกี่ยว โปรแกรม “นาข้าวพรวพิจิตร” จึงมุ่งวางระบบพัฒนาข้าวแบบครบวงจร โดยใช้แนวคิด ตลาดนำการผลิต เชื่อมโยงตั้งแต่การกำหนดความต้องการของตลาด การเลือกพันธุ์ การวางแผนการผลิต การลดต้นทุน การควบคุมคุณภาพ การรวบรวม การแปรรูป การสร้างแบรนด์ การตลาด และการบริหารจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร เพื่อให้ข้าวพิจิตรสามารถสร้างมูลค่าและรายได้เพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตข้าว
2. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
3. เชื่อมโยงเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ โรงสี ผู้ประกอบการ และผู้ซื้อ

4. เพิ่มมูลค่าผลผลิตผ่านการแปรรูป การสร้างแบรนด์ และการตรวจสอบย้อนกลับ
 5. ลดการเผาฟางและตอซัง และส่งเสริมการผลิตข้าวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
 6. สร้างระบบการบริหารจัดการข้าวที่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง
- แนวทางดำเนินงาน

1. สำรวจความต้องการของตลาดและกำหนดชนิดข้าวเป้าหมาย
 2. วางแผนการผลิตตามพื้นที่และความเหมาะสมของทรัพยากร
 3. ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพและเทคโนโลยีลดต้นทุน
 4. พัฒนาเกษตรกรต้นแบบและแปลงเรียนรู้
 5. ส่งเสริมมาตรฐาน GAP ข้าวปลอดภัย ข้าวอินทรีย์ หรือข้าวคาร์บอนต่ำ
 6. พัฒนาจุดรวบรวม ระบบคัดคุณภาพ และการบริหารจัดการผลผลิต
 7. เชื่อมโยงตลาดล่วงหน้า ตลาดเฉพาะ ตลาดออนไลน์ และตลาดสถาบัน
 8. พัฒนาลิขสิทธิ์แปรรูปจากข้าวและวัสดุเหลือใช้
 9. ส่งเสริมเครื่องจักรและทางเลือกในการจัดการฟางแทนการเผา
 10. พัฒนาระบบข้อมูลและการตรวจสอบย้อนกลับตลอดห่วงโซ่
- ตัวอย่างโครงการภายใต้โปรแกรม

- โครงการผลิตข้าวคุณภาพตามความต้องการของตลาด
- โครงการข้าวตลาดนำการผลิตและเกษตรพันธสัญญา
- โครงการพัฒนาและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ
- โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีและเครื่องจักรกล
- โครงการพัฒนาจุดรวบรวมและระบบคัดคุณภาพข้าว
- โครงการสร้างแบรนด์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวพิจิตร
- โครงการระบบตรวจสอบย้อนกลับข้าวพิจิตร
- โครงการข้าวคาร์บอนต่ำและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- โครงการใช้ประโยชน์จากฟางและตอซังข้าว
- โครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวคุณภาพทั้งในและต่างประเทศ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ
- ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ
- พื้นที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไร่
- เกษตรกรเข้าร่วมระบบตลาดนำการผลิตไม่น้อยกว่า ราย
- ปริมาณข้าวที่ผ่านจุดรวบรวมหรือระบบคัดคุณภาพเพิ่มขึ้น ตัน
- มูลค่าการจำหน่ายข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ
- พื้นที่ลดการเผาฟางและตอซังเพิ่มขึ้น ไร่

- ผลิตภัณฑ์ข้าวหรือผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้เพิ่มขึ้น รายการ

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรมีความสามารถในการวางแผนการผลิตตามตลาด
- กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์มีอำนาจต่อรองเพิ่มขึ้น
- คุณภาพข้าวพิจิตรได้รับการยอมรับจากตลาดมากขึ้น
- เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ผลิต ผู้รวบรวม โรงสี และผู้ซื้อ
- ระบบการผลิตข้าวมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ต้นทุนลดลง มีตลาดรองรับที่ชัดเจน ข้าวพิจิตรมีคุณภาพและอัตลักษณ์ที่โดดเด่น เกิดการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่คุณค่า และสามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการเผาและการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

2. ปศุสัตว์มูลค่าสูงพิจิตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1. ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า
2. พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต
3. เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร
4. บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

และยั่งยืน

หลักการและเหตุผล จังหวัดพิจิตรมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ สุกร ไก่พื้นเมือง และสัตว์เศรษฐกิจอื่นๆ กระจายอยู่ในพื้นที่ แต่การพัฒนาเชิงเผชิญข้อจำกัดด้านต้นทุนอาหารสัตว์ สายพันธุ์ การป้องกันโรค มาตรฐานฟาร์ม การรวมกลุ่ม การแปรรูป การตลาด และความผันผวนของราคา นอกจากนี้ มูลค่าและของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ยังเป็นทรัพยากรที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ ทั้งการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ พลังงานชีวภาพ ก๊าซชีวภาพ หรือวัสดุปรับปรุงดิน ซึ่งช่วยลดต้นทุน ลดมลพิษ และลดการปล่อยก๊าซมีเทน

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานการผลิตปศุสัตว์
2. ลดต้นทุนอาหารสัตว์และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการฟาร์ม
3. พัฒนาการแปรรูปและตลาดสินค้าปศุสัตว์มูลค่าสูง
4. เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์และสหกรณ์
5. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์และของเสียอย่างครบวงจร
6. ยกระดับความปลอดภัยด้านโรคและสุขอนามัยของผลิตภัณฑ์

แนวทางดำเนินงาน

1. พัฒนาสายพันธุ์และระบบการเลี้ยงที่เหมาะสม
2. ส่งเสริมการผลิตอาหารสัตว์ในพื้นที่และอาหารสัตว์ต้นทุนต่ำ

3. พัฒนามาตรฐานฟาร์มและระบบป้องกันโรค
4. พัฒนาโรงฆ่าสัตว์ โรงชำแหละ และสถานที่แปรรูปมาตรฐาน
5. ส่งเสริมผลิตภัณฑ์เนื้อ นม ไข่ และผลิตภัณฑ์แปรรูป
6. เชื่อมโยงตลาด ร้านอาหาร โรงแรม ตลาดสมัยใหม่ และผู้ซื้อ
7. พัฒนาระบบใช้ประโยชน์มูลสัตว์เป็นปุ๋ยอินทรีย์หรือพลังงาน
8. พัฒนาระบบข้อมูลปริมาณสัตว์ ต้นทุน ราคา และความต้องการตลาด

ตัวอย่างโครงการภายใต้โปรแกรม

- โครงการพัฒนาสายพันธุ์และการเลี้ยงสัตว์คุณภาพ
- โครงการพัฒนาอาหารสัตว์ต้นทุนต่ำจากวัตถุดิบในพื้นที่
- โครงการยกระดับฟาร์มปศุสัตว์สู่มาตรฐาน
- โครงการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคสัตว์
- โครงการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์และสถานที่แปรรูปมาตรฐาน
- โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์และสร้างแบรนด์
- โครงการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงตลาดปศุสัตว์
- โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากมูลสัตว์
- โครงการผลิตก๊าซชีวภาพหรือพลังงานจากมูลสัตว์
- โครงการบริหารจัดการมูลสัตว์และของเสียเพื่อลดก๊าซมีเทน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- ฟาร์มปศุสัตว์ที่ได้รับมาตรฐานเพิ่มขึ้น แห่ง
- ต้นทุนอาหารสัตว์ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ
- มูลค่าผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพิ่มขึ้นร้อยละ
- ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์แปรรูปเพิ่มขึ้น รายการ
- กลุ่มหรือเครือข่ายผู้เลี้ยงสัตว์เข้มแข็งเพิ่มขึ้น กลุ่ม
- ปริมาณมูลสัตว์ที่นำกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น ตันต่อปี
- ปริมาณปุ๋ยอินทรีย์หรือพลังงานที่ผลิตจากมูลสัตว์เพิ่มขึ้น
- การปล่อยก๊าซมีเทนจากการจัดการมูลสัตว์ลดลงร้อยละ

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรมีความรู้ในการบริหารจัดการฟาร์มและต้นทุน
- ฟาร์มมีระบบป้องกันโรคและสุขอนามัยที่ดีขึ้น
- ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นต่อสินค้าปศุสัตว์พิจิตร
- เกิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนจากการใช้ประโยชน์มูลสัตว์
- กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์มีอำนาจต่อรองและเชื่อมโยงตลาดได้ดีขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เกษตรกรมีรายได้และความมั่นคงเพิ่มขึ้น สินค้าปศุสัตว์มีมาตรฐานและมูลค่าสูงขึ้น ต้นทุนลดลง ของเสียถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดลง

3. ประเมินมูลค่าสูงพิจิตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1. ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า
2. พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต
3. เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร
4. บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

และยั่งยืน

หลักการและเหตุผล จังหวัดพิจิตรมีพื้นที่และทรัพยากรน้ำที่เหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่เกษตรกรยังเผชิญข้อจำกัดด้านต้นทุนอาหารสัตว์ โรคสัตว์น้ำ คุณภาพน้ำ มาตรฐานการผลิต การแปรรูป และตลาดที่ผันผวน โปรแกรมนี้จึงมุ่งยกระดับจากการผลิตสัตว์น้ำทั่วไปไปสู่สินค้าประมงคุณภาพและมูลค่าสูง ควบคู่กับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
2. พัฒนามาตรฐานฟาร์มและความปลอดภัยของผลผลิต
3. ส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม
4. เชื่อมโยงผู้ผลิตกับตลาดและผู้ประกอบการ
5. พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและเฝ้าระวังโรคสัตว์น้ำ

แนวทางดำเนินงาน

1. พัฒนาพันธุ์สัตว์น้ำและระบบการเลี้ยงที่เหมาะสม
2. ส่งเสริมเทคโนโลยีควบคุมคุณภาพน้ำและลดต้นทุนอาหาร
3. ยกระดับมาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง
4. พัฒนาศูนย์รวบรวมและห้องเย็น
5. ส่งเสริมการแปรรูป การสร้างแบรนด์ และบรรจุภัณฑ์
6. เชื่อมโยงตลาดสด ตลาดค้าส่ง ร้านอาหาร และตลาดออนไลน์
7. พัฒนาเครือข่ายผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตัวอย่างโครงการภายใต้โปรแกรม

- โครงการพัฒนาฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมาตรฐาน
- โครงการพัฒนาพันธุ์สัตว์น้ำคุณภาพ
- โครงการลดต้นทุนอาหารสัตว์น้ำ

- โครงการเฝ้าระวังโรคและคุณภาพน้ำ
- โครงการพัฒนาศูนย์รวบรวมและระบบห้องเย็น
- โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ
- โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าประมงพิจิตร
- โครงการเชื่อมโยงตลาดสินค้าประมง

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- ฟาร์มที่ได้รับมาตรฐานเพิ่มขึ้น แห่ง
- ต้นทุนการผลิตสัตว์น้ำลดลงร้อยละ
- ผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยพื้นที่เพิ่มขึ้นร้อยละ
- ผลิตภัณฑ์ประมงแปรรูปเพิ่มขึ้น รายการ
- มูลค่าการจำหน่ายสินค้าประมงเพิ่มขึ้นร้อยละ
- เกษตรกรหรือกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงที่เชื่อมโยงตลาดเพิ่มขึ้น ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรสามารถบริหารจัดการคุณภาพน้ำและสุขภาพสัตว์น้ำได้ดีขึ้น
- ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นต่อสินค้าประมงพิจิตร
- กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงมีความเข้มแข็งและเชื่อมโยงตลาดได้
- ผลิตภัณฑ์ประมงมีภาพลักษณ์และมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดความเสี่ยงด้านโรคและต้นทุน สินค้าประมงมีมาตรฐานและสามารถเข้าสู่ตลาดที่หลากหลายมากขึ้น

4. พืชมูลค่าสูงและสมุนไพรพิจิตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1. ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า
2. พัฒนาคน องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต
3. เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร
4. บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

และยั่งยืน

หลักการและเหตุผล จังหวัดพิจิตรมีพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรที่มีศักยภาพ เช่น มะม่วง ส้มโอ ข่าตาแดง กระชาย และพืชสมุนไพรอื่น ๆ แต่ยังมีข้อจำกัดด้านคุณภาพ มาตรฐาน การวางแผนการผลิต ปริมาณผลผลิต การแปรรูป และการเชื่อมโยงตลาดสุขภาพหรืออุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาพืชและสมุนไพรที่มีศักยภาพของจังหวัด

2. ยกระดับคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัย
3. ส่งเสริมการแปรรูปและสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง
4. เชื่อมโยงตลาดอาหาร สุขภาพ เครื่องสำอาง และอุตสาหกรรมชีวภาพ
5. ส่งเสริมการผลิตตามความต้องการของตลาด

แนวทางดำเนินงาน

1. คัดเลือกพืชและสมุนไพรเป้าหมาย
2. พัฒนาพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต และระบบจัดการโรค
3. ส่งเสริมมาตรฐาน GAP Organic หรือมาตรฐานเฉพาะ
4. พัฒนาวัตถุดิบให้มีปริมาณและคุณภาพสม่ำเสมอ
5. ส่งเสริมการแปรรูป สกัดสารสำคัญ และพัฒนาผลิตภัณฑ์
6. ใช้ประโยชน์จากโรงแปรรูปสมุนไพรมาตรฐาน GMP
7. เชื่อมโยงตลาดสุขภาพ โรงพยาบาล ผู้ประกอบการ และอุตสาหกรรม

ตัวอย่างโครงการภายใต้โปรแกรม

- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชมูลค่าสูง
- โครงการพัฒนามาตรฐานพืชและสมุนไพร
- โครงการแก้ไขปัญหาโรคพืชด้วยเทคโนโลยี
- โครงการพัฒนาและขยายพันธุ์สมุนไพรคุณภาพ
- โครงการแปรรูปสมุนไพรและสกัดสารสำคัญ
- โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพจากพืชและสมุนไพร
- โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า
- โครงการเชื่อมโยงตลาดสมุนไพรและอุตสาหกรรมสุขภาพ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- พื้นที่ผลิตพืชมูลค่าสูงและสมุนไพรเพิ่มขึ้น ไร่
- เกษตรกรที่ผ่านมาตรฐานเพิ่มขึ้น ราย
- ผลิตภัณฑ์แปรรูปหรือผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มขึ้น รายการ
- มูลค่าการจำหน่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ
- ปริมาณวัตถุดิบคุณภาพที่เข้าสู่ระบบแปรรูปเพิ่มขึ้น ตัน
- คู่ค้าหรือตลาดใหม่เพิ่มขึ้น ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- วัตถุดิบมีคุณภาพและความสม่ำเสมอมากขึ้น
- เกษตรกรสามารถผลิตตามมาตรฐานตลาดได้
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรพิจิตรมีภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือ
- เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ผลิต โรงแปรรูป และตลาดสุขภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จังหวัดมีสินค้าเกษตรทางเลือกที่สร้างรายได้สูงขึ้น เกษตรกรลดการพึ่งพาพืชชนิดเดียว สมุนไพรพิจิตรได้รับการต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์และตลาดที่มีมูลค่าสูง

5. เกษตรสีเขียวและการลดการเผา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1. ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่า
3. เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร
4. บริหารจัดการน้ำและฐานทรัพยากรการผลิต เพื่อการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

และยั่งยืน

5. เสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

หลักการและเหตุผล การเผาเศษวัสดุทางการเกษตร การใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพประชาชน ต้นทุนการผลิต และความสามารถในการแข่งขันในอนาคต โปรแกรมนี้มุ่งเปลี่ยนจากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปสู่การวางระบบเกษตรสีเขียว โดยสร้างทางเลือกทางเศรษฐกิจให้เกษตรกรควบคู่กับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์

1. ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร
2. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุทางการเกษตร
3. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
4. ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย และเศรษฐกิจหมุนเวียน
5. เพิ่มความสามารถในการปรับตัวต่อ Climate Change

แนวทางดำเนินงาน

1. สร้างความรู้และแรงจูงใจในการไม่เผา
2. ส่งเสริมเครื่องจักรและบริการจัดการเศษวัสดุ
3. พัฒนาตลาดฟาง ชีวมวล ปุ๋ยหมัก และวัสดุแปรรูป
4. ใช้ข้อมูล Hotspot และ Burn Scar ติดตามผล
5. ส่งเสริม Low Carbon Agriculture และ Carbon Credit
6. พัฒนาแปลงต้นแบบเกษตรสีเขียว
7. เชื่อมโยงเกษตรกรกับผู้รับซื้อวัสดุเหลือใช้

ตัวอย่างโครงการภายใต้โปรแกรม

- โครงการลดการเผาในพื้นที่การเกษตร
- โครงการบริหารจัดการฟางและเศษวัสดุทางการเกษตร
- โครงการธนาคารฟางหรือศูนย์รวบรวมชีวมวล

- โครงการผลิตปุ๋ยหมักและวัสดุปรับปรุงดิน
- โครงการเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย
- โครงการเกษตรคาร์บอนต่ำ
- โครงการติดตามพื้นที่เผาไหม้ด้วยข้อมูลดาวเทียม
- โครงการสร้างตลาดผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- พื้นที่เผาไหม้ลดลงร้อยละ
- จุดความร้อนในพื้นที่เกษตรลดลงร้อยละ
- พื้นที่เกษตรสีเขียวเพิ่มขึ้น ไร่
- ปริมาณวัสดุเกษตรที่นำกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น ตัน
- ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดลง ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น ราย

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรมีทัศนคติและพฤติกรรมไม่เผาเพิ่มขึ้น
- เกิดตลาดและทางเลือกในการจัดการเศษวัสดุ
- หน่วยงานสามารถใช้ข้อมูลติดตามผลอย่างเป็นระบบ
- ชุมชนมีคุณภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ลดผลกระทบด้านฝุ่นควันและสุขภาพ เพิ่มคุณภาพดิน สร้างรายได้จากเศษวัสดุ ลดต้นทุน และทำให้สินค้าเกษตรพิจิตรสอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในอนาคต

6. เกษตรอัจฉริยะและเทคโนโลยีดิจิทัล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1. ยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า
2. พัฒนาคน องค์กรความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต
3. เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร
5. เสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

หลักการและเหตุผล เทคโนโลยีดิจิทัล AI IoT โดรน ภาพถ่ายดาวเทียม และระบบข้อมูล มีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน พยากรณ์ความเสี่ยง และเชื่อมโยงตลาด แต่เกษตรกรจำนวนมากยังเข้าถึงหรือขาดทักษะในการประยุกต์ใช้

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพและลดต้นทุน
2. พัฒนาระบบข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ
3. ยกระดับทักษะดิจิทัลของเกษตรกรและบุคลากร

4. สนับสนุนเกษตรกรแม่นยำและระบบตรวจสอบย้อนกลับ
 5. เชื่อมโยงข้อมูลการผลิตกับตลาดและการบริหารจัดการจังหวัด
- แนวทางดำเนินงาน

1. ส่งเสริมการใช้โดรน เซนเซอร์ และ IoT
2. ใช้ AI วิเคราะห์โรคพืช พยากรณ์ผลผลิต และตลาด
3. พัฒนา Dashboard ข้อมูลเกษตรจังหวัด
4. ส่งเสริมระบบทะเบียนแปลงและ Traceability
5. พัฒนาแพลตฟอร์มตลาดออนไลน์
6. พัฒนาแปลงต้นแบบ Smart Farm
7. ฝึกอบรมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ด้านดิจิทัล

ตัวอย่างโครงการภายใต้โปรแกรม

- โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะ
- โครงการแปลงต้นแบบ Smart Farm
- โครงการใช้โดรนและ IoT ในการเกษตร
- โครงการ AI เพื่อวินิจฉัยโรคพืชและพยากรณ์ผลผลิต
- โครงการระบบข้อมูลเกษตรจังหวัดพิจิตร
- โครงการระบบตรวจสอบย้อนกลับ
- โครงการตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์
- โครงการพัฒนา Dashboard เพื่อการติดตามและตัดสินใจ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- เกษตรกรที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น ราย
- แปลง Smart Farm เพิ่มขึ้น แห่ง
- ระบบหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น ระบบ
- พื้นที่ใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำเพิ่มขึ้น ไร่
- ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมลดลงร้อยละ
- ผลผลิตภาพเพิ่มขึ้นร้อยละ

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรสามารถใช้ข้อมูลตัดสินใจได้ดีขึ้น
- บุคลากรมีทักษะด้าน AI และดิจิทัลเพิ่มขึ้น
- ข้อมูลเกษตรมีความถูกต้อง ทันเวลา และเชื่อมโยงกัน
- เกิดการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ภาคการเกษตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น เกษตรกรลดต้นทุนและความเสี่ยง การตัดสินใจมีข้อมูลรองรับ และจังหวัดสามารถบริหารจัดการภาคการเกษตรได้อย่างแม่นยำขึ้น

7. เสริมทักษะเกษตรกรและยกระดับองค์การเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

2. พัฒนาค้น องค์ความรู้ และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนเกษตรแห่งอนาคต
3. เสริมพลังความร่วมมือและเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดสินค้าเกษตร
5. เสริมฐานรากระบบการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

หลักการและเหตุผล ภาคการเกษตรจังหวัดพิจิตรกำลังเผชิญปัญหาเกษตรกรสูงวัย คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพเกษตรลดลง การรวมกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง และเกษตรกรจำนวนมากยังขาดทักษะด้านธุรกิจ การเงิน เทคโนโลยี และการตลาด ขณะเดียวกัน จังหวัดมี Smart Farmer, Young Smart Farmer, ศพก. เกษตรกรต้นแบบ วิทยาลัยชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่สามารถพัฒนาเป็นเครือข่ายการเรียนรู้และศูนย์บ่มเพาะได้

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาทักษะอาชีพ ธุรกิจ การเงิน และเทคโนโลยีของเกษตรกร
2. สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการเกษตร
3. ยกระดับความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน
4. พัฒนาศูนย์เรียนรู้และศูนย์บ่มเพาะด้านการเกษตร
5. สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่
6. รองรับแรงงานกลับถิ่นหรือผู้สนใจเข้าสู่อาชีพเกษตร

แนวทางดำเนินงาน

1. จัดทำหลักสูตรตามระดับและความต้องการของเกษตรกร
2. พัฒนาศูนย์ให้คำปรึกษาและศูนย์บ่มเพาะเกษตรกร
3. ส่งเสริมการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบ
4. พัฒนาทักษะบัญชี การตลาด และการบริหารธุรกิจ
5. สนับสนุน Young Smart Farmer และ Startup เกษตร
6. พัฒนาองค์กรเกษตรด้านการบริหาร การเงิน และธรรมาภิบาล
7. เชื่อมโยงผู้ผ่านการบ่มเพาะกับแหล่งทุน ตลาด และเทคโนโลยี

ตัวอย่างโครงการภายใต้โปรแกรม

- โครงการศูนย์เรียนรู้และให้คำปรึกษาด้านการเกษตร
- โครงการศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรและผู้ประกอบการเกษตร
- โครงการโรงเรียนชาวนาและโรงเรียนเกษตรกร
- โครงการพัฒนา Young Smart Farmer
- โครงการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงภาคการเกษตร
- โครงการพัฒนาทักษะบัญชีและการเงินของเกษตรกร

- โครงการพัฒนาผู้ประกอบการเกษตร
- โครงการยกระดับสหกรณ์และองค์กรเกษตร
- โครงการเตรียมความพร้อมแรงงานกลับถิ่นสู่อาชีพเกษตร
- โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้และจัดการความรู้เกษตรกรต้นแบบ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- อาสาสมัครเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาทักษะเพิ่มขึ้น ราย
- Young Smart Farmer เพิ่มขึ้น ราย
- ผู้ประกอบการเกษตรรายใหม่เพิ่มขึ้น ราย
- ศูนย์เรียนรู้หรือศูนย์บ่มเพาะที่ได้รับการพัฒนา แห่ง
- องค์กรเกษตรที่ผ่านเกณฑ์ความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น แห่ง
- แรงงานกลับถิ่นที่เข้าสู่อาชีพเกษตรเพิ่มขึ้น ราย
- กลุ่มเกษตรกรที่สามารถเข้าถึงตลาดหรือแหล่งทุนเพิ่มขึ้น กลุ่ม

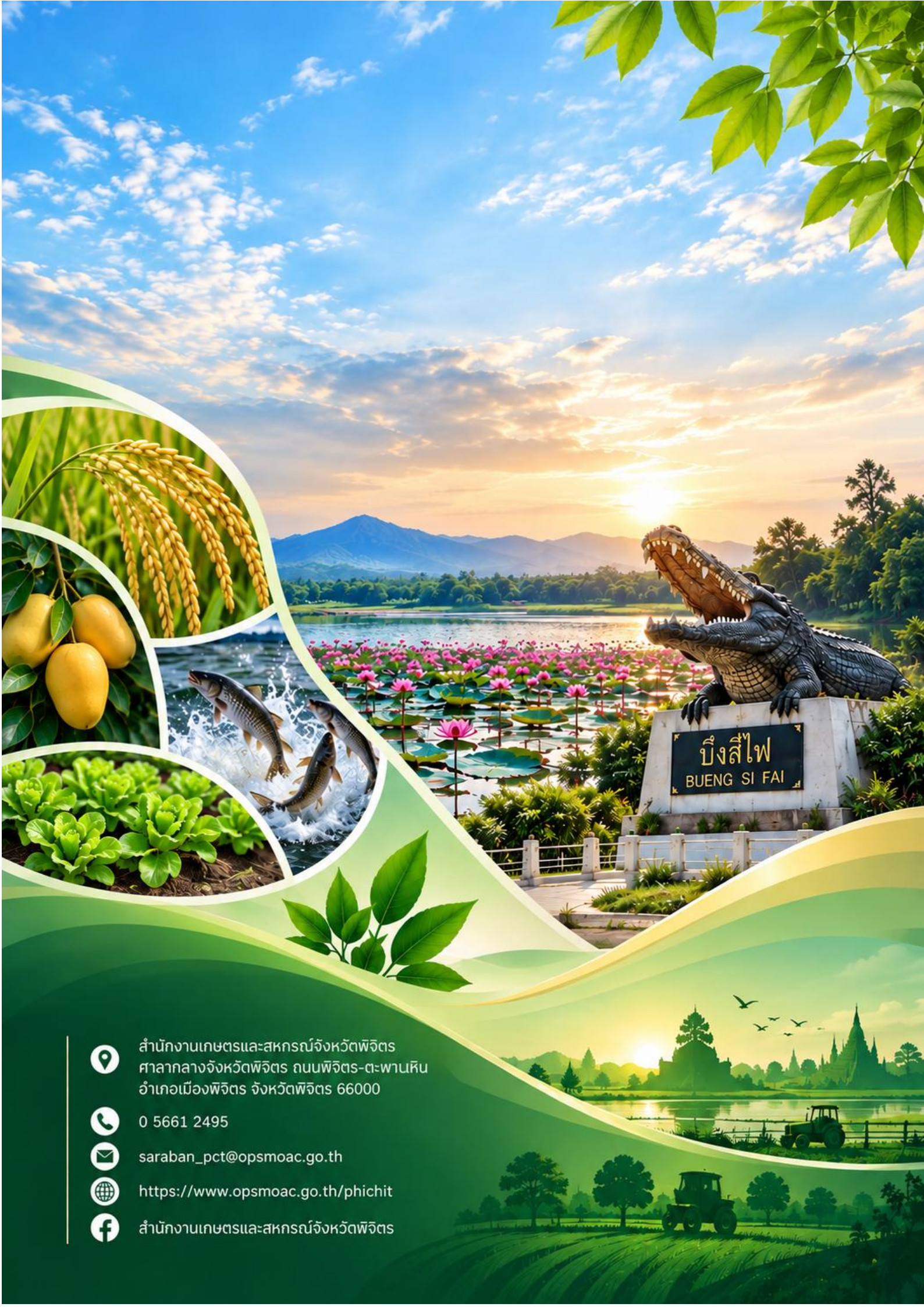
ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรมีความมั่นใจและสามารถวางแผนธุรกิจได้
- องค์กรเกษตรมีระบบบริหารจัดการที่โปร่งใสและเข้มแข็ง
- เกิดผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่
- ศูนย์เรียนรู้สามารถให้คำปรึกษาและบ่มเพาะได้จริง
- ผู้ผ่านการพัฒนาสามารถประกอบอาชีพและสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เกษตรกรมีทักษะและความสามารถในการปรับตัว องค์กรเกษตรมีความเข้มแข็ง คนรุ่นใหม่และแรงงานกลับถิ่นมีช่องทางเข้าสู่อาชีพเกษตร และจังหวัดมีเครือข่ายการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาคนได้อย่างต่อเนื่อง

บทสรุปการขับเคลื่อน Flagship Programs

Flagship Programs ทั้ง 7 โปรแกรมทำหน้าที่เชื่อมโยงประเด็นยุทธศาสตร์ไปสู่โครงการและกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้จริง โดยแต่ละโปรแกรมมิได้แยกขาดจากกัน แต่สนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น โปรแกรมเกษตรอัจฉริยะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้โปรแกรมข้าว ปศุสัตว์ ประมง และพืชมูลค่าสูง โปรแกรมเกษตรสีเขียวช่วยกำกับให้การผลิิตมีความยั่งยืน ขณะที่โปรแกรมพัฒนาคนและองค์กรเกษตรทำหน้าที่สร้างบุคลากรและเครือข่ายให้ทุกโปรแกรมสามารถขับเคลื่อนได้ การดำเนินงานจึงควรยึดหลัก หลายหน่วยงานร่วมรับผิดชอบ ใช้ตัวชี้วัดร่วมกัน และติดตามผลในระดับโปรแกรม มากกว่าการติดตามเพียงรายโครงการ เพื่อให้จังหวัดสามารถเห็นผลลัพธ์ของการพัฒนาในภาพรวม และสามารถปรับทิศทางการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 5 ปีของแผน

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร
ศาลากลางจังหวัดพิจิตร ถนนพิจิตร-ตะพานหิน
อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร 66000

0 5661 2495

saraban_pct@opsmoac.go.th

<https://www.opsmoac.go.th/phichit>

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร